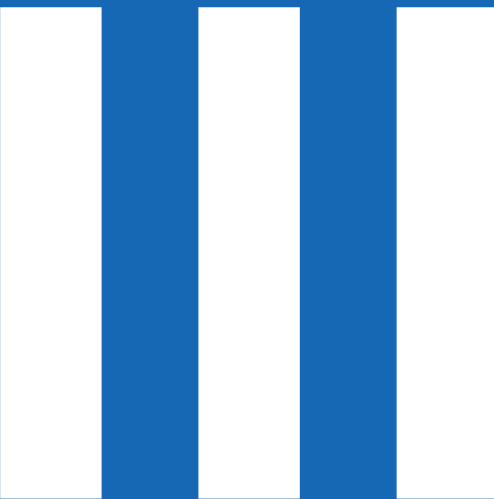

JAARVERSLAG 2023

JAARVERSLAG 2023

Vastgesteld door het bestuur van
Stichting Pensioenfonds Hoogovens
op 4 juni 2024

INHOUD

BESTUURSVERSLAG

HET JAAR IN HET KORT	7
KERNCIJFERS EN KENGETALLEN	9
PROFIEL EN STRATEGIE	10
BETAALBAAR EN KOOPKRACHTIG PENSIOEN	11
Ontwikkeling dekkingsgraad	11
Pensioenen verhoogd (toeslagen)	12
Premie	13
Beleggingen	13
Uitvoeringskosten	15
LAAGDREMPELIG EN HOOG SERVICENIVEAU	18
Communicatie en serviceverlening	18
Persoonlijke benadering	18
VOORBEREID OP DE TOEKOMST	20
Samen naar een nieuw pensioen	20
Maatschappelijk Verantwoord Beleggen	20
Risicobeheersing	22
TOEKOMSTPARAGRAAF	26

VERANTWOORDING

VERANTWOORDING RAAD VAN TOEZICHT	27
Reactie bestuur	30
VERSLAG VERANTWOORDINGSORGAAN	31
Reactie bestuur	35

JAARREKENING

BALANS PER 31 DECEMBER	37
STAAT VAN BATEN EN LASTEN	38
BESTEMMING VAN HET SALDO VAN BATEN EN LASTEN	38
KASSTROOMOVERZICHT	39

TOELICHTING OP DE JAARREKENING	40
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	40
Beleggingen voor risico pensioenfonds/deelnemers	42
TOELICHTING OP DE BALANS	48
TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN	57
RISICOPARAGRAAF	64

OVERIGE GEGEVENS

STATUTAIRE REGELING BESTEMMING VAN HET RESULTAAT	79
ACTUARIËLE VERKLARING	80
CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT	82

BIJLAGEN

BIJLAGE 1 GOVERNANCE	97
A Personalia	97
B Relevante nevenfuncties	98
C Bestuursaangelegenheden	99
D Toepassing Code pensioenfondsen	102
BIJLAGE 2 DETAILUITWERKINGEN	105
A Actuariële analyse: ontwikkeling eigen vermogen	105
B Beleggingen	107
C Kosten	113
D Pensioenen, communicatie en serviceverlening	116
E Risicobeheer	121
BIJLAGE 3 BEGRIPPEN	129

HET JAAR IN HET KORT

Algemeen en toeslagverlening

2023 was een goed jaar voor ons pensioenfonds en voor uw pensioen. We behaalden een prima rendement op onze beleggingen en dankzij onze goede financiële positie konden we uw pensioen op 1 januari 2024 verhogen conform de loonstijgingen bij Tata Steel. Bovendien konden we medio 2023 al een kleine inhaaltoeslag toekennen. Daarnaast zetten we stevige stappen op belangrijke dossiers, zoals de aanpassing van onze pensioenregeling aan de Wet toekomst pensioenen (WTP).

Voor het derde jaar op rij hebben we onze toeslagambitie volledig waargemaakt. Per 1 januari 2024 zijn alle pensioenen met 8,34% verhoogd. De toeslagverlening per 1 januari 2024 was mogelijk door onze goede financiële positie, de tijdelijk verruimde wettelijke mogelijkheden en door een aanpassing van onze maatstaf voor toeslagverlening. Het pensioenfonds heeft inmiddels een Overbruggingsplan 2024 ingediend bij DNB waardoor we ook in 2024 van de verruimde toeslagmogelijkheden gebruik kunnen maken.

Beleggingsrendement en dekkingsgraad

De beleggingen leverden in 2023 een rendement op van 11,3% (gelijk aan onze benchmark). Toch steeg onze actuele dekkingsgraad (de graadmeter van onze financiële positie) niet. Een belangrijke oorzaak was de dalende rente, waardoor we meer geld in kas moesten hebben om de pensioenverplichtingen te dekken (onze pensioenverplichtingen stegen met 7%). Ook de toegekende toeslagen op de pensioenen zijn verwerkt in de dekkingsgraad van eind 2023.

De actuele dekkingsgraad daalde in 2023 per saldo met 4,2 procentpunt naar 121,2%.

Samen op weg naar het nieuwe pensioen

In 2023 is de WTP door het parlement aanvaard. De implementatie van de WTP is de meest in het oog springende prioriteit in 2023 en voor de komende jaren. De uiterste termijn voor het implementatieplan en het communicatieplan (op te stellen door het bestuur) is vooralsnog 1 juli 2025. Dit vergt een tijdige aanlevering van het transitieplan door sociale partners IJmuiden (uiterlijk eind 2024). Er wordt nu een solidaire premiereregeling (SPR) uitgewerkt met een collectieve uitkeringsfase, die door het pensioenfonds wordt uitgevoerd. De uiterste implementatiedatum van de nieuwe pensioenregeling is 1 januari 2028.

Tata Steel Nederland en het pensioenfonds hebben een projectorganisatie ingericht om met de sociale partners IJmuiden en pensioengerechtigden een beheerste en gedragen transitie voor te bereiden en te realiseren. In 2023 heeft het bestuur zich in diverse kennissessies verdiept in de belangrijkste technische aspecten van het nieuwe pensioencontract. Tijdens elke reguliere bestuursvergadering is de stand van zaken rondom WTP besproken. De impact voor het pensioenfonds is verder verkend en gespecificeerd, mede aan de hand van een WTP-risicoanalyse. Onder de deelnemers is het risicopreferentie-onderzoek gehouden. De uitkomst hiervan wordt mede gebruikt voor de verdere vormgeving van het nieuwe contract.

Maatschappelijk verantwoord beleggen

Inzake maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB) zijn, in lijn met de voorkeuren van werkgever, werknemers en pensioengerechtigden, eerder vier thematische aandachtspunten vastgesteld. Deze dienden als basis voor een meerjarenplan voor de verdere uitbouw en uitvoering van ons MVB-beleid. Dit meerjarenplan is in 2023 voltooid. Hierbij lag in 2023 de focus met name op de uitwerking van het beleid inzake goede arbeidsomstandigheden en gezonde leefomgeving, de vertaling van het eigen MVB-beleid naar passieve aandelenbeleggingen, verbreding stembeleid en engagement alsmede een actualisatie van de uitsluitingslijst. Inzake SFDR heeft het bestuur eind 2023 vastgesteld dat, gezien de strikte interpretatie in uitingen van toezichthouders en de Europese Commissie, de pensioenregeling die ons pensioenfonds uitvoert zich kwalificeert als een financieel product dat ecologische en/of sociale kenmerken promoot.

Het bestuur heeft besloten dat hiermee het MVB-beleid passend is voor het pensioenfonds. Vanaf 2024 ligt de focus op de implementatie van het huidige beleid.

En verder...

Het bestuur besloot na een uitgebreide evaluatie het huidige bestuursmodel te continueren.

De WTP-stelselherziening kan tot nieuwe inzichten leiden ten aanzien van de keuze van het bestuursmodel.

Het bestuur heeft als onderdeel van het reguliere proces in 2023 een zelfevaluatie uitgevoerd, met externe ondersteuning.

KERNCIJFERS EN KENGETALLEN

Bedragen in miljoen €

	2023	2022	2021	2020	2019
Aantallen					
Actieve deelnemers	10.194	10.003	9.681	9.619	9.832
Gewezen deelnemers	4.027	3.890	3.988	3.947	3.851
Pensioengerechtigden ¹⁾	14.358	14.414	14.473	14.573	14.730
Totaal	28.579	28.307	28.142	28.139	28.413
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds					
Actieve deelnemers	3.317	2.992	4.039	4.549	4.186
Gewezen deelnemers	510	447	594	644	566
Pensioengerechtigden	4.264	3.721	3.855	3.962	3.792
Totaal	8.091	7.160	8.488	9.155	8.544
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers	3	3	3	3	3
Kenmerken voorziening pensioenverplichtingen					
Rijpingsgraad (in %)	53	52	45	43	44
Duration (in jaren)	16	16	18	18	18
Gemiddeld gewogen rentevoet o.b.v. rentetermijnstructuur (RTS-UFR in %)	2,3	2,6	0,5	0,1	0,7
Beleggingen					
Beleggingen voor risico pensioenfonds ²⁾	9.821	8.986	10.671	9.991	9.538
Beleggingen voor risico deelnemers ²⁾	3	3	3	3	3
Totaal	9.824	8.989	10.674	9.994	9.541
Solvabiliteit en dekkingsgraad					
Aanwezig eigen vermogen excl. bestemmingsreserve	1.714	1.820	2.176	803	985
Beleidsdekkingsgraad (in %)	131,2	128,6	119,5	101,8	109,0
Actuele dekkingsgraad (in %)	121,2	125,4	125,6	108,8	111,5
Reële dekkingsgraad (in %)	89,5	98,2	97,0	83,7	88,1
Minimaal vereiste dekkingsgraad (in %)	104,3	104,3	104,3	104,3	104,3
Vereiste dekkingsgraad op basis van feitelijke mix (in %)	124,4	124,4	121,6	121,2	121,8
Vereiste dekkingsgraad op basis van strategische mix (in %)	123,5	123,7	120,3	119,7	120,4
Premie en uitkeringen					
Kostendekkende premie op basis van rentetermijnstructuur (RTS-UFR)	161	228	240	206	167
Kostendekkende premie op basis van verwacht rendement	145	136	133	104	103
Feitelijke premie basisregeling	147	140	139	133	130
Uitkeringen	335	298	272	266	262
Rendement in %					
Beleggingen (netto rendement na kosten)	11,3	-14,4	8,2	6,4	16,0
Groeivoet van de verplichtingen door renteontwikkeling	7,0	-29,1	-6,9	11,6	14,1
Vijfjaarsgemiddelde beleggingen	4,9	2,4	7,1	7,1	6,3
Vijfjaarsgemiddelde verplichtingen	-2,1	-2,7	3,9	7,1	5,5
Kostenratio's					
Pensioenuitvoeringskosten (€ per deelnemer)	207	201	198	195	198
Vermogensbeheerkosten (% gemiddeld belegd vermogen)	0,47	0,52	0,48	0,38	0,39
Totale uitvoeringskosten excl. transactiekosten (% gemiddeld belegd vermogen)	0,52	0,57	0,52	0,43	0,45
Transactiekosten (% gemiddeld belegd vermogen)	0,07	0,08	0,09	0,09	0,10

1) Exclusief ingegane arbeidsongeschiktheidspensioen.

2) Inclusief derivaten met een negatieve waarde.

PROFIEL EN STRATEGIE

Stichting Pensioenfonds Hoogovens (SPH) is een ondernemingspensioenfonds dat verantwoordelijk is voor de uitvoering van de pensioenregeling van de (ex-)werknemers van Tata Steel Nederland B.V. en Danieli Corus B.V. Beide partijen hebben daarvoor een uitvoeringsovereenkomst met het pensioenfonds gesloten.

Het pensioenfonds is statutair gevestigd in IJmuiden en ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41222617. Het pensioenfonds is een zelf-administrerend fonds.

Pensioenbeleid

Ons pensioenbeleid is erop gericht om het pensioenreglement uit te voeren volgens de voorwaarden van de uitvoeringsovereenkomst. Bij het toekennen van nieuwe pensioenaanspraken in de verplichte collectieve uitkeringsovereenkomst brengen we een premie in rekening op basis van een gedempte kostendeckende premie. Voor de vrijwillige premieovereenkomst in de vorm van een netto pensioenregeling vindt inleg plaats op basis van een leeftijdsafhankelijke staffel en het vaste jaarsalaris boven het wettelijke grensbedrag van de collectieve uitkeringsovereenkomst. De aangesloten werkgevers hebben geen andere financiële verplichtingen dan het betalen van de overeengekomen premie. Er bestaat geen verplichting om eventuele tekorten bij het pensioenfonds aan te vullen.

De pensioenregeling en de uitvoeringsovereenkomst bieden de mogelijkheid tot het toekennen van toeslagen aan actieve deelnemers uit een bestemmingsreserve. Deze reserve is bedoeld om een tekort aan premie op te vangen als de kostendeckende premie hoger ligt dan de vaste premie. Als er geen sprake is van een tekort kan de reserve worden gebruikt voor het toekennen van toeslagen aan actieve deelnemers, echter alleen als er in het betreffende jaar niet volledig is geïndexeerd. De werkgever kan hiervoor

in enig kalenderjaar een bedrag betalen bovenop de kostendeckende premie.

Strategie

De missie, kernwaarden, visie en ambities van het bestuur, zoals in 2021 vastgelegd in het strategie-document, zijn in 2023 niet veranderd. De strategie van het pensioenfonds kan als volgt worden samengevat:

Missie – Waarom SPH bestaat

De missie van SPH is het structureel goed uitvoeren van de pensioenregeling Tata Steel Nederland B.V. en Danieli Corus B.V. en het zorgvuldig beheren van de daarbij behorende toevertrouwde gelden.

Kernwaarden – Waar SPH in gelooft

- Samen
- Eenvoud
- Betrouwbaar
- Proactief en wendbaar
- Persoonlijk betrokken

Visie – Waar wil SPH naartoe

Het pensioenfonds realiseert een goed pensioen door het samen te doen, waarbij collectiviteit en risicodeling belangrijke uitgangspunten zijn.

Op basis van de strategie heeft het bestuur de volgende drie ambities:

- 1 Een betaalbaar en koopkrachtig pensioen
- 2 Laagdrempelig en een hoog serviceniveau
- 3 Voorbereid op de toekomst

BETAALBAAR EN KOOPKRACHTIG PENSIOEN

Wij streven naar een betaalbaar en koopkrachtig pensioen, conform de pensioenregeling, en willen dit op een evenwichtige wijze realiseren.

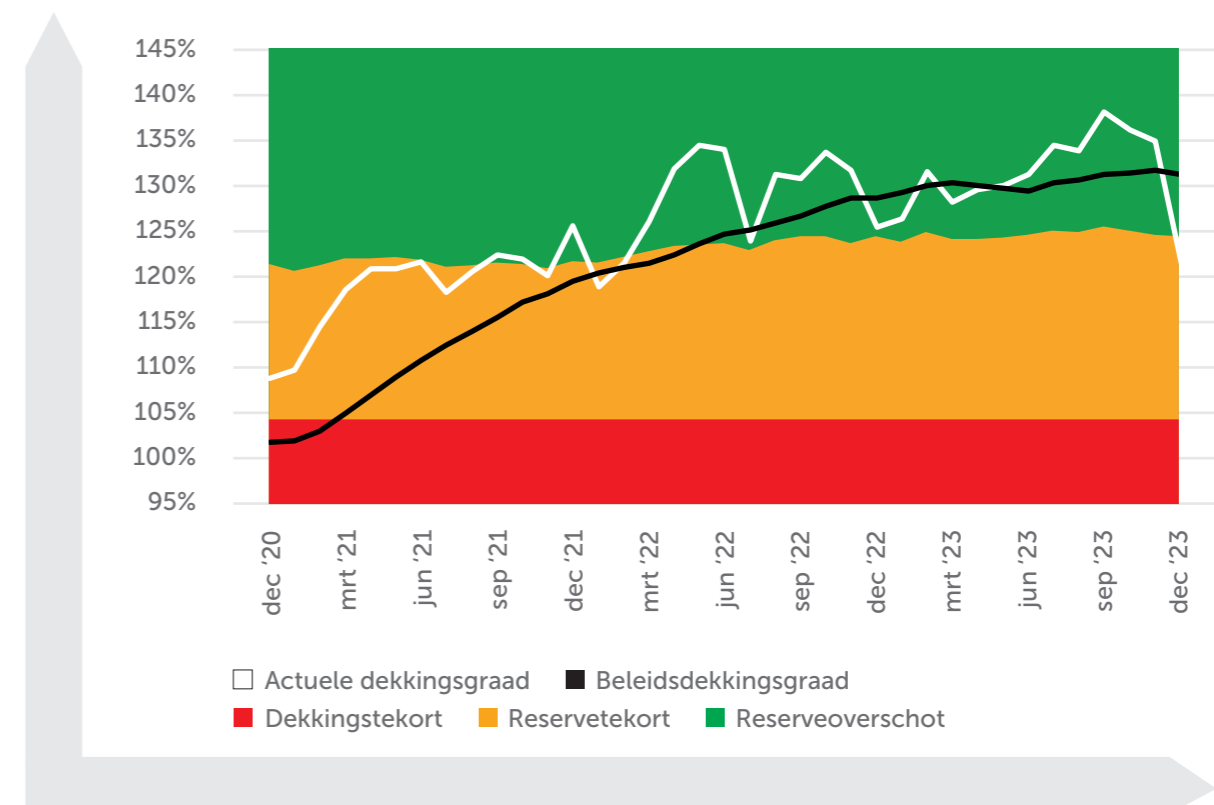
ONTWIKKELING DEKKINGSGRAAD

Onze actuele dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad profiteerden in 2023 van het rendement dat we boekten op de beleggingen. De beleggingswinst bedroeg € 1.010 miljoen, en dat zorgde voor een stijging van de actuele dekkingsgraad met 15 procentpunt. Daar stond tegenover dat de rente waarmee wij de pensioenverplichtingen berekenen in 2023 van 2,63% naar 2,34% daalde. Hierdoor steeg de waarde van de pensioenverplichtingen met € 488 miljoen (bij

Actuele- en beleidsdekkingsgraad

De dekkingsgraad geeft aan in hoeverre de opgebouwde pensioenaanspraken gedekt zijn door voldoende vermogen in de pensioenkas. Hoe hoger de dekkingsgraad, hoe beter het pensioenfonds er financieel voor staat. De actuele dekkingsgraad geeft de stand van zaken op één bepaald moment aan (we stellen deze aan het eind van iedere maand vast). De beleidsdekkingsgraad geeft de gemiddelde stand van de actuele dekkingsgraad over de laatste twaalf maanden weer. Op deze beleidsdekkingsgraad baseren we belangrijke besluiten, zoals het besluit of we de pensioenen al dan niet kunnen indexeren.

Ontwikkeling dekkingsgraad (in %)

een lagere rente moeten we meer geld in kas hebben voor de pensioenen). De actuele dekkingsgraad daalde hierdoor met 8 procentpunt.

Verder daalde de actuele dekkingsgraad met 11 procentpunt door de verhoging van de pensioenen waartoe we in 2023 hebben besloten.

Samen met enkele kleine andere effecten leidde dit alles per saldo tot een daling van onze actuele dekkingsgraad van 125,4% eind 2022 naar 121,2% eind 2023. De beleidsdekkingsgraad steeg echter van 128,6% naar 131,2%. In de grafiek op pagina 11 ziet u de ontwikkeling van de actuele- en beleidsdekkingsgraad van 2021 tot en met 2023.

In bijlage 2A leest u meer in detail over de ontwikkelingen in het eigen vermogen die ten grondslag liggen aan de ontwikkeling van de dekkingsgraad.

PENSIOENEN VERHOOGD

Het pensioenfonds streeft naar een koopkrachtig pensioen.

Vanaf 2021 was het onze ambitie om de pensioenen van alle verzekerden te laten meegroeien met de prijsstijgingen in Nederland. Zo proberen we de koopkracht van de pensioenen op peil te houden. Voorwaarde voor het toekennen van toeslagen is dat het pensioenfonds er financieel goed genoeg voor staat. Sinds 2022 kijken we minimaal één keer per jaar naar de mogelijkheden voor toeslagverlening op basis van de beleidsdekkingsgraad. We hebben er als bestuur bewust voor gekozen om ons toeslagenbeleid aan te passen om snel in te kunnen spelen op de oplopende inflatie.

Eind december 2022 bedroeg onze beleidsdekkingsgraad 128,6%. Dankzij de sterke positie van het pensioenfonds en de versoepelde normen voor

toeslagverlening hebben we de pensioenen per 1 januari 2023 met 7,73% verhoogd. Per saldo was daarmee de totale prijsstijging voor de periode van oktober 2020 tot en met oktober 2022 in de pensioenen verwerkt.

In de eerste maanden van het jaar kwam voor het eerst sinds lange tijd de beleidsdekkingsgraad boven de TBI-grens. Dit is de grens waarboven inhaalindexatie kan worden toegekend. Hierdoor konden we per 1 juni 2023 een bescheiden inhaalindexatie van 2% van de achterstand toekennen. Dat kwam, afhankelijk van de achterstand per persoon, uit op een toeslagverlening van tussen de 0% en 0,42%.

Per 1 januari 2024 zijn de pensioenrechten en uitkeringen onder de verlengde duur van de versoepelde normen verhoogd met 8,34%, dat is gelijk aan de CAO-loonstijgingen van Tata Steel IJmuiden waarmee de achterstanden niet verder zijn opgelopen. Zonder toepassing van de versoepelde regels had slechts 4,23% kunnen worden toegekend. De toeslagverlening per 1 januari 2024 is verwerkt in het verslagjaar 2023.

Niet verleende toeslagen worden per deelnemer bijgehouden, waarbij het streven is om deze te compenseren. Dit gebeurt met incidentele toeslagverlening die kan worden verleend indien die toeslagverlening geen gevolgen heeft voor de toeslagverlening in de toekomst. Een cumulatief fondsgetal van niet verleende indexaties uit het verleden zegt niets over de feitelijke achterstand per deelnemer.

Voorafgaand aan al deze indexatiebesluiten is vastgesteld dat de effecten evenwichtig uitpakken voor alle deelnemersgroepen.

Bij de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel zullen de extra toegekende indexaties en de feitelijke achterstanden, tezamen met de andere onderdelen

die bij de overgang naar het nieuwe stelsel een rol zullen spelen, worden meegenomen in de beoordeling van de totale evenwichtigheid bij het invaren.

PREMIE

Onder betaalbaar pensioen verstaan wij het uitvoeren van de pensioenregeling met een stabiele en toereikende premie.

Er is afgesproken om een gedempte kostendekkende premie op basis van verwacht rendement in rekening te brengen. ALM-studies hebben uitgewezen dat hiermee de meest evenwichtige uitkomsten worden bereikt. Daarbij is overeengekomen dat bij de vaststelling van de premie geen rekening wordt gehouden met de financiële positie.

In de uitvoeringsovereenkomst is vastgelegd hoe hoog de maximale premie is die we bij de werkgever in rekening brengen. De werkgever betaalt voor elke werknemer de volledige premie aan het pensioenfonds. Een deel hiervan, namelijk 30%, verhaalt de werkgever bij de werknemer.

Voor 2023 is een premie van 28,5% van de pensioengrondslag afgesproken. Dit is inclusief een opslag van 0,3 procentpunt bovenop de kostendekkende premie van 28,2%. Deze opslag van € 1,5 miljoen is toegevoegd aan de bestemmingsreserve. De bestemmingsreserve wordt gebruikt voor toeslagverlening aan actieve deelnemers als er niet volledig wordt geïndexeerd. Het restant kan gebruikt worden voor vermindering van de feitelijke premie.

De kostendekkende premie voor 2024 is eind 2023 vastgesteld op 29,0% van de pensioengrondslag. Omdat over 2023 volledig is geïndexeerd, kan de bestemmingsreserve worden gebruikt voor premievermindering in 2024. Daarmee resteert een premie van 28,5% van de grondslag, die in 2024 door de

werkgever wordt afgedragen aan het pensioenfonds. Het verschil van 0,5% punt ten opzichte van de kostendekkende premie wordt in 2024 in mindering gebracht op de bestemmingsreserve.

BELEGGINGEN

Het pensioenfonds belegt het pensioengeld. Alleen door beleggingsrisico te nemen kunnen we voldoende rendement halen om het pensioengeld voldoende aan te laten groeien. Dat is nodig om onze ambitie van een betaalbaar en koopkrachtig pensioen waar te kunnen maken. We zorgen ervoor dat de risico's passen bij de collectieve risicohouding van het pensioenfonds.

Doelstelling en strategie

Onze belangrijkste beleggingsdoelstelling is dat het beleggingsrendement, in ieder geval op de lange termijn, hoger is dan de groeivoet van de pensioenverplichtingen. Eenvoudig gezegd: we willen met de beleggingen meer 'verdienen' dan we nodig hebben voor de financiering van de nominale pensioenen (de pensioenen zonder compensatie van de inflatie). Een aanzienlijk deel van het vermogen beleggen we daarom in zakelijke waarden: aandelen, credits (bedrijfsleningen) en vastgoed. Zakelijke waarden hebben weliswaar in het algemeen een hoger risico, maar daar staat op de lange termijn een hogere verwachte opbrengst tegenover. Die hogere opbrengst hebben we nodig om onze ambitie van een koopkrachtig pensioen (dus inclusief het compenseren van inflatie) waar te maken.

We nemen maatregelen om de beleggingsrisico's (inclusief de risico's van milieu en klimaat, mensenrechten en sociale verhoudingen) te beheersen. Ons belangrijkste instrument daarbij is spreiding. We spreiden het pensioengeld over verschillende soorten beleggingen, elk met hun eigen risico- en rendements-

Spreiding vermogen over beleggings-categorieën

	2023
Vastrentende waarden	36,5%
Aandelen	38,5%
Credits	14%
Vastgoed en infrastructuur	10%
Liquide middelen	1%

verwachting. Daarbij dekken we ons voor een deel in tegen de gevolgen van een rentedaling. Zo stellen we onze portefeuille samen, gericht op een zo hoog mogelijk rendement op de lange termijn en tegelijkertijd passend bij het risicoprofiel van het pensioenfonds.

In ons strategisch beleggingsbeleid is vastgelegd hoe we het vermogen (binnen bepaalde bandbreedtes) spreiden over verschillende beleggingscategorieën. We zorgen ervoor dat de beleggingsmix binnen vooraf vastgelegde bandbreedtes rond de strategische beleggingsmix blijft.

Renteafdekking moet ervoor zorgen dat fluctuaties in de dekkingsgraad als gevolg van renteontwikkelingen

gedempt worden. Een rentedaling zorgt er namelijk voor dat de waarde van onze pensioenverplichtingen stijgt, en dat zet druk op onze dekkingsgraad. De mate waarin we het renterisico afdekken is afhankelijk van het renteniveau in de markt. Het varieert van 16% afdekking van de rentegevoeligheid van de verplichtingen (op basis van marktrente) bij een laag renteniveau tot 48% afdekking bij een hoog renteniveau.

Deze afdekking wordt vormgegeven binnen de vastrentende waarden portefeuille met zowel fysieke beleggingen met een hoge kredietwaardigheid zoals staatsobligaties en hypotheke, als met rentederivaten (renteswaps). Begin 2023 was 36% van het renterisico afgedekt. Gedurende het tweede halfjaar zorgde de stijgende rente voor een hogere afdekking. Het hoogste afdekkingsniveau in 2023 was 44%, eind december lag dit weer op 36%.

De strategische beleggingsmix brengt valutarisico met zich mee. Strategisch dekten we 50% van het valutarisico van Amerikaanse aandelen af en 100% van het valutarisico van credits. Gedurende het jaar is op basis van een evaluatie van het valutabeleid besloten om de afdekking van Amerikaanse aandelen naar 0%

te verlagen omdat met name voor contra-cyclische valuta's (bijvoorbeeld safe-haven valuta's als de Amerikaanse dollar) geldt dat zij in het verleden vaak bescherming boden tijdens crises op financiële markten. Daarom draagt een aanzienlijke open positie in zulke valuta's, met name in de Amerikaanse dollar, vaak bij aan een beperking van het totale beleggingsrisico.

Beleggingsomgeving 2023 en rendement

2023 was een goed jaar voor onze beleggingen. De Amerikaanse economie groeide sterker dan verwacht, wat positief was voor aandelenmarkten. Tegelijkertijd daalde de inflatie verder, waardoor centrale banken aan het eind van het jaar vertrouwen hadden dat zij de rente in de loop van 2024 weer zouden kunnen verlagen. Dit signaal zorgde voor een rentedaling, wat positief was voor het rendement op vastrentende waarden. Alleen vastgoed liet een negatief rendement zien door afwaarderingen volgend op de renteontwikkelingen.

Over het jaar 2023 behaalden we op onze beleggingen een rendement van 11,3% (2022: -14,4%). In euro's is dat een bedrag van € 1.010 miljoen. Ons rendement was gelijk aan dat van de benchmark. Zonder afdekking van het valutarisico van de Amerikaanse dollar zou het totale rendement zijn uitgekomen op 11,1% (2022: -13,2%).

De groeivoet van de verplichtingen (de renteontwikkeling) zorgde voor een stijging van onze verplichtingen met 7%. Dat was lager dan ons beleggingsrendement. Het 'overrendement' droeg eraan bij dat we de toeslagverlening konden financieren.

In bijlage 2B gaan we meer in detail in op de karakteristieken van de beleggingsportefeuille, de gerealiseerde rendementen en de corporate governance (het stemgedrag).

UITVOERINGSKOSTEN

Wij stimuleren een cultuur van kostenbewustzijn geholpen door de beperkte omvang van onze organisatie.

Uiteraard maken wij kosten om de pensioenen professioneel te verzorgen. Maar we letten er scherp op deze kosten zo laag mogelijk te houden, met inachtneming van het gewenste niveau van dienstverlening. Wij publiceren de uitvoeringskosten in het jaarverslag en verantwoorden deze volgens de meest recente 'Aanbevelingen Uitvoeringskosten' (hierna: Aanbevelingen) van de Pensioenfederatie.

De tabel op pagina 16 geeft u een overzicht van onze uitvoeringskosten. In aanvulling op de Aanbevelingen van de Pensioenfederatie zijn twee extra kengetallen opgenomen, namelijk de pensioenuitvoeringskosten en de totale kostenratio als percentage van het gemiddeld belegd vermogen. Deze kengetallen geven aanvullende informatie om een beter beeld te krijgen van het kostenniveau van het pensioenfonds.

In 2023 bedroegen de totale kosten voor pensioenuitvoering en vermogensbeheer € 52 miljoen (2022: € 56 miljoen). Zowel de beheervergoedingen als performance fees voor extern vermogensbeheer daalden in 2023.

De kosten van pensioenuitvoering bleven vrijwel gelijk, ondanks de inflatie en toenemende druk op de kosten door externe factoren zoals MVB-beleid, het nieuwe pensioenstelsel en stijgende kosten van toezichhouders. De kosten voor het nieuwe pensioenstelsel waren in 2023 nog beperkt, maar deze zullen in 2024 naar verwachting zichtbaar gaan toenemen.

Uitgedrukt in procenten van het totaal gemiddeld belegd vermogen daalden de kosten met 6 basispunten. Het gemiddeld belegd vermogen bleef vrijwel gelijk ten opzichte van 2022.

Relatieve performance: netto rendement vs. benchmark (in %)

	2023		2022	
	Rendement	Benchmark	Rendement	Benchmark
Vastrentende waarden (incl. swaps)	10,1	10,3	-24,8	-25,7
Vastgoed en infrastructuur	-9,5	-6,7	10,8	6,5
Aandelen	18,5	16,4	-14,0	-13,1
Credits	9,4	11,8	-2,8	-7,8
Totaal pensioenfonds incl. swaps	11,3	11,3	-14,4	-15,6
Groeivoet van de verplichtingen (renteontwikkeling)	7,0		-29,1	

Uitvoeringskosten (in € en %)

	2023	2022
Pensioenuitvoeringskosten (% gemiddeld belegd vermogen) *	0,05	0,05
Vermogensbeheerkosten (% gemiddeld belegd vermogen)	0,47	0,52
Totale kosten ratio excl. transactiekosten (% gemiddeld belegd vermogen)	0,52	0,57
Transactiekosten (% gemiddeld belegd vermogen)	0,07	0,08 ¹⁾
* Uitgedrukt in € per deelnemer/pensioengerechtigde	207	201
Aantal actieve deelnemers en pensioengerechtigden	24.552	24.417
Gemiddeld belegd vermogen (in miljoen €)	9.998	9.994 ¹⁾

1) Het gemiddeld belegd vermogen 2022 € 9.994 (was € 9.720) is gewijzigd door de wijze waarop derivaten worden meegeteld. Hierdoor wijzigen de transactiekosten in 0,08 (% gemiddeld belegd vermogen). Op de overige uitvoeringskosten in % heeft deze wijziging geen invloed.

Vergelijking uitvoeringskosten 2022 met andere pensioenfondsen

	SPH	Peergroep gemiddeld	Universum gemiddeld
Aantal actieve deelnemers en pensioengerechtigden	24.417	29.123	276.997
Pensioenuitvoeringskosten in basispunten van gem. belegd vermogen *)	5	7	6
Vermogensbeheerkosten in basispunten van gem. belegd vermogen	52	46	44
Transactiekosten in basispunten van gem. belegd vermogen	8	10	11
Totale uitvoeringskosten in basispunten van gem. belegd vermogen	65	63	61
*) Uitgedrukt in euro's per actieve deelnemer/pensioengerechtigde	€201	€210	€94

Vergelijking kostenniveau 2022 met andere pensioenfondsen

We streven ernaar dat de uitvoeringskosten in verhouding tot het totaal beheerd vermogen binnen de benchmarks liggen die door ons zijn opgesteld op basis van de gemiddelde uitvoeringskosten van een peergroep (van vergelijkbare pensioenfondsen). De uitvoeringskosten worden daarom jaarlijks vergeleken met een peergroep.

Over 2022 is een benchmark op de totale uitvoeringskosten uitgevoerd op basis van de gegevens uit de jaarverslagen van 28 Nederlandse pensioenfondsen. Het onderzoek is uitgevoerd in overeenstemming met de Aanbevelingen van de Pensioenfederatie.

De totale groep in deze vergelijking bestond uit 15 ondernemingspensioenfondsen, 11 bedrijfstakfondsen en 2 beroepspensioenfondsen. De peergroep bestaat uit 8 fondsen van vergelijkbare omvang (met een gemiddeld belegd vermogen in 2022 tussen de € 5 miljard en € 11 miljard). De uitkomsten zijn samengevat in de tabel op pagina 16.

Uitgedrukt in kosten van het vermogen zijn de totale kosten van ons fonds vergelijkbaar met de peergroep. De vermogensbeheerkosten zijn iets hoger door actief beheer. De transactiekosten zijn juist wat lager. De vermogensbeheerkosten van de totale groep zijn lager dan bij ons fonds, vooral doordat bij meerdere (met name grote) fondsen voorzieningen voor hoge performance fees uit 2021 deels zijn teruggedraaid op basis van de beleggingsresultaten in 2022.

Onze pensioenuitvoeringskosten uitgedrukt in basispunten van het gemiddeld belegd vermogen zijn lager dan die van de peergroep en ook van het alle pensioenfondsen (het universum). In de laatste groep zitten ook veel grotere fondsen, die schaalvoordelen kunnen halen. Dat is ook duidelijk zichtbaar in de kosten uitgedrukt in kosten per deelnemer.

De hoogte van onze pensioenuitvoeringskosten wordt positief beïnvloed door de relatief lage complexiteit van ons pensioenbeheer. Dat komt doordat we een zelfadministrerend ondernemingspensioenfonds zijn voor één grote klant. Wij hebben daarbij één pensioenregeling zonder overgangsregelingen. Daarnaast is onze automatiseringsgraad hoog. De investeringen die de afgelopen jaren zijn gedaan hebben de automatiseringsgraad nog verder verhoogd. Hieraan koppelen we een hoog service-niveau, met een sterke focus op individuele voorlichting over het pensioen.

Het beeld van de uitkomst van deze interne benchmark wordt bevestigd door andere gegevensbronnen. Zo zijn onze kosten ook vergeleken met de uitkomsten van een extern rapport (Bell) over 178 pensioenfondsen in Nederland. Dit rapport vermeldt voor de hele groep een gemiddelde van 7 basispunten voor de uitvoeringskosten, 42 basispunten voor het vermogensbeheer en 11 basispunten voor de transactiekosten. De totale kosten voor deze groep komen daarmee op 60 basispunten. De gemiddelde uitvoeringskosten per deelnemer bedragen in dit externe rapport € 110 per deelnemer, en gemiddeld € 257 per deelnemer voor de ondernemingspensioenfondsen in deze groep.

Het totaalbeeld in ogenschouw nemend, is het bestuur van mening dat onze uitvoeringskosten relatief laag zijn en passend bij de geboden service en kwaliteit van het pensioenfonds.

LAAGDREMPELIG EN HOOG SERVICENIVEAU

Wij streven in de pensioenuitvoering naar laagdrempeligheid en een hoog serviceniveau dat zoveel mogelijk is afgestemd op de behoeften van deelnemers, pensioengerechtigden en werkgever. Wij willen dat iedereen tevreden is over onze dienstverlening en het pensioenfonds ervaart als laagdrempelig en toegankelijk.

COMMUNICATIE EN SERVICEVERLENING

Wij informeren deelnemers en pensioengerechtigden actief over hun pensioen en over ontwikkelingen bij het pensioenfonds. Jaarlijks ontvangen zij een publieksjaarverslag, een nieuwsbrief en een pensioenoverzicht volgens het wettelijk voorschreven Uniform Pensioenoverzicht (UPO). In januari 2024 brachten we bovendien een nieuwsbrief uit met een uitgebreide toelichting op het besluit om de pensioenen per 1 januari 2024 met een toeslag te verhogen.

Met behulp van digitale communicatie kunnen we de deelnemers en pensioengerechtigden nog effectiever bereiken. Daar zetten wij dus op in. We realiseren ons daarbij dat er aandacht moet zijn voor wie geen toegang heeft tot digitale middelen of dat niet wil. Zij blijven op de traditionele manier schriftelijke communicatie ontvangen. Telefonisch contact en andere vormen van persoonlijk contact blijven ook belangrijk.

We vinden op het individu toegespitste dienstverlening van groot belang. Deelnemers en pensioengerechtigden verwachten informatie die op hun persoonlijke situatie van toepassing is. Die informatie moet begrijpelijk zijn, juist gedoseerd (niet te veel, niet te weinig) en aansluiten op hun beleving en kennis. Zij moeten in staat zijn om persoonlijke keuzes te maken. Digitale communicatie maakt het eenvoudiger om inzicht te geven in die keuzes en helpt ook om mensen persoonlijk te kunnen benaderen.

Een centrale rol in onze communicatie speelt onze website (www.pfhoogovens.nl). Er worden regelmatig nieuwsberichten gepubliceerd.

Door in te loggen met DigiD komt de deelnemer of pensioengerechtigde in de mijnomgeving. Daar vindt men persoonlijke (pensioen)gegevens zoals het UPO. De mijnomgeving biedt de mogelijkheid om processen verregaand te automatiseren en te personaliseren. Deelnemers kunnen met de online pensioenplanner de gevolgen van hun keuzes inzichtelijk maken, zoals van eerder met pensioen gaan of met deeltijdpensioen. De pensioenplanner geeft de mogelijkheid om ook de netto maandbedragen te berekenen, inclusief de AOW.

PERSOONLIJKE BENADERING

We hechten veel waarde aan een persoonlijke benadering. Deelnemers en pensioengerechtigden kunnen voor informatie op afspraak terecht in het kantoor van het pensioenfonds en bij de telefonische helpdesk. Ook vinden ze op de website een contactformulier.

Iedere deelnemer heeft voor de pensioendatum de mogelijkheid om een gesprek met het pensioenfonds aan te gaan over de individuele pensioensituatie. Tijdens dit gesprek nemen we met hen onder andere de keuzes door die ze bij pensionering kunnen of moeten maken. Zo dragen we eraan bij dat deelnemers weloverwogen keuzes kunnen maken.

Ook geven we op verzoek voorlichting over pensioenaangelegenheden tijdens het werkoverleg van afdelingen van Tata Steel in IJmuiden. Verder organiseren we vanuit het medewerkersplatform van Tata Steel in IJmuiden om de maand een pensioen-voorlichting.

Keuzebegeleiding

Keuzebegeleiding heeft bij ons pensioenfonds al vele jaren een belangrijke plek in het communicatiebeleid. We hielpen en helpen jaarlijks vele deelnemers bij het tijdig en weloverwogen maken van hun pensioenkeuzes, bijvoorbeeld met de pensioenplanner en in individuele pensioengesprekken. Met de invoering van de Wet toekomst pensioenen op 1 juli 2023 is de open norm 'keuzebegeleiding' van kracht geworden. In 2023 hebben we daarom extra aandacht gehad voor dit onderwerp. Zo hebben we een nieuw keuzebegeleidingsprotocol opgesteld waarin stapsgewijs wordt beschreven hoe, met welke middelen en door wie bepaalde handelingen uitgevoerd moeten worden. Daarnaast hebben we bekeken waar we mogelijk verbeteringen kunnen doorvoeren. Een aantal verbeteracties is al doorgevoerd. Zo hebben we de eerste aanschrijving van deelnemers in het proces naar pensionering aangepast. We zetten daarbij nog meer in op het maken van een afspraak voor een individueel pensioengesprek. We hebben een online keuzehulp ontwikkeld. Deze tool is inmiddels beschikbaar op de website. Verbeteringen die nog gepland staan zijn onder andere een nieuw, gebruiksvriendelijker portaal inclusief een nieuwe pensioenplanner en het ontwikkelen van een video met alle belangrijke informatie rond het met pensioen gaan.

Evaluatie

Wij evalueren op regelmatige basis ons communicatiebeleid om vast te kunnen stellen of we onze doelstellingen bereiken en waar verbeterpunten liggen. Zo brengen we maandelijks het gebruik van de website en pensioenplanner in kaart, net als de communicatie en dienstverlening rondom het proces van pensionering. Hieruit blijkt dat onze deelnemers de combinatie van de pensioenplanner en persoonlijk contact erg waarderen. De algemene service van het pensioenfonds rondom dit proces wordt beoordeeld

met een 8,3 op een schaal van 0 tot 10 (8,4 in 2022). We evalueren ook de communicatie met en dienstverlening aan nabestaanden. De algemene service rondom dit proces wordt beoordeeld met een 8,2. Een jaar eerder was dat nog een 7,7.

We meten periodiek de effectiviteit van onze communicatieuitingen. In 2023 hebben we de mening van deelnemers en pensioengerechtigden over de nieuwsbrief en het publieksjaarverslag onderzocht. Daarbij is ook gevraagd naar het vertrouwen in het pensioenfonds. Uit de onderzoeken blijkt dat zowel de nieuwsbrief als het publieksjaarverslag goed worden gelezen en een positieve beoordeling krijgen. Het vertrouwen in het pensioenfonds is hoog. Uit de evaluatie van de nieuwsbrief die in januari 2024 is verstuurd, kwam naar voren dat op dat moment 32% van de geënquêteerden vertrouwen in het pensioenfonds had en 68% zelfs veel vertrouwen. Dit betekent dat in totaal alle ondervraagden (1005) vertrouwen hadden in het pensioenfonds. Ook in een gehouden risicopreferentie-onderzoek en de hieraan gekoppelde focusgroep in het kader van de Wet toekomst pensioenen werd het sterke vertrouwen in het pensioenfonds bevestigd.

Zie voor meer informatie over de pensioenen, onze communicatiemiddelen, serviceverlening en de uitkomsten van evaluaties bijlage 2D.

VOORBEREID OP DE TOEKOMST

Wij monitoren proactief externe en interne ontwikkelingen en anticiperen adequaat hierop. Wij sluiten daarbij aan op maatschappelijke ontwikkelingen, toegespitst op hoe dit leeft bij onze stakeholders. Wij zorgen ervoor dat we 'out of the box' blijven denken en dat wij onszelf voldoende uitdagen om een brede blik naar buiten te hebben.

Het bestuur heeft voor de komende jaren de implementatie van een nieuwe pensioenregeling die volgt uit de Wet toekomst pensioenen als belangrijkste strategische prioriteit aangewezen.

SAMEN NAAR EEN NIEUW PENSIOEN

Op 1 juli 2023 is de Wet toekomst pensioenen (WTP) door de Eerste Kamer aangenomen. De uiterste implementatiedatum van de nieuwe pensioenregeling is gesteld op 1 januari 2028.

Tata Steel Nederland heeft een projectorganisatie ingericht om met sociale partners en pensioengerechtigden een beheerste en gedragen transitie voor te bereiden en te realiseren.

In eerste instantie zijn in het proces de sociale partners aan zet om de contouren van het nieuwe contract vast te stellen in het transitieplan.

Tata Steel Nederland heeft namens de sociale partners IJmuiden schriftelijk laten weten dat een solidaire premiereregeling (SPR) met een collectieve uitkeringsfase wordt uitgewerkt, en dat deze zal worden uitgevoerd door Stichting Pensioenfonds Hoogovens (SPH).

Belangrijke tussenstap daarbij is dat de opdracht voor de uitvoering van een door de sociale partners overeengekomen pensioenregeling tijdig en goed onderbouwd door het pensioenfonds wordt aanvaard.

In 2023 hebben we ons als bestuur in drie kennis-sessies verder verdiept in enkele technische aspecten van het nieuwe pensioencontract. Tijdens elke reguliere bestuursvergadering is de stand van zaken rondom WTP besproken. De impact voor ons fonds is verder verkend en gespecificeerd. Ook is een WTP-risico-analyse opgesteld.

Alle betrokkenen zien communicatie met alle belanghebbenden de komende jaren als een belangrijke prioriteit.

Onder de deelnemers is een risicopreferentie-onderzoek uitgevoerd, waarvan de uitkomst mede zal worden gebruikt voor de verdere vormgeving van het nieuwe contract.

In de aanloop naar het nieuwe pensioencontract zijn er soepelere regels van kracht geworden voor toeslagverlening. Elders in dit jaarverslag kunt u lezen wat het gebruik van deze regels voor effect hebben gehad op de toegekende toeslagen in 2023.

MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORD BELEGGEN

We beleggen het vermogen om een zo goed mogelijk rendement te halen. Daarbij hebben we uiteraard oog voor eventuele maatschappelijke effecten. Hoe we dat doen is vastgelegd in ons beleid voor maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB).

De afgelopen jaren heeft het bestuur de verdere ontwikkeling van maatschappelijk verantwoord beleggen als één van onze strategische prioriteiten aangemerkt. Daarbij zijn, in lijn met de voorkeuren van werkgever, werknemers en pensioengerechtigden, vier thematische aandachtspunten vastgesteld:

- Klimaat als risico
- Klimaat als kans voor de circulaire economie
- Gezonde leefomgeving
- Goede arbeidsomstandigheden

Deze uitgangspunten dienden als basis voor een meerjarenplan voor de verdere uitbouw en uitvoering van ons MVB-beleid.

Dit meerjarenplan is wat betreft de uitbouw van het MVB-beleid in 2023 voltooid. Het bestuur heeft vastgesteld dat hiermee het MVB-beleid passend is voor het pensioenfonds. De focus op het gebied van MVB verschuift naar een goede uitvoering van het vastgestelde beleid en evaluatie van de effectiviteit.

In 2023 zijn de volgende uitbreidingen van MVB-beleid en -praktijk gerealiseerd:

Uitwerking beleid goede arbeidsomstandigheden en gezonde leefomgeving

De implementatie van de thema's goede arbeidsomstandigheden en gezonde leefomgeving krijgt met name vorm door stemgedrag en engagements. Bij ernstige controverses op deze gebieden kunnen bedrijven worden uitgesloten. Het pensioenfonds gebruikt onder andere de United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights, de OECD-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen, de United Nations Global Compact en de kernconventies van de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) als beoordelingsnormen. De eerste twee hanteerde het pensioenfonds al, de laatste twee zijn nieuw toegevoegd voor de thema's goede arbeidsomstandigheden en gezonde leefomgeving.

MVB-beleid ook van toepassing op passieve aandelenbeleggingen

De passieve aandelenbeleggingen van het pensioenfonds zijn vormgegeven door te beleggen in extern

beheerde indexfondsen, waarin ook door andere beleggers wordt belegd. Het was daardoor niet mogelijk het eigen MVB-beleid één op één door te voeren in de passieve aandelenbeleggingen. Daarom hebben we besloten om de passieve aandelenbeleggingen in de toekomst vorm te geven binnen eigen beleggingsrekeningen op naam van het pensioenfonds. Een externe partij krijgt dan het mandaat aandelen passief te beleggen, waarbij een SPH-specifieke index wordt gevolgd die consistent is met onze uitsluitingslijst. Die externe partij hebben we in 2023 geselecteerd en er is een overeenkomst met een indexprovider gesloten voor de indexconstructie. Door het monitoren van de portefeuille ten opzichte van deze index kan de correcte uitvoering van het uitsluitingsbeleid worden gevolgd. De daadwerkelijke transitie heeft eind januari 2024 plaatsgevonden.

Stemmen en engagement

Sinds het tweede kwartaal van 2022 hebben wij het uitbrengen van stemmen en de dialoog met bedrijven (engagement) bij een externe partij ondergebracht.

Hierdoor worden duurzaamheidsthema's over de gehele aandelenportefeuille op consistente wijze meegenomen bij het uitbrengen van stemmen (proxy voting) en wordt met bedrijven de dialoog gezocht over thema's waar verbetering wenselijk is. Als deze gesprekken niet succesvol zijn of de betrokken bedrijven te weinig vooruitgang boeken, kan dit bijvoorbeeld leiden tot het tegenstemmen bij benoemingen en in het uiterste geval tot uitsluiting van een bedrijf.

Voor engagement met de beheerders van vastgoedfondsen worden gesprekken gevoerd met alle vastgoedmanagers waarin het pensioenfonds belegt. Daarbij spelen wij zelf een actieve rol.

Uitsluitingen

In 2022 hebben we een expliciet uitsluitingsbeleid vastgesteld. Dit heeft toen onder meer geresulteerd in een uitbreiding van de uitsluitingslijst van 11 naar meer dan 225 bedrijven. Hierbij onderscheiden we drie categorieën van uitsluitingen: wettelijke uitsluitingen, uitsluitingen om onze onafhankelijkheid van de sponsor te benadrukken en uitsluitingen voortkomend uit het MVB-beleid. Die laatste categorie is onder te verdelen in zeer ernstige controverses, thematische uitsluitingen (thermische kolen en teerzanden, tabak, controversiële wapens) en uitsluitingen die kunnen worden ingesteld na een niet-succesvol engagementtraject. Bij het thema controversiële wapens is aansluiting gezocht bij internationale verdragen die Nederland heeft ondertekend. Bedrijven die biologische of chemische wapens, antipersoonsmijnen of clustermunitie produceren of essentiële, niet generieke onderdelen daarvoor produceren, worden uitgesloten. In reactie op de Russische inval in Oekraïne zijn transacties in Russische aandelen uitgesloten. Eind 2023 is de uitsluitingslijst voor 2024 vastgesteld op basis van dit beleid. Hierop staan meer dan 260 bedrijven.

SFDR

We houden rekening met mogelijke ongunstige effecten op de maatschappij die het gevolg kunnen zijn van keuzes bij de beleggingen. Om die reden is besloten geen gebruik te maken van de opt-out mogelijkheid zoals beschreven in artikel 4 van de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR). In 2022 is besloten om onze pensioenregeling niet als artikel 8- of artikel 9-regeling te laten kwalificeren, aangezien deze een hoger ambitieniveau representeren dan ons MVB-beleid nastreeft. Het zich bij beleggingsbeslissingen rekenschap geven van mogelijk maatschappelijke effecten maakt niet meteen dat de pensioenregeling (als geheel) als een product gezien kan worden dat ecologische of sociale kenmerken promoot of zelfs als doelstelling heeft.

Eind 2023 heeft het bestuur vastgesteld dat binnen de strikte interpretatie die sindsdien in uitingen van toezichthouders en de Europese Commissie naar voren zijn gekomen, onze pensioenregeling door hen naar verwachting wordt aangemerkt als een financieel product dat ecologische en/of sociale kenmerken promoot. Die kwalificatie brengt de aanvullende openbaarmakingsverplichtingen van SFDR artikel 8 met zich mee. Het pensioenfonds zal die verplichtingen in 2024 implementeren. Zo zijn inmiddels de publicaties op de website aangepast om te voldoen aan de nieuwe transparantievereisten.

RISICOBEBEERSING

We zorgen ervoor dat we de pensioengelden adequaat beheren en de pensioenregeling op juiste wijze uitvoeren. We concluderen dat er voor 2023 sprake is geweest van een integere en beheerste bedrijfsvoering.

Het beheren van de pensioengelden en het uitvoeren van de pensioenregeling gaat gepaard met verschillende risico's van strategische, financiële en niet-financiële aard. Het behoort tot onze kerntaken om die risico's adequaat te beheersen. Daarvoor hebben wij een systeem van integraal risicomanagement, dat stevig verankerd is in onze organisatie.

Een beschrijving van de verschillende risico's, onze risicobereidheid en de beheersingsmaatregelen die wij treffen, staat in bijlage 2E. De verschillende risico's worden ook toegelicht in de risicoparagraaf als toelichting op de jaarrekening.

Integraal risicobeeld

Eigen Risicobeoordeling (ERB)

De ERB is een manier om inzicht te krijgen in de samenhang tussen de strategie, de belangrijkste risico's en impact hiervan op onze strategie. Wij

evalueren de risico's uit deze ERB halfjaarlijks en waar nodig treffen we aanvullende acties om de risico's verder te beheersen. De belangrijkste risico's uit de ERB worden hierna beschreven.

Veranderende omgeving

Dit betreft de risico's die ontstaan als maatschappelijke of politieke ontwikkelingen leiden tot wet- en regelgeving, verzoeken vanuit het toezicht of verwachtingen die het pensioenfonds moet implementeren in systemen en waarover verantwoording moet worden afgelegd. Concrete voorbeelden zijn maatschappelijk verantwoord beleggen en het nieuwe pensioencontract. Deze ontwikkelingen hebben we vanwege hun belang als aparte risico's besproken. In zijn algemeenheid leiden ze tot toenemende kosten, druk op de organisatie en reputatierisico als we niet aan de eisen of verwachtingen voldoen. De tijd en aandacht die de (toenemende) wet- en regelgeving en toezicht daarop vragen, kunnen ertoe leiden dat de kerntaken minder focus krijgen. Ook kan het onze ambities van laag drempeligheid en een hoog serviceniveau tegen aanvaardbare kosten in gevaar brengen. We kunnen een veranderende omgeving niet beïnvloeden. Beheersmaatregelen zijn daarom voornamelijk gericht op hoe we daarmee omgaan (verandervermogen) en op het benutten van de comparatieve voordelen die ons pensioenfonds op dit moment heeft. Denk daarbij aan onze pensioenuitvoering in eigen huis, eenvoudige IT-systemen en één regeling om uit te voeren. Relevante externe ontwikkelingen worden periodiek door ons besproken, onder andere aan de hand van risicorapportages. Zo kunnen we tijdig starten met de eventuele voorbereidingen voor implementatie van beheersmaatregelen.

Ontwikkelingen met grotere impact, zoals het nieuwe pensioencontract, monitoren we in formele projecten waarin ook een periodieke analyse van de risico's plaatsvindt.

Expertise en bezetting

Voor de uitvoering van de pensioenregeling zijn bij het bestuur en de uitvoeringsorganisatie expertise en competenties vereist. Met het oog op het nieuwe pensioencontract is dat de komende jaren extra belangrijk. Om de risico's op dit gebied te beheersen beschikt het pensioenfonds onder meer over een geschiktheidsbeleid. We organiseren periodieke zelfevaluatie van het functioneren van de uitvoeringsorganisatie, het bestuur en andere fondsorganen. Daarnaast hebben we opleidings- en deskundigheidsplannen vastgesteld. We letten er ook op om aantrekkelijk te blijven als werkgever. In sommige gevallen kopen we gericht kennis in, als dat niet leidt tot verlies van 'in control' zijn. In 2023 hebben zich op het gebied van kennis en expertise geen problemen voorgedaan. Op het gebied van MVB, cybersecurity en het nieuwe pensioencontract is geïnvesteerd in kennisontwikkeling binnen de organisatie en waar nodig wordt kennis ingehuurd.

Financiële opzet

Dit is het risico dat onze financiële opzet ontoereikend is om nu en op termijn de ambitie van een koopkrachtig en betaalbaar pensioen te realiseren, bijvoorbeeld als gevolg van een langdurig lage rente of lager dan verwachte rendementen. Wij nemen bewust risico door te beleggen in risicovolle instrumenten zoals aandelen en credits en door een beperkte afdekking van het renterisico. Op de lange termijn ondersteunt dit het behalen van de ambities, maar het gaat wel gepaard met onzekerheid (volatiliteit).

We maken deze financiële risico's inzichtelijk in een ALM-studie en gebruiken daarbij diverse kengetallen en risicomatstaven (kans op korten, kans op opbouwkorting, pensioenresultaat). We evalueren jaarlijks of de financiële opzet nog past binnen de risicohouding als onderdeel van de jaarlijkse haalbaarheidstoets.

De conclusie van de in 2023 uitgevoerde haalbaarheidstoets is dat de pensioenresultaten zich binnen de gestelde normen bevinden waarmee het feitelijk gelopen risico overeenkomt met de door de sociale partners vastgestelde risicohouding.

Informatiebeveiliging

Onze dienstverlening verloopt steeds meer digitaal. Deelnemers en pensioengerechtigden kunnen via een portaal mutaties in hun gegevens doorgeven, hun pensioen aanvragen en de financiële consequenties van toekomstige pensioenkeuzes berekenen. Dit past bij onze ambitie om laagdrempelig te zijn, een hoog serviceniveau te bieden en op toekomstige ontwikkelingen voorbereid te zijn.

Voor de beveiliging van ons bedrijfsnetwerk, applicaties en ons deelnemersportaal steunen we op de door de IT-serviceproviders getroffen beveiligingsmaatregelen, waarbij we periodiek de geleverde dienstverlening kritisch beoordelen en evalueren. Daarnaast treffen we zelf aanvullende maatregelen. Hierdoor wordt de kans op verlies van data als gevolg van cybercrime beperkt.

Informatiebeveiliging vereist continu onze aandacht. In 2023 heeft het bestuur een verdiepende sessie over informatiebeveiliging gehouden. De ICT-risico-analyse is geactualiseerd, waarbij is geconcludeerd dat het restrisico binnen de risicobereidheid valt. Ook is met het bestuur vooruit gekeken naar de nieuwe DORA-wetgeving die per 1 januari 2025 moet zijn geïmplementeerd. Verder hebben we via e-learning modules aandacht besteed aan het informatie-beveiligingsbewustzijn. In 2023 hebben zich bij ons geen beveiligingsincidenten voorgedaan

Maatschappelijk verantwoord beleggen

Ons beleid voor maatschappelijk verantwoord beleggen is gericht op het beheersen van beleggingsrisico's.

In 2023 hebben we een lijst van duurzaamheidsrisico's opgesteld. Klimaatverandering kwam naar voren als belangrijk risico omdat dit kan leiden tot waardedalingen van beleggingen in bepaalde bedrijven. Die hebben we vervolgens vanuit een materialiteitsbeoordeling ingedikt tot een shortlist met de relevante duurzaamheidsrisico's (ook op de lange termijn) voor onze gehele beleggingsportefeuille.

Het bestuur heeft geconcludeerd dat na de afronding van de uitbreiding van het MVB-beleid in 2023 het MVB-risico binnen tolerantieniveau van onze eigen risicobeoordeling (beperkte risicobereidheid) ligt. De focus verschuift daarom naar een goede uitvoering van het vastgestelde beleid en evaluatie van de effectiviteit.

Nieuw pensioenstelsel

De overgang naar een nieuw pensioencontract zal een grote impact hebben voor alle deelnemers en pensioengerechtigden, maar ook bestuurlijk en in de uitvoering. Uiterlijk per 1 januari 2028 moet er een nieuwe pensioenregeling zijn geïmplementeerd. Voor het pensioenfonds (en de sociale partners, samen met de pensioengerechtigden) betekent dit dat de komende jaren een aantal complexe besluiten moet worden genomen waarbij evenwichtige belangenafweging en uitlegbaarheid een prominente rol spelen. De belangrijkste risico's zijn in kaart gebracht, zoals het risico dat wet- en regelgeving niet tijdig in voldoende mate duidelijk zullen zijn, dat er onvoldoende draagvlak is onder alle deelnemers en pensioengerechtigden of dat er een mismatch is tussen verwachtingen en (verwachte pensioen)-resultaten. Goede communicatie, zorgvuldige monitoring van wetgeving en een goed voorbereide transitie zijn voorbeelden van beheersmaatregelen waarmee we bijdragen aan een beheerste transitie naar een nieuw contract.

Reguliere evaluaties en analyses

Als onderdeel van een lerende cultuur en het leveren van een bijdrage aan een beheerste bedrijfsvoering voeren we regelmatig (zelf)evaluaties uit. Hierbij wordt met elkaar besproken of de besturing (bijvoorbeeld de werking van een commissie) of bepaalde veranderprojecten naar verwachting en tevredenheid hebben gewerkt, of de doelen zijn bereikt en of er verbeterpunten zijn voor een volgende keer.

Ons beleggingsbeleid wordt periodiek geactualiseerd. In het verslagjaar hebben we het beleggingsplan inclusief het beleggingsbeleid op diverse deelonderwerpen geëvalueerd, waaronder het valutarisico, het concentratierisico en het inflatierisico. De belangrijkste aanpassing naar aanleiding van de evaluaties is de verlaging van de afdekking van de Amerikaanse dollar.

Conform de reguliere evaluatiecyclus hebben we ook de prestaties van een aantal externe vermogensbeheerders beoordeeld.

Binnen de niet-financiële risico's is in 2023 het business continuity beleid en het bijbehorende business continuity plan op basis van een impactanalyse geactualiseerd.

In 2023 hebben zich geen operationele incidenten voorgedaan.

Compliance

De complianceofficer is in de incidentenregeling aangewezen als meldportaal voor integriteitsincidenten. Hierover wordt aan het bestuur gerapporteerd. In 2023 hebben we het integriteitsbeleid geactualiseerd en zijn we begonnen met het herzien van de incidentenregeling. Er zijn in 2023 geen meldingen van integriteitsincidenten ontvangen.

Interne audit

De sleutelfunctiehouder interne audit heeft in 2023 audits uitgevoerd op het gebied van IT-security, keuzebegeleiding en vergoedingen voor externe beleggingsmanagers. De resultaten hiervan zijn begin 2024 gerapporteerd. Hieruit zijn geen bijzonderheden naar voren gekomen.

Aangebrachte en geplande verbeteringen in het risicomanagementsysteem

Naast de continue verbeteringen aan het control-framework is de werkwijze met de rol van de sleutelfunctiehouder risicobeheer binnen het bestuur verder uitgewerkt en zijn verbeteringen in de IRM-rapportage aangebracht. Op het actuele thema van de Wet toekomst pensioenen is de risicoanalyse verder uitgewerkt en is een dashboard opgesteld om de risico's periodiek te monitoren.

TOEKOMSTPARAGRAAF

STRATEGIE

Voor 2024 ligt de strategische prioriteit geheel op de implementatie van het nieuwe pensioencontract. Hiervoor ondersteunen we de sociale partners met scenarioberekeningen voor de vormgeving van het nieuwe pensioencontract in het transitieplan. Daarbij is de toets op evenwichtigheid een belangrijk element. Ook zal er veel aandacht worden besteed aan het implementatieplan voor het pensioenfonds, waarin de focus onder meer zal liggen op het beleggingsbeleid, de risicomaatstaven onder de nieuwe wetgeving, datakwaliteit en communicatie. Samen met de uitbestedingspartners werken we aan de aanpassingen van de IT-systemen die nodig zijn voor het nieuwe pensioencontract. De veelheid aan werkzaamheden als gevolg van de Wet toekomst pensioenen zal gepaard gaan met een verhoging van de uitvoeringskosten.

In 2024 hebben we in het kader van WTP een Overbruggingsplan ingediend bij DNB om gebruik te kunnen maken van de soepelere regels voor toeslagverlening op basis van het transitietoezichtskader. Hiermee wordt vastgesteld of ook in 2024 op verantwoorde wijze de ruimere indexatieregels kunnen worden toegepast met het oog op het invaren in het nieuwe pensioenstelsel.

Ontwikkeling financiële situatie 2024 tot moment van vaststellen jaarverslag 2023

De actuele dekkingsgraad is in 2024, op het moment van vaststelling van dit jaarverslag, gestegen van 121,2% naar 127,2%, met name door positieve beleggingsresultaten in de eerste maanden van 2024.

VERANTWOORDING RAAD VAN TOEZICHT

Algemeen oordeel over gang van zaken en het beleid van het bestuur

Net zoals in voorgaande jaren oordeelt de Raad van Toezicht (RvT) positief over de professionele wijze waarop het bestuur en de uitvoeringsorganisatie de pensioenuitvoering verzorgen. De RvT heeft waardering voor de grote inzet en betrokkenheid van de diverse fondsorganen. Het bestuur heeft in 2023, conform de aanbeveling van de RvT over 2022, belangrijke voortgang gerealiseerd met de voorbereiding van de stelselwijziging conform de Wet toekomst pensioenen (WTP).

Verantwoording, werkwijze en governance SPH

De RvT houdt toezicht op het beleid van het bestuur en de algemene gang van zaken in het pensioenfonds. De RvT is in ieder geval belast met het toezicht op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur. Conform deze wettelijke opdracht en het reglement van de RvT evalueert de RvT jaarlijks het functioneren van het bestuur. De RvT oefent het toezicht daarnaast uit met inachtneming van de VITP-Toezichtcode. Jaarlijks maakt de RvT in Q1 een Verslag van Bevindingen ten behoeve van het bestuur en een Verantwoordingsverslag voor het Verantwoordingsorgaan (VO)/de werkgever. Deze zijn met hen besproken. Parallel hieraan stelt de RvT een Toezichtplan op met daarin de uitgangspunten voor het intern toezicht in het lopende jaar. Ook dit is met het VO en het bestuur besproken, zodat de aanpak en prioriteiten van de RvT vooraf transparant zijn. In Q4 2023 heeft de RvT een zelfevaluatie gehouden. De uitkomsten zijn gedeeld met het bestuur en het VO.

De RvT krijgt informatie via diverse kanalen.

Naast toegang tot fondsdocumenten en vergaderstukken van bestuur en commissies vinden gedurende het kalenderjaar diverse reguliere overleggen en

gesprekken plaats. De RvT vergadert periodiek met (delegaties van) het bestuur en met het VO. Daarnaast nemen leden van de RvT waar in vergaderingen van bestuur en commissies. Tevens zijn in 2023 individuele gesprekken met bestuursleden gevoerd. Rond het jaareinde had de RvT (collectieve) gesprekken met het bestuur, het management team van de uitvoeringsorganisatie, de drie sleutelfunctiehouders, de controlerend accountant, de certificerend actuaaris en de compliance-officer.

De RvT heeft in 2023 het eigen profiel opnieuw vastgesteld, in de context van de werving & selectie van een nieuw lid van de RvT in 2024. In de statuten van SPH is een bepaling inzake belet en ontstentenis van het gehele bestuur opgenomen, er is vooraf contact geweest over de rol van de RvT daarbij. De RvT heeft in 2023 aan de hand van de profielschets SPH de geschiktheid van enkele kandidaten voor het bestuur beoordeeld en een advies uitgebracht over de beoogde voorgenomen benoeming van de nieuwe voorzitter. De RvT is vooraf geïnformeerd over een tweetal functiewijzigingen in het bestuur die door SPH bij DNB zijn gemeld.

Besturing, het bestuursbeleid en evaluatie

Het beleid van SPH is net als in voorgaande jaren naar het oordeel van de RvT op orde. De RvT is positief over de wijze waarop het bestuur reguliere onderwerpen bespreekt en afrondt. Het bestuur heeft in 2023 de evaluatie van het bestuursmodel afgerond en gekozen voor het continueren van het paritaire model. De RvT ontving in 2023 een terugkoppeling op hoofdlijnen van de zelfevaluatie van het bestuur.

Adequate risicobeheersing

De RvT heeft regulier contact met de sleutelfunctiehouders. De sleutelfunctiehouders hebben een escalatielijnen naar de RvT, hier is in 2023 geen gebruik van gemaakt. De compliance-officer vanuit NCI verzorgt een volwassen invulling van de compliance-functie.

De RvT constateert met genoegen dat de andere opzet van de sleutelfunctiehouder risicobeheer in 2023 is gevolgd door meer diepgang en breedte in de oordelen (meer aandacht voor strategische risico's). Het bestuur heeft in 2023 de verwachtingen omtrent de invulling van risicomanagement in de uitvoeringsorganisatie geformuleerd. Het komt nu aan op implementatie daarvan.

Voor wat betreft de sleutelfunctiehouder internal audit is in 2023 door het bestuur besloten tot een alternatieve invulling. De RvT verwacht dat dit resulteert in een opvolging van eerdere constatering dat SPH gebaat is bij meer steekhoudende audits op strategisch niveau in plaats van een focus op operationele processen. Het voortouw hiervoor ligt bij de nieuwe sleutelfunctiehouder en het bestuur.

In de ogen van de RvT bestaat ruimte voor meer samenhang in het opereren van de drie sleutelfunctiehouders en een structurele borging van hun betrokkenheid bij de gang van zaken binnen het bestuur van SPH.

Evenwichtige belangenafweging

Het bestuur weegt de belangen van de betrokkenen bij SPH evenwichtig af. Het gaat daarbij met name om de premie en de toeslagverlening. Bij laatstgenoemde is in 2023 besloten tot een wijziging van de systematiek. De RvT heeft geconstateerd dat dit besluit evenwichtig is genomen aan de hand van externe en interne opinies, en getoetst aan de hand van het door het bestuur vastgestelde 'evenwichtigheidskader'.

Goedkeuring besluiten van het bestuur in 2023

De RvT heeft in 2023 een drietal besluiten van het bestuur goedgekeurd, namelijk de profielschets voor het bestuur van SPH, de vaststelling van het bestuursverslag en de jaarrekening 2022 alsmede het beloningsbeleid voor 2024.

Opvolging eerdere aanbevelingen over 2022

De RvT heeft in 2023 als onderdeel van het reguliere proces enkele malen met het bestuur gesproken over de opvolging van de aanbevelingen over 2022 en de beoogde acties voor afronding. Dit is op adequate wijze gebeurd. Sommige aanbevelingen hebben een ongoing karakter. Dit is door RvT verder meegenomen in de aanbevelingen over 2023.

De WTP

De RvT is verheugd dat het bestuur de eerdere suggesties inzake de WTP oppakt en volop aandacht en prioriteit aan de WTP geeft. De keuze van sociale partners IJmuiden voor de uitwerking van een solidaire premiereregeling (SPR) met een collectieve uitkeringsfase die door SPH wordt uitgevoerd, alsmede de keuze voor handhaving van het huidige bestuursmodel, maakt voor dit bestuur de weg vrij om de komende jaren invulling en richting te geven aan de WTP-stelselwijziging. Het bestuur is eindverantwoordelijk voor de gang van zaken binnen SPH, en dient in dat kader zelf de gewenste bestuurlijke diepgang en betrokkenheid met betrekking tot de WTP in te vullen. De RvT heeft in 2023 onder meer de WTP-rapportages besproken en suggesties gedaan om vastleggingen verder te ontwikkelen. De RvT beveelt aan in 2024 verder te werken aan de aantoonbaarheid van regie en control door het bestuur. Daarnaast heeft RvT het bestuur geadviseerd om een evaluatie van de bestuurlijke en beleids-ondersteuning en de projectmatige aansturing van het WTP-project uit te voeren.

Andere inhoudelijke toezichtthema's 2023

Voor wat betreft MVB heeft het bestuur in 2023 een groot aantal stappen gezet, zoals de ontwikkeling van rapportages, een keuze voor de SFDR-toepassing (artikel 8) evenals de beleidslijn dat vanaf 2024 de nadruk ligt op implementatie en niet op de ontwikkeling van nieuw beleid. De RvT roept het bestuur op om alert te blijven op externe ontwikkelingen en de dynamiek op dit dossier nauwlettend te volgen.

Inzake cyber is er een aantal ontwikkelingen die nopen tot een verhoogde bestuurlijke attentie. Dit betreft niet alleen de mogelijke impact van calamiteiten maar ook de komst van nieuwe wetgeving (DORA) en de aandacht die DNB aan cyber besteedt. De RvT volgt met belangstelling de vervolgstappen die in 2024 op dit onderwerp op bestuurlijk niveau gezet zullen moeten worden.

Naleving Code Pensioenfondsen

Conform norm 47 van de Code pensioenfondsen betreft de RvT deze bij de uitoefening van haar taak. De RvT ontving van het bestuur een overzicht van de Toepassing van de Code Pensioenfondsen. De naleving, waarvan een extract is opgenomen in dit jaarverslag, wordt onderschreven door de RvT.

Aanbevelingen

De RvT reikt het pensioenfonds een aantal suggesties voor verdere ontwikkeling aan. Deze hebben dit jaar betrekking op de beheersing van meeromvattende strategische onderwerpen (WTP), de organisatie daarvan, alsmede de wijze waarop het bestuur ondersteuning organiseert en omgaat met de sleutelfunctie internal audit.

Tot slot

De Raad van Toezicht heeft op 4 juni 2024 goedkeuring gegeven aan het besluit van het bestuur tot vaststelling van het bestuursverslag en de jaarrekening 2023.

4 juni 2024

P.J.M. Akkermans
M.E.A. van Boom (voorzitter)
W.J.J. Ong

REACTIE BESTUUR

Reactie bestuur op bijdrage Raad van Toezicht in Jaarverslag 2023

Het bestuur is verheugd over de positieve appreciatie van de RvT over de professionaliteit, inzet en betrokkenheid binnen SPH, het beleid en de resultaten in 2023, de evenwichtige belangenafweging alsmede de voortgang met betrekking tot de WTP-stelselwijziging die de RvT memoreert.

De drie strategische prioritaire onderwerpen vergden in 2023 veel tijd en aandacht van het bestuur. De evaluatie van het bestuursmodel is in 2023 afgerond. De WTP is ook voor 2024 het meest in het oog springende strategisch prioritaire onderwerp. Het bestuur herkent de oproep van de RvT en zal ook in 2024 aandacht blijven geven aan MVB en cyber.

In 2023 is door de huidige sleutelfunctiehouder internal audit een drietal audits opgestart, de resultaten daarvan zijn beschikbaar. De alternatieve invulling van het sleutelfunctiehouderschap internal audit wordt medio 2024 geïmplementeerd en draagt naar verwachting bij aan de richting die de RvT aangeeft. Het bestuur neemt notitie van de suggesties van de RvT met betrekking tot de samenhang in het opereren van de drie sleutelfunctiehouders en de borging van hun betrokkenheid bij relevante issues binnen het bestuur.

Het bestuur herkent op zich de strekking van de passage over de WTP in de bijdrage van de RvT. In 2023 is reeds concrete voortgang bereikt met betrekking tot de bestuurlijke diepgang, betrokkenheid en formele vastleggingen. Deze progressie is ook met de RvT besproken aan de hand van concrete rapportages. Deze worden in 2024 verder doorontwikkeld.

De genoemde elementen, tezamen met een passende bestuurlijke en beleidsondersteuning, bevorderen de 'regie en control' door het bestuur.

In 2023 heeft (het bestuur van) het pensioenfonds baat gehad bij de aanbevelingen van de RvT, die deels een ongoing karakter hebben. Uitgekeken wordt naar de samenwerking in 2024 en daarna.

IJmuiden, 4 juni 2024

VERSLAG VERANTWOORDINGSORGAAN

Taken van het Verantwoordingsorgaan

Het Verantwoordingsorgaan (VO) heeft tegenover het bestuur van de Stichting Pensioenfonds Hoogovens (SPH) een driedelige bevoegdheid:

- Het neemt verantwoording af van het bestuur over het beleid en de uitvoering daarvan. Het VO doet dit aan de hand van het jaarverslag inclusief de daarin opgenomen verantwoording van de Raad van Toezicht en andere informatie die in de loop van het jaar wordt verkregen.
- Het geeft gevraagd en ongevraagd advies over een aantal onderwerpen die in de wet en de statuten van SPH zijn vastgelegd.
- Het verleent goedkeuring aan voorstellen op het gebied van fundamentele wijzigingen van het pensioenfonds.

Daarnaast neemt het VO ook verantwoording af van de Raad van Toezicht (RvT) over het voorgenomen beleid op het gebied van toezicht en de uitvoering daarvan.

Samenstelling van het Verantwoordingsorgaan

Het VO bestaat uit elf leden: drie namens de werkgever, drie namens de werknemers en vijf namens de pensioengerechtigden. Het VO kent daarnaast aspirant-leden zonder stemrecht. De leden van de geleding pensioengerechtigden worden gekozen door alle pensioengerechtigden van SPH. Omdat in 2024 opnieuw verkiezingen worden gehouden is vanuit het VO een verkiezingscommissie samengesteld.

De voorzitter van het VO, mevrouw S. Vooijs, is in 2023 herbenoemd voor een tweede termijn van vier jaar. Door de actieve inzet van het opvolgingsplatform zijn er geen zorgen over de continuïteit en de kwaliteit van de bezetting van het VO.

Governance

Het jaar 2023 was het laatste jaar van de voorzitter van het bestuur van SPH, de heer J. Bouma. Gedurende het jaar liep de werving voor een nieuwe voorzitter die tijdig kon worden afgerond, waardoor de heer B.A.A.M. van der Stee per 1 januari 2024 kon worden benoemd. Mevrouw M. Nip-Westendorp, die bestuurslid was namens de geleding pensioengerechtigden, is teruggetreden uit het bestuur. In haar plaats is de heer E. Hoogenes, die door de geleding pensioengerechtigden is voorgedragen, benoemd. Wij zijn de heer J. Bouma en mevrouw M. Nip-Westendorp veel dank verschuldigd voor hun inzet voor SPH.

Het VO constateert met voldoening dat de bestuurlijke effectiviteit in 2023 verder is verbeterd. Bij de keuze voor het huidige bestuursmodel was besloten om de werking ervan na vijf jaar te evalueren. Deze evaluatie, die wel heel veel tijd heeft gekost, is begin 2023 afgerond. Het VO merkt op dat zij onvoldoende in deze evaluatie is betrokken. De conclusie van de evaluatie is dat wordt vastgehouden aan het huidige paritair-plus-model. Het VO hecht sterk aan het paritair-plus-model omdat de rechtstreekse betrokkenheid van werknemers en pensioengerechtigden zo het beste kan worden gewaarborgd. Het model vergt een harmonische samenwerking tussen het bestuur en uitvoeringsorganisatie waarbij het bestuur in control is en de uitvoeringsorganisatie zich gesteund weet. Overigens is het VO van mening dat een verandering van de bestuursstructuur op dit moment ongewenst zou zijn. De ingrijpende transitie van het huidige pensioensstelsel naar het nieuwe stelsel op basis van het solidaire contract biedt geen ruimte om de overgang naar een ander bestuursmodel te faciliteren. Bij een toekomstige nieuwe evaluatie, die in 2027 wordt verwacht, dient het VO intensiever te worden betrokken.

Het bestuur heeft het beloningsbeleid van SPH geactualiseerd. Het VO heeft hierover positief geadviseerd.

Een waardevast pensioen

De ambitie van SPH is om, teneinde het gewenste doel van een waardevast pensioen en een welvaarts-vaste opbouw zo goed mogelijk te benaderen, een maximale toeslagverlening te realiseren binnen de mogelijkheden die de wet- en regelgeving toestaan. Daartoe is de uitvoeringsovereenkomst gewijzigd waardoor de keuze voor het moment van toeslag-verlening flexibeler werd en de mogelijkheid van toeslagverlening wordt verbreed naar zowel prijs- als loonindexatie. Het VO heeft positief geadviseerd over deze aanpassing. Omdat in het eerste halfjaar de vereiste beleidsdekkingsgraad voor toekomst-bestendige toeslagverlening werd overschreden was een, zij het bescheiden, inhaalindexatie mogelijk van gemiddeld 0,34%. Per 1 januari 2024 werd een additionele toeslag van 8,34% toegekend. Het VO is verheugd over dit resultaat. Voor pensioengerechtigden betekent het behoud van koopkracht en voor actieve en gewezen deelnemers wordt de opbouw aangepast aan de inflatie waardoor het doel van een uitkering op basis van een middelloon binnen bereik blijft. Het VO acht deze ontwikkeling verantwoord in het licht van het feit dat zowel de beleidsdekkingsgraad als de actuele dekkingsgraad nog meer dan voldoende ruimte bieden voor een verantwoorde transitie naar het nieuwe pensioenstelsel.

Het beleggingsbeleid

Het bestuur van SPH heeft het VO in staat gesteld haar kennis over de strategische vragen rond het beleggingsbeleid te verdiepen. Medewerkers van de beleggingsafdeling van de uitvoeringsorganisatie hebben daartoe een kennissessie belegd die de keuzes waarvoor het pensioenfonds zich geplaatst ziet verhelderden. Het jaar 2023 was een jaar van volatiele bewegingen op de beurzen, vooral ook door de sterk gestegen rente en onrust in de economie door onder andere de oorlog tussen Oekraïne en Rusland. Omdat ook de komende tijd nog veel

onzekerheid zal bestaan over de voortgang van dit conflict was het zinvol voor het VO de beleggingsstrategie te begrijpen. Alleen dan is het positieve oordeel dat het VO over dit beleid heeft te rechtvaardigen.

Binnen het strategische beleggingsbeleid is extra aandacht voor de uitgangspunten voor maatschappelijk verantwoord beleggen. Op dit gebied zijn door het bestuur grote stappen gezet. SPH is toegetreden tot een drietal organisaties die zich met dit onderwerp bezighouden en maakt gebruik van een externe provider bij het stemmen tijdens jaarvergaderingen. Binnen de uitvoeringsorganisatie is capaciteit vrijgemaakt door het benoemen van een Strateeg Verantwoord Beleggen. Het VO ondersteunt deze initiatieven ten volle. Het is nu zaak het geformuleerde beleid ook uit te voeren. Mede gezien het tijdsbeslag voor de uitvoering van de Wet Toekomst Pensioenen is het verstandig de focus nu te richten op de implementatie van het beleid. Het VO wil daarbij graag aantekenen dat zij volledig betrokken is geweest bij de totstandkoming van het beleid op het gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen. De aanpak was een schoolvoorbeeld van samenwerking tussen VO en het bestuur van SPH.

Premiebeleid

In december 2023 werd het advies voor de premie 2024 door het VO ontvangen. De gedempte kosten-dekkende premie voor de pensioenopbouw is conform de uitvoeringsovereenkomst berekend op 29,0%. De werkgever heeft de feitelijke premie op eveneens 29,0% vastgesteld. De feitelijke premie wordt voor 0,5% gefinancierd vanuit de bestemmingsreserve voor premie-aanvulling en toeslag-verlening.

Het VO heeft een positief advies gegeven over beide premies.

Wet toekomst pensioenen (WTP)

De eerste stap in de implementatie van de WTP was de voorbereiding en uitvoering door sociale partners van een risicopreferentie-onderzoek. Dit onderzoek bestond uit een enquête naar de risicobereidheid onder alle deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden. In aanvulling daarop werden bijeenkomsten gehouden met focusgroepen waarbij dieper op het onderwerp risicobereidheid kon worden ingegaan. De sociale partners zijn vervolgens begonnen met het concipiëren van een transitieplan. Het bestuur van SPH heeft in samenwerking met de sociale partners een plan van aanpak gemaakt met een dashboard waarin de actuele stand van zaken wordt bijgehouden. Er zijn enige kennissessies gehouden waarbij het VO werd geïnformeerd door het bestuur en uitvoeringsorganisatie. Het VO heeft bovendien een cursusdag georganiseerd waarbij in detail aspecten van de WTP werden toegelicht. Daarmee is het VO goed voorbereid voor een toekomstig advies over het implementatieplan. Verwacht wordt dat de adviesaanvraag daarover in 2025 wordt ontvangen. Het VO vraagt aandacht voor de werkdruk die bij het bestuur en uitvoeringsorganisatie ontstaat door de invoering van de WTP. Daarnaast is naar de opvatting van het VO bijzondere aandacht gewenst voor de administratieve aspecten en met name daarbinnen de ICT. Het VO hecht grote waarde aan een intensief contact met het bestuur en Raad van Toezicht gedurende het gehele traject. Het VO heeft besloten tijdens het proces van voorbereiding en invoering maandelijks bijeen te komen teneinde de voortgang met het bestuur en uitvoeringsorganisatie te bespreken.

Uitvoeringskosten

SPH doet jaarlijks onderzoek naar de uitvoeringskosten van het pensioen en vergelijkt deze met andere fondsen. Het beeld dat hieruit ontstaat is dat de uitvoeringskosten van SPH vergelijkbaar zijn met

die van andere fondsen. Het VO is van mening dat een vergelijkend onderzoek naar de kosten nuttig is en inzicht kan geven in de ontwikkeling ervan. Het gevaar bestaat echter dat de nadruk te veel op kosten komt te liggen en onvoldoende aandacht wordt gegeven aan de kwaliteit van de dienstverlening. Het VO benadrukt dat de huidige dienstverlening aan deelnemers en pensioengerechtigden bevredigend is en dat dit niveau moet worden gehandhaafd en waar mogelijk verder verbeterd. Het contact tussen SPH en haar deelnemers en pensioengerechtigden moet laagdrempelig blijven. Persoonlijk contact is belangrijk.

Een goede geschillen- en klachtenregeling is onderdeel van de dienstverlening. Het bestuur heeft de geschillen- en klachtenregeling aangepast aan de gewijzigde wetgeving en voor advies voorgelegd aan het VO. Het VO heeft hierover een positief advies gegeven. De regeling is in november in werking getreden.

Raad van Toezicht (RvT)

Het VO neemt ook verantwoording af van de RvT voor het gevoerde beleid. Het VO is verheugd dat de RvT in algemene zin een positief oordeel heeft over de processen binnen de organisatie van SPH. In veel gevallen vraagt de RvT aandacht voor dezelfde punten als het VO zoals bijvoorbeeld de capaciteit voor invoering van het nieuwe contract onder de WTP en voor ICT. Het VO is geraadpleegd over de herbenoeming van de heer P. Akkermans. Tussen VO en de RvT heeft een productieve discussie plaatsgevonden over de profielschets van de voorzitter van de RvT. Het VO heeft positief geadviseerd over deze profielschets waarbij zij opmerkt dat een effectief intern toezicht het beste tot zijn recht komt bij een nuchtere procestoetsing uitgaande van gedegen kennis en ervaring op de relevante gebieden. De ervaringen met de RvT zijn positief en het overleg vindt plaats in een goede sfeer.

Oordeel Verantwoordingsorgaan

De belangrijkste conclusie is dat het bestuur in 2023 volledig de ambitie van een waardevast pensioen en een welvaartsvaste opbouw heeft gerealiseerd. Dat daarenboven zelfs een, zij het kleine, inhaalindexatie kon worden gerealiseerd is zeer positief. Het VO is uiteraard ingenomen met dit resultaat.

Een tweede belangrijke conclusie is dat het bestuur een goede aanpak laat zien van de komende invoering van een nieuw contract volgens de WTP. Het bestuur beseft terdege dat daarbij alle betrokkenen een rol moeten spelen en dat het belangrijk is van aanvang af een open en constructieve samenwerking op te zetten tussen bestuur, uitvoeringsorganisatie, RvT en VO. Het VO is ingenomen met het besluit om het bestuursmodel niet te veranderen. De evaluatie die vooraf ging aan dit besluit nam te veel tijd in beslag en bovendien voelde het VO zich hierin onvoldoende betrokken.

Het VO geeft concluderend een positief oordeel over 2023.

In de komende jaren zijn er voldoende uitdagingen voor bestuur en uitvoeringsorganisatie. Het VO zal hen daarbij vanuit haar rol ondersteunen.

REACTIE BESTUUR

Algemeen

Het bestuur is verheugd over het positieve oordeel van het VO over het gevoerde beleid in 2023.

Governance

In 2023 vond als onderdeel van het reguliere proces een aantal personele wijzigingen in de samenstelling van de governance-organen plaats. De per ultimo 2023 zittende leden van het VO zijn in 2024 voor een tweede maal herbenoembaar voor een periode van maximaal vier jaar. Dit bevordert de continuïteit van het VO. Voor 2024 is voorzien in een aantal wijzigingen in de samenstelling van de drie organen, waarin constructief wordt samenwerkt tussen het bestuur, het VO en de Raad van Toezicht. Het VO heeft in 2023 een positief advies uitgebracht over enkele wijzigingen in het beloningsbeleid SPH.

De in 2022 gestarte evaluatie van het bestuursmodel is in 2023 afgerond met als conclusie dat het huidige bestuursmodel wordt gecontinueerd. Voor deze evaluatie is input geleverd door diverse partijen, waaronder het VO. De WTP-stelselherziening kan tot nieuwe inzichten leiden ten aanzien van de keuze van het bestuursmodel, deze komen op een nader te bepalen moment in een volgende evaluatie aan de orde.

Toeslagverlening

Het bestuursverslag bevat een toelichting op de realisatie van de ambitie voor de toeslagverlening in 2023/2024. De aanpassing van de toeslagsystematiek is vastgelegd in de aangepaste uitvoeringsovereenkomsten. Het VO heeft hierover in 2023 een positief advies uitgebracht. Naast de toeslag van 8,34% per 1 januari 2024 is per 1 juni 2023 een inhaaltoeslag van 2% van de achterstand toegekend, ofwel per persoon

een inhaaltoeslag tussen de 0% en 0,42%. Vastgesteld is dat de effecten van deze toeslagverlening evenwichtig zijn. In het kader van de WTP worden de extra toegekende toeslagen en de feitelijke achterstanden meegenomen in de beoordeling van de totale evenwichtigheid bij het invaren.

Maatschappelijk verantwoord beleggen

Het bestuur is verheugd over de positieve appreciatie met het VO van het MVB-beleid en de samenwerking met de betreffende functionarissen binnen SPH in 2023. Vanaf 2024 ligt de focus op de implementatie van het bestaande MVB-beleid, het bestuur heeft hier in 2023 regelmatig de dialoog met VO gezocht.

WTP

De WTP is voor alle betrokkenen binnen SPH in 2023 een belangrijke prioriteit geweest en blijft dat ook in de toekomst. Hierbij wordt onder meer voor de kennisopbouw bij de governance-organen gezamenlijk opgetrokken. Dit is van belang om bij de meerjarige WTP-opgave tot een gedragen resultaat te komen. De inspanningen zijn erop gericht om een beheerste WTP-stelselherziening voor te bereiden en te realiseren. Waar nodig is hiervoor extra capaciteit vrijgemaakt. De verwachting is dat op piekmomenten bij betrokkenen tijdelijk sprake is van een extra inzet, maar er worden op dit moment geen knelpunten in de werkdruk voorzien. De bijzondere aandacht voor administratieve aspecten en ICT is onder meer geborgd via de reguliere risicobeheersing, de inbreng van sleutelfunctiehouders en de aanvullende activiteiten inzake datakwaliteit.

Uitvoeringskosten

Het bestuur herkent de observaties van het VO over de relatieve hoogte van de uitvoeringskosten en het belang van een zorgvuldige afweging in de context van het verwachte serviceniveau en de kwaliteit daarvan voor de deelnemer.

Afsluiting

Op 4 juni 2024 is de VO-inbreng en de reactie van het bestuur met het VO besproken.

IJmuiden, 4 juni 2024

JAARREKENING

BALANS PER 31 DECEMBER

in miljoen €

Na bestemming van saldo van baten en lasten.

	31-12-2023	31-12-2022
ACTIEF		
Beleggingen voor risico pensioenfonds (1)		
– Vastgoedbeleggingen	777	821
– Aandelen	3.979	3.535
– Vastrentende waarden	4.890	4.527
– Derivaten	299	338
	9.945	9.221
Beleggingen voor risico deelnemers (1)	3	3
Herbelegging van ontvangen cash collateral (2)	-	-
Vorderingen en overlopende activa (3)	69	130
Overige activa (4)	1	1
TOTAAL ACTIEF	10.018	9.355
PASSIEF		
Stichtingskapitaal en reserves (5)		
– Stichtingskapitaal en algemene reserve	1.714	1.820
– Bestemmingsreserve	6	4
	1.720	1.824
Technische voorzieningen		
– Voor risico pensioenfonds (6)	8.091	7.160
– Voor risico deelnemers (7)	3	3
	8.094	7.163
Overige schulden en overlopende passiva (8)	204	368
TOTAAL PASSIEF	10.018	9.355

* De bij de posten vermelde nummers (-) verwijzen naar de toelichting op de balans vanaf pagina 48.

STAAT VAN BATEN EN LASTEN

in miljoen €

	2023	2022
BATEN		
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers (9)	147	140
Premiebijdragen voor risico deelnemers	1	1
Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds/deelnemers (10)	1.010	-1.535
TOTAAL BATEN	1.158	-1.394
LASTEN		
Pensioenuitkeringen	335	298
Pensioenuitvoeringskosten	5	5
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds		
– Pensioenopbouw	129	188
– Toeslagen	646	1.344
– Rentetoevoeging	232	-44
– Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten (11)	-342	-304
– Wijziging markttrente	256	-2.585
– Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	11	12
– Langleven	-	66
– Overige actuariële resultaten	-1	-5
	931	-1.328
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers	1	1
Saldo overdrachten van rechten (12)	-10	-12
TOTAAL LASTEN	1.262	-1.036
SALDO VAN BATEN EN LASTEN	-104	-358

* De bij de posten vermelde nummers (-) verwijzen naar de toelichting op de staat van baten en lasten vanaf pagina 57.

	2023	2022
BESTEMMING SALDO VAN BATEN EN LASTEN		
Stichtingskapitaal en algemene reserve	-106	-356
Bestemmingsreserve	2	-2
TOTAAL STICHTINGSKAPITAAL EN RESERVES	-104	-358

KASSTROOMOVERZICHT

in miljoen €

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

	2023	2022
Beginstand liquide middelen	1	1
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
– Ontvangen premies	148	141
– Ontvangen in verband met overdracht van rechten (12)	12	15
– Betaalde pensioenuitkeringen (11)	-328	-298
– Betaald in verband met overdracht van rechten (12)	-2	-3
– Betaalde pensioenuitvoeringskosten (11)	-5	-5
TOTAAL	-175	-150
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
– Verkopen en aflossingen van beleggingen (1)	2.749	4.238
– Ontvangen directe beleggingsopbrengsten (10)	256	243
– Aankopen beleggingen (1)	-2.805	-4.306
– Betaalde vermogensbeheer- en transactiekosten (10)	-25	-25
TOTAAL	175	150
MUTATIE IN DE LIQUIDE MIDDELEN	–	–
Eindstand liquide middelen	1	1

* De bij de posten vermelde nummers (-) verwijzen naar de toelichting op de balans vanaf pagina 48. of de toelichting op de staat van baten en lasten vanaf pagina 57.

TOELICHTING OP DE JAARREKENING

GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Inleiding

Het doel van Stichting Pensioenfonds Hoogovens, statutair gevestigd te IJmuiden, kantoorhoudend aan de Wenckebachstraat 1 te Velsen-Noord en als ondernemingspensioenfonds ingeschreven in het Handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 41222617, is het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan pensioengerechtigden en nabestaanden ter zake van ouderdom en overlijden. Het pensioenfonds is erop gericht om de pensioenovereenkomst zoals vastgelegd in het pensioenreglement uit te voeren onder de voorwaarden van de uitvoeringsovereenkomst. Alle bedragen zijn vermeld in miljoenen euro's, de functionele valuta van het pensioenfonds, tenzij anders is vermeld. Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2023, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2023.

Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen, opgenomen in Titel 9 Boek 2 BW en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving. Het bestuur heeft op 4 juni 2024 de jaarrekening opgemaakt. Vervolgens heeft de RvT dit besluit goedgekeurd.

Continuïteitveronderstelling

Bij het opstellen van de jaarrekening is er van uitgegaan dat het pensioenfonds haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten zonder noodzaak of intentie tot liquidatie of staking van alle bedrijfsactiviteiten. Zowel de solvabiliteit en liquiditeit van het pensioenfonds zijn naar mening van het bestuur ruim voldoende ter waarborging van de continuïteit.

De beleidsdekkingsgraad en de actuele dekkingsgraad per 31 december 2023 zijn voldoende. Voor de beheersing van het liquiditeitsrisico van het pensioenfonds is een beleid geformuleerd. Hiervoor wordt periodiek een liquiditeitsanalyse uitgevoerd waarbij de beschikbare liquiditeit wordt vergeleken met de verhoogde liquiditeitsbehoefte onder een stress scenario. De resultaten van deze analyse zijn ruim voldoende.

Algemeen

Voor zover hieronder niet anders is aangegeven, vindt waardering plaats op basis van reële waarde. Alle in een vreemde valuta luidende bedragen zijn omgerekend in euro's tegen de per balansdatum geldende valutakoersen. Verschillen, ontstaan door afwijkingen ten opzichte van de aan het eind van het voorafgaande jaar gehanteerde koersen, worden verwerkt in de beleggingsopbrengsten. Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta's worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum. De toedeling van het belegd vermogen naar beleggingscategorieën is geschied op het niveau van individuele beleggingsportefeuilles of vermogensbeheerders. Voor jaarrekeningposten waarvan de presentatie in het boekjaar is gewijzigd ten opzichte van het voorgaand boekjaar worden de vergelijkende cijfers voor vergelijkingsdoeleinden aangepast. Er hebben dit boekjaar geen wijzigingen in de presentatie van de jaarrekening plaatsgevonden.

Opname van een actief of een verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen

in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van waarde. Transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post 'Nog af te wikkelen transacties'. Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

Verantwoording van baten en lasten

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De schattingen en hiermee verbonden veronderstel-

lingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien:

- Indien de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft;
- In de periode van herziening en toekomstige perioden, indien de herziening gevolgen heeft voor zowel de verslagperiode als toekomstige perioden.

Door het bestuur gevormde oordelen bij toepassing van de grondslagen die belangrijke gevolgen hebben voor de jaarrekening, hebben met name betrekking op de beleggingen voor risico pensioenfonds/deelnemers en de technische voorzieningen.

Verbonden partijen

Er is sprake van een relatie van verbonden partijen tussen de bestuurders en werknemers van het pensioenfonds met de bij het pensioenfonds aangesloten ondernemingen.

De bezoldiging van bestuurders wordt nader toegeelicht op pagina 62. Het pensioenfonds heeft geen leningen verstrekt aan (voormalige) bestuurders. Ook heeft het pensioenfonds geen vorderingen op (voormalige) bestuurders. Bestuurders en medewerkers van het pensioenfonds die een dienstverband hebben met Tata Steel Nederland nemen deel aan de pensioenregeling van het pensioenfonds conform de geldende reglementen. Dit geldt evenzeer voor

bestuurders die een pensioenuitkering van het pensioenfonds ontvangen.

Het pensioenfonds heeft een uitvoeringsovereenkomst met de aangesloten werkgevers waarin de wederzijdse verhouding is geregeld. Het bestuur stelt jaarlijks de premie vast op basis van de verwachte rendementen. In de uitvoeringsovereenkomst ligt onder andere vast welke premies de ondernemingen maximaal dienen te betalen. De uitvoeringsovereenkomst kent geen bepalingen die de aangesloten werkgevers verplichten om tekorten bij het pensioenfonds aan te vullen. Indien in enig jaar de maximale premie lager is dan de kostendekkende premie dan kan het pensioenfonds de opbouw van pensioen-aanspraken in dat jaar verlagen.

De per 31 december 2023 aangesloten werkgevers zijn:

- Tata Steel Nederland B.V.
- Tata Steel IJmuiden B.V.
- Tata Steel Nederland Technology B.V.
- Tata Steel Nederland Services B.V.
- Daniëli Corus B.V.

BELEGGINGEN VOOR RISICO PENSIOENFONDS/DEELNEMERS

Beleggingen voor risico van het pensioenfonds en voor risico van de deelnemers zijn op gelijke wijze gewaardeerd. Lopende interest posities en nog af te wikkelen transacties uit hoofde van beleggingen zijn verantwoord als onderdeel van de marktwaarde van de desbetreffende beleggingscategorie.

Vastgoedbeleggingen

Deze portefeuille bestaat uit extern beheerde vastgoed portefeuilles.

Beursgenoteerd

De waardering van beursgenoteerd vastgoed en infrastructuur beleggingsentiteiten geschiedt tegen beurswaarde per balansdatum.

Niet beursgenoteerd

Participaties in niet-beursgenoteerde vastgoedfondsen zijn gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende actuele waarde.

Aandelen

Hiertoe behoren aandelen, converteerbare obligaties en financiële instrumenten met de karakteristieken van aandelen, alsmede de aan deze beleggingscategorie toe te rekenen liquide middelen en deposito's. De waardering geschiedt tegen beurswaarde inclusief betaalbaar gesteld dividend, voor zover het de converteerbare obligaties betreft vermeerderd met de lopende rente op de balansdatum.

Participaties in niet-beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende actuele waarde.

Vastrentende waarden

Hieronder vallen obligaties, leningen, hypotheek en financiële instrumenten met de karakteristieken van vastrentende waarden, alsmede de aan deze beleggingscategorie toe te rekenen liquide middelen en deposito's. Waardering geschiedt tegen beurskoers plus lopende rente op de balansdatum. In het geval er geen beurskoers beschikbaar is, geschiedt waardering tegen de contante waarde van de toekomstige termijnen van rente en aflossing. De contante waarde wordt bepaald op basis van een rekenrente die gelijk is aan de geldende marktrente van soortgelijke instrumenten met een gelijke looptijd.

Derivaten

Derivaten worden opgenomen tegen reële waarde, te weten de relevante marktnotering of, als die er niet is, de waarde die wordt bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waardingsmodellen. De waardering van de Total return swap (TRS) geschiedt met behulp van een marktconform en toetsbaar waardingsmodel. In dit model wordt rekening gehouden met het kredietrisico, de waarde van het onderpand, de door het pensioenfonds ontvangen vergoeding, overige specifieke contractvoorwaarden en eventuele feitelijke markttransacties nabij de balansdatum. Positieve posities uit hoofde van derivaten contracten ultimo het verslagjaar zijn gepresenteerd onder de derivaten. Negatieve posities zijn gepresenteerd onder overige schulden en overlopende passiva.

Herbelegging van ontvangen cash collateral

Ontvangen zekerheden kunnen worden herbelegd in geldmarktfondsen met een Aaa-rating met de mogelijkheid om dagelijks in of uit te treden alsmede in kortlopende (maximaal 12 maanden) covered bonds uit core eurolanden met een Aaa-rating.

Waardering vindt plaats conform vastrentende waarden.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking worden vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventueel noodzakelijke geachte voorzieningen. Vorderingen en overlopende activa worden onderscheiden van vorderingen en schulden in verband met beleggingstransacties. Deze zijn opgenomen onder de beleggingen.

Overige activa

Overige activa worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Onder liquide middelen zijn opgenomen die kasbanktegoeden die onmiddellijk opeisbaar zijn dan wel een looptijd hebben korter dan twaalf maanden. Deze worden onderscheiden van tegoeden in verband met beleggingstransacties. Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties zijn gepresenteerd onder de beleggingen.

Stichtingskapitaal en reserves

Stichtingskapitaal en reserves worden bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, inclusief de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds, volgens de van toepassing zijnde waardingsgrondslagen in de balans zijn opgenomen. Er is een bestemmingsreserve gevormd uit de extra ontvangen premie boven de gedempte kostendekkende premie. Deze extra premie is bestemd voor premieaanvulling of toeslagverlening aan deelnemers. Aan deze bestemmingsreserve wordt beleggingsrendement toegerekend.

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds

De voorziening voor pensioenverplichtingen wordt gewaardeerd op reële waarde. De reële waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de pensioenaanspraken en rechten. Bij de berekening van de pensioenverplichtingen is uitgegaan van de geldende pensioenreglementen en van de pensioenaanspraken die kunnen worden toegerekend aan de tot de balansdatum verstreken deelnemingsperiode. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisstijgingen en alleen de onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn opgenomen. De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen:

- De door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per de balansdatum;
- De rentetoevoeging vindt plaats op basis van de nominale rente met een looptijd van een jaar zoals opgenomen in de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur aan het einde van het vorige boekjaar. De rente wordt berekend over de beginstand en de mutaties gedurende het jaar;
- Sterftegrondslagen op basis van Prognosetafel AG2022. Sterftetekansen zijn gecorrigeerd op basis van ervaringssterfte. De correctiefactoren voor ervaringssterfte zijn gebaseerd op de Willis Towers Watson Standaard Rapportage (ervaringssterfte-model 2022) met voor elke leeftijd een specifieke correctiefactor met onderscheid in geslacht en hoofd en mede verzekerde. De sterftetekansen voor wezen zijn op nul gesteld. Voor de nettopensioenregeling wordt een van de basisregeling afwijkende ervaringssterfte toegepast;
- Voor alle verzekerden geldt het systeem van bepaalde partner;
- Alle mannen zijn drie jaar ouder verondersteld dan hun echtgenote/partner;
- In de voorziening pensioenverplichtingen is een opslag voor dekking van toekomstige pensioenuitvoeringskosten begrepen van 2%;

- In de voorziening pensioenverplichtingen is rekening gehouden met de lasten uit hoofde van toeslagen die betrekking hebben op het volgende boekjaar, voor zover hierover in het huidige boekjaar is besloten.

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

Dit betreft de verplichtingen uit hoofde van de vrijwillige beschikbare premieregeling voor deelnemers. Het beleggingsrisico ligt bij de deelnemers. De voorziening voor rekening en risico deelnemers is gewaardeerd volgens dezelfde grondslagen die gelden voor de corresponderende beleggingen voor risico deelnemers.

Overige schulden en overlopende passiva

Schulden en overige passiva worden tegen actuele waarde gewaardeerd. Na de eerste verwerking worden de schulden en overige passiva tegen de geamortiseerde kostprijs gewaardeerd. Deze waarde komt gezien de korte looptijd nagenoeg overeen met de nominale waarde. Overige schulden en overlopende passiva worden onderscheiden van schulden in verband met beleggingstransacties. Deze zijn opgenomen onder de beleggingen.

Dekkingsgraad

De (nominale) dekkingsgraad van het pensioenfonds wordt berekend door op de balansdatum het stichtingskapitaal en algemene reserve (aanwezige solvabiliteit) te delen op de totale technische voorzieningen van het pensioenfonds. Bij het berekenen van de reële dekkingsgraad van het pensioenfonds wordt ten behoeve van deze berekening de voorziening pensioenverplichtingen herrekend, rekening houdend met de verwachte prijsinflatie. De beleidsdekkingsgraad van een pensioenfonds is de gemiddelde dekkingsgraad van de 12 maanden

voorafgaand aan het moment van vaststelling.

Premiebijdragen van werkgevers en werknemers

De aan het boekjaar toe te rekenen feitelijke premie is als bate verantwoord. De samenstelling van de kostendekkende premie is als volgt:

- De inkoop van aanspraken als gevolg van tijdsverloop;
- De risicopremie voor het nabestaandenpensioen;
- De grondslagen voor het berekenen van de actuariële benodigde premie zijn gelijk aan welke worden gehanteerd voor de berekening van de pensioenverplichtingen. De rekenrente voor de gedempte kostendekkende premie is bepaald op basis van de maximale rendementscurve. Deze curve wordt bepaald met de strategische beleggingsportefeuille voor de periode 2021 tot en met 2025 en de daarbij behorende maximale rendementen, waarbij het rendement op vastrentende waarde is vastgelegd voor vijf jaar op basis van de door DNB in september 2020 gepubliceerde rentetermijnstructuur;
- Een opslag voor het in stand houden van het vereist eigen vermogen;
- Een opslag voor de dekking van administratiekosten;
- De leeftijdsafhankelijke premie voor de nettopensioenregeling wordt, voor de werknemers die deelnemen aan deze regeling, ingehouden op het nettosalaris en door de werkgever afgedragen aan het pensioenfonds.

Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds/deelnemers

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten is verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waardewijzigingen en valutaresultaten. In de jaarrekening is geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeverandering van beleggingen.

Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, zijn als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen. (In)directe beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Onder de directe beleggingsopbrengsten is verstaan de rentebaten en lasten, dividenden, huuropbrengsten en soortgelijke opbrengsten. Dividend is verantwoord op het moment van betaalbaarstelling. Onder de vermogensbeheerkosten vallen alle kosten die het pensioenfonds maakt voor het beheer van de beleggingen. Transactiekosten zijn de kosten die gemaakt zijn om een beleggingstransactie tot stand te brengen.

Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen zijn de aan verzekerden uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Pensioenuitvoeringskosten

De pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Pensioenopbouw

De pensioenopbouw met betrekking tot ouderdomspensioen wordt toegerekend aan de periode waarin de opbouw van pensioenrechten plaatsvindt. De verplichtingen met betrekking tot nabestaandenpensioen en arbeidsongeschiktheidspensioen worden opgenomen in de periode waarin zij ontstaan.

De (gedeeltelijk) premievrije opbouw arbeidsongeschikten wordt ten laste van het resultaat gebracht in de periode waarin de ziekte is ontstaan.

Toeslagen

De mutaties van de technische voorzieningen uit hoofde van indexering, worden in de staat van baten en lasten opgenomen op het moment waarop de toezegging wordt gedaan.

Rentetoevoeging (reeds toegelicht onder 'Voorziening pensioenverplichtingen')

De rentetoevoeging vindt plaats op basis van de nominale rente met een looptijd van een jaar zoals opgenomen in de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur aan het einde van het vorige boekjaar. De rente wordt berekend over de beginstand en de mutaties gedurende het jaar.

Onttrekking pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten

De vrijval wordt ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht in de periode waarin de lasten bij de berekening van de voorziening waren voorzien.

Wijziging markttrente

De wijziging markttrente op balansdatum als gevolg van wijzigingen in de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur, wordt in de staat van baten en lasten opgenomen.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

Het saldo van de actuariële inkomende en uitgaande waardeoverdrachten wordt toegerekend aan de periode waarop het betrekking heeft.

Wijziging actuariële uitgangspunten en actualiseren overlevingskansen (Langleven)

De mutatie van de voorziening als gevolg van de aanpassing van actuariële grondslagen in het verslagjaar op basis van de aanpassing van de landelijke actuariële prognosetafel wordt in de staat van baten en lasten opgenomen.

Overige actuariële resultaten

De overige mutaties worden toegekend aan de periode waarop ze betrekking hebben en bevatten onder andere de resultaten op de specifieke sterftecijfers van het pensioenfonds.

Saldo overdracht van rechten

Waardeoverdrachten worden in de staat van baten en lasten opgenomen op het moment van overdracht van de pensioenverplichtingen.

Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

De mutatie pensioenverplichtingen voor risico deelnemers is de wijziging in de waarde van de technische voorziening voor risico deelnemers.

Grondslagen kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is volgens de directe methode opgesteld. Alle ontvangsten en uitgaven worden hierbij als zodanig gepresenteerd. Onderscheid wordt gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en beleggingsactiviteiten.

TOELICHTING OP DE BALANS

in miljoen €

Beleggingen voor risico pensioenfonds/deelnemers (1)

2023	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Totaal beleggingen
Stand per 1 januari 2023 ¹⁾	821	3.536	4.636	-4	8.989
Aankopen/verstrekkingen	54	1.073	1.438	240	2.805
Verkopen/aflossingen	-7	-1.217	-1.273	-252	-2.749
Waardeontwikkeling	-91	588	109	173	779
Stand per 31 december 2023	777	3.980	4.910	157	9.824
Derivaten met een negatieve waarde ²⁾	-	-	-	142	142
Saldo betaalde zekerheden ³⁾	-	-	-18	-	-18
Stand per 31 december 2023 ⁴⁾	777	3.980	4.892	299	9.948

2022	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Totaal beleggingen
Stand per 1 januari 2022 ¹⁾	749	4.468	4.993	464	10.674
Aankopen/verstrekkingen	82	996	2.811	417	4.306
Verkopen/aflossingen	-79	-1.322	-2.637	-200	-4.238
Waardeontwikkeling	69	-606	-531	-685	-1.753
Stand per 31 december 2022	821	3.536	4.636	-4	8.989
Derivaten met een negatieve waarde ²⁾	-	-	-	342	342
Saldo betaalde zekerheden ³⁾	-	-	-107	-	-107
Stand per 31 december 2022 ⁴⁾	821	3.536	4.529	338	9.224

1) Voor herrubricering derivaten met een negatieve waarde.

2) Derivaten met een negatieve waarde zijn onder 'Overige schulden en overlopende passiva' verantwoord.

3) Zekerheden uit hoofde van derivaten zijn onder 'Vorderingen en overlopende activa' en/of 'Overige schulden en overlopende passiva' verantwoord. Per saldo ontvangen zekerheden worden verantwoord onder 'Herbelegging van ontvangen cash collateral'.

4) Na herrubricering derivaten met een negatieve waarde en verstrekte zekerheden.

Voor een uitsplitsing van de totale beleggingen, zie tabel Beleggingen S1 en S2 op pagina 68.

De verdeling van de beleggingen voor risico deelnemers over de beleggingscategorieën is gelijk aan de verdeling beleggingen voor risico pensioenfonds. Beleggingen voor risico deelnemers zijn € 3,2 miljoen (2022: € 2,9 miljoen).

Het pensioenfonds heeft ultimo 2023 voor € 3,3 miljoen (2022: € 4,2 miljoen) indirect via externe vermogensbeheerders belegd in de Tata groep of haar dochtermaatschappijen.

Voor de meerderheid van de financiële instrumenten van het pensioenfonds kan gebruik worden gemaakt van marktnoteringen. Echter, bepaalde financiële instrumenten, zoals bijvoorbeeld derivaten, zijn gewaardeerd door middel van waarderingmodellen en technieken, inclusief verwijzing naar de huidige reële waarde van vergelijkbare instrumenten. Schattingen van de reële waarde zijn een momentopname, gebaseerd op de marktomstandigheden en de beschikbare informatie over het financiële instrument. Deze schattingen zijn van nature subjectief en bevatten significante schattingsposten (waaronder de te hanteren rentecurve, volatiliteit en inschatting van de kasstromen). De waardering wordt verricht naar de beste inzichten van het pensioenfonds.

Op basis van deze verscheidenheid en gradaties in waarderingmethoden worden de beleggingen ingedeeld naar drie verschillende waarderingniveaus (levels):

Level 1 – Directe marktnotering

De waarde is gebaseerd op direct waarneembare marktnoteringen van beleggingen in een actieve markt.

Level 2 – Afgeleide marktnotering

De waarde wordt vastgesteld aan de hand van waarderingmodellen waarin gebruik is gemaakt van significante inputparameters die zijn afgeleid van waarneembare marktgegevens.

Level 3 – Waarderingsmodellen en -technieken

De waarde wordt vastgesteld met waarderingmodellen waarin voor significante inputparameters geen gebruik is gemaakt van waarneembare marktgegevens.

Beleggingen voor risico pensioenfonds/deelnemers naar waarderingmethode

2023	Level 1	Level 2	Level 3	Totaal 31-12-2023
Vastgoedbeleggingen	-	-	777	777
Aandelen	3.980	-	-	3.980
Vastrentende waarden	2.935	441	1.516	4.892
Derivaten	-	24	275	299
TOTAAL	6.915	465	2.568	9.948
Derivaten met een negatieve waarde	-	-117	-25	-142

2022	Level 1	Level 2	Level 3	Totaal 31-12-2022
Vastgoedbeleggingen	-	-	821	821
Aandelen	3.536	-	-	3.536
Vastrentende waarden	2.668	397	1.464	4.529
Derivaten	-	71	267	338
TOTAAL	6.204	468	2.552	9.224
Derivaten met een negatieve waarde	-	-321	-21	-342

Herbelegging van ontvangen cash collateral (2)

Voor de derivatenposities wordt onderpand ontvangen of gestort in de vorm van liquiditeiten of staatsobligaties.

Ontvangen zekerheden in de vorm van kasgeld (cash collateral) kunnen worden herbelegd in geldmarktfondsen met een Aaa-rating met de mogelijkheid dagelijks in of uit te treden alsmede in kortlopende (maximaal 12 maanden) covered bonds uit core eurolanden met een Aaa-rating. Tegenover de ontvangen zekerheden in de vorm van kasgeld staat een verplichting om deze weer terug te betalen. Dit bedrag staat vermeld onder overige schulden en overlopende passiva als terugbetalingsverplichting, zie toelichting (8) op pagina 55.

Tegenover de betaalde zekerheden in de vorm van kasgeld staat een vordering om deze terug te ontvangen. Deze vordering staat vermeld onder vorderingen en overlopende activa, toelichting (3) op deze pagina.

Ontvangen zekerheden in de vorm van staatsobligaties en de verplichting deze terug te leveren, ter waarde van € 25 miljoen (2022: € 0 miljoen), zijn niet in de balans opgenomen omdat het economisch eigendom van de stukken bij de oorspronkelijke eigenaar blijft. Verstrekt onderpand in de vorm van staatsobligaties is om die reden opgenomen in de balans onder de Beleggingen, maar deze stukken staan niet ter vrije beschikking van het pensioenfonds.

De hoogte van de ontvangen en betaalde zekerheden fluctueert met de waardeontwikkeling van de derivaten. Per eind van het jaar was er geen saldo wat kon worden herbelegd.

Vorderingen en overlopende activa (3)

	31-12-2023	31-12-2022
Vorderingen op de werkgever	12	11
Vorderingen uit hoofde van betaalde zekerheden	57	119
TOTAAL	69	130

Het pensioenfonds heeft ultimo 2023 en 2022 vorderingen op de werkgever. Dit betreft te ontvangen pensioenpremies. De vorderingen zijn op 2 januari 2024 (2022: 3 januari 2023) ontvangen. De vorderingen uit hoofde van betaalde zekerheden hebben een looptijd korter dan een jaar.

Overige activa (4)

	31-12-2023	31-12-2022
Liquide middelen	1	1

Onder de liquide middelen zijn de kas- en banktegoeden opgenomen die onmiddellijk opeisbaar zijn dan wel een looptijd korter dan twaalf maanden hebben. Zij worden onderscheiden van tegoeden in verband met beleggingstransacties. Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties zijn gepresenteerd onder de beleggingen.

Stichtingskapitaal en reserves (5)

	Stichtingskapitaal en algemene reserve	Bestemmingsreserve	Totaal
Stand per 1 januari 2022	2.176	6	2.182
Bestemming van saldo van baten en lasten	-356	-2	-358
Stand per 1 januari 2023	1.820	4	1.824
Bestemming van saldo van baten en lasten	-106	2	-104
Stand per 31 december 2023	1.714	6	1.720

Het stichtingskapitaal bedraagt € 907,56. Met ingang van 2016 is er een bestemmingsreserve gevormd ten behoeve van het premie en toeslagendepot. Er is in 2023 € 6 miljoen (2022: € 4 miljoen) premieopbrengst gedoteerd. De toegerekende beleggingsopbrengsten waren in 2023 € 0 miljoen (2022: € 0 miljoen). Als bestemming is in 2023 € 4 miljoen onttrokken en aangewend voor vermindering van de feitelijke premie (2022: € 6 miljoen onttrekking als aanwending voor toeslagverlening deelnemers). De bestemmingsreserve telt niet mee bij het bepalen van de dekkingsgraad. Het saldo van baten en lasten van € -104 miljoen (2022: € -106 miljoen) wordt verrekend met de algemene reserve.

Solvabiliteit, dekkingsgraad en herstelplan

	31-12-2023	31-12-2022
Solvabiliteit		
Minimaal vereist eigen vermogen	344	305
Vereist eigen vermogen (op basis van feitelijke mix)	1.971	1.749
Vereist eigen vermogen (op basis van strategische mix)	1.898	1.694
Aanwezig eigen vermogen excl. bestemmingsreserve	1.714	1.820
Dekkingsgraad in %		
Actuele dekkingsgraad	121,2	125,4
Beleidsdekkingsgraad	131,2	128,6
Reële dekkingsgraad	89,5	98,2
Vereiste dekkingsgraad op basis van feitelijke mix	124,4	124,4
Vereiste dekkingsgraad op basis van strategische mix	123,5	123,7
Minimaal vereiste dekkingsgraad	104,3	104,3
Kritische dekkingsgraad	90,0	90,0
Grens toekomstbestendig indexeren (TBI-grens)	146,7	130,9

Voor het bepalen van het vereist vermogen (de solvabiliteitstoets) maakt het pensioenfonds gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van het pensioenfonds. Voor een verdere toelichting van het vereist eigen vermogen, zie de risicoparagraaf vanaf pagina 64.

De beleidsdekkingsgraad van het fonds lag eind 2023 boven de dekkingsgraad van het vereist eigen vermogen (vereiste dekkingsgraad). Er hoeft in 2024 dus geen herstelplan te worden ingediend.

Bij een beleidsdekkingsgraad hoger dan de TBI is een vijfde van het meerdere per jaar beschikbaar voor inhaalindexatie. Gegeven de restricties die vanuit het FTK worden opgelegd zijn er weinig beleidsmaatregelen waarmee het bestuur op dit punt invloed kan uitoefenen. Door gewijzigde parameters vanuit de landelijke Commissie Parameters en een aanpassing in de voorgeschreven berekeningswijze is de TBI per 1 juli 2023 omhoog gegaan. Daarnaast is de TBI in 2023 gestegen doordat het fonds in het toeslagenbeleid de ambitie voor toeslag heeft gewijzigd van prijsinflatie naar de ontwikkeling van de lonen.

Technische voorzieningen

	31-12-2023	31-12-2022
Technische voorziening voor risico pensioenfonds (6)		
Stand begin boekjaar	7.160	8.488
Pensioenopbouw	129	188
Toeslagverlening	646	1.344
Rentetoevoeging	232	-44
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-335	-298
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	-7	-6
Wijziging marktrente	256	-2.585
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	11	12
Langlevens	-	66
Overige actuariële resultaten	-1	-5
TOTAAL MUTATIES	931	-1.328
Stand einde boekjaar	8.091	7.160
Rekenrente rentetoevoeging (in %)	3,3	-0,5
Gemiddelde gewogen rekenrente per ultimo (in %)	2,3	2,6
Duration van de pensioenverplichtingen (in jaren)	16	16
Samenstelling voorziening pensioenverplichtingen		
Deelnemers	3.317	2.992
Gewezen deelnemers	510	447
Pensioengerechtigden	4.264	3.721
TOTAAL	8.091	7.160
Technische voorziening voor risico deelnemers (7)		
Stand begin boekjaar	3	3
Premie-inleg	1	1
Overdracht van rechten naar de basisregeling	-1	-1
TOTAAL MUTATIES	-	-
Stand einde boekjaar	3	3

Korte beschrijving van de aard van de pensioenregelingen

De pensioenregeling kan worden gekenmerkt als een voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling met een pensioenleeftijd van 68 jaar. Jaarlijks wordt een aanspraak op ouderdomspensioen opgebouwd van 1,875% van de in dat jaar geldende pensioen-grondslag. Tevens bestaat er recht op nabestaanden en wezenpensioen. Jaarlijks beslist het bestuur van het pensioenfonds over de mate waarin de opgebouwde aanspraken worden geïndexeerd.

Voor de vrijwillige premieovereenkomst in de vorm van een nettopensioenregeling vindt inleg plaats op basis van een leeftijdsafhankelijke staffel en het vaste jaarsalaris boven het grensbedrag (€ 128.810 in 2023) van de collectieve uitkeringsovereenkomst. In de vrijwillige premieregeling wordt het nettopensioenkapitaal belegd conform de beleggingsmix van het pensioenfonds.

Toeslagverlening

De toeslagen op opgebouwde en ingegane pensioenen worden minimaal een keer per jaar vastgesteld door het bestuur van het pensioenfonds. In de pensioenregeling is overeengekomen dat de opgebouwde en ingegane pensioenen koopkrachtig (op basis van de loonontwikkeling of consumentenprijsindex) worden gehouden onder de voorwaarde dat de financiële positie dit toelaat. De financiering van deze voorwaardelijke aanpassingen in de collectieve uitkeringsovereenkomst moet komen uit het beleggingsrendement: er is geen reserve voor gevormd en er wordt geen premie voor betaald.

Overige schulden en overlopende passiva (8)

	31-12-2023	31-12-2022
Schulden uit hoofde van ontvangen zekerheden	39	12
Derivaten met een negatieve waarde	142	342
Belastingen en premies sociale verzekeringen	8	-
Diversen	15	14
TOTAAL	204	368

Overige schulden en overlopende passiva exclusief derivaten met een negatieve waarde hebben een looptijd korter dan een jaar. De post 'Diversen' bestaat voor € 14 miljoen (2022: € 13 miljoen) uit reservering voor de uitkering van vakantiegeld aan de pensioengerechtigden.

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

in miljoen €

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

	31-12-2023	31-12-2022
Vastrentende waarden *		
Credits	140	212
Total return swap	22	13
Vastgoedbeleggingen		
Vastgoed Europa	25	80
TOTAAL	187	305

* De vergelijkende cijfers voor 2022 'Vastrentende waarden – Hypotheken' zijn aangepast naar € 0 miljoen (was € 3 miljoen). De nog niet opgevraagde investeringsruimte van € 3 miljoen was per ultimo 2022 al opgevraagd. De waarde ultimo 2023 is tevens € 0 miljoen en daarom wordt deze categorie niet meer gespecificeerd in bovenstaande tabel.

De niet in de balans opgenomen verplichtingen betreffen de door de tegenpartij of vermogensbeheerder nog niet opgevraagde investeringsruimte. Het is onzeker wanneer deze verplichtingen worden opgevraagd. De bedragen zijn exclusief de onbenutte en teruggegeven investeringsruimte op mandaten.

Premiebijdragen van werkgevers en werknemers (9)

	2023	2022
Werkgeversgedeelte	103	98
Werknemersgedeelte	44	42
Feitelijke premie	147	140
Premie naar premie- en toeslagendepot (bestemmingsreserve)	-2	-4
Premie bestemd voor pensioenopbouw	145	136

Samenstelling van de (gedempte) kostendekkende premie

	2023		2022	
	Gebaseerd op rentetermijnstructuur	Gebaseerd op verwacht rendement	Gebaseerd op rentetermijnstructuur	Gebaseerd op verwacht rendement
Premie voor verplichtingen risico pensioenfonds				
Jaarinkoop	118	78	175	75
Koopsom overlijdensrisico	7	6	8	5
Inkoop overig	2	2	1	1
Toekomstige uitvoeringskosten	2	2	4	2
Pensioenopbouw	129	88	188	83
Solvabiliteitsopslag	31	21	39	16
Opslag voor uitvoeringskosten	1	1	1	1
Premie voor ambitie	-	35	-	36
Kostendekkende premie	161	145	228	136
Premie bestemd voor pensioenopbouw	145		136	
Pensioenopbouw	129		188	
Premiedekkingsgraad (in %)	112		72	
Duration (in jaren)	30	25	31	25
Gemiddelde rente (in %)	2,3	3,7	0,7	3,6
Premie voor verplichtingen risico deelnemers				
Premie toegevoegd aan beleggingen risico deelnemer	1		1	

Sociale partners hebben de feitelijk te betalen pensioenpremie voor 2023 vastgesteld op 28,5% van de pensioengrondslag (2022: 29,5%). Voor 2023 is op basis daarvan € 147 miljoen aan premie ontvangen (2022: € 140 miljoen). In 2023 bedraagt de gedempte, op basis van verwacht rendement, kostendekkende premie voor de opbouw van nieuwe pensioen rechten 28,2% (2022: 28,7%) en komt overeen met een bedrag van € 145 miljoen (2022: € 136 miljoen). De resterende € 2 miljoen (2022: € 4 miljoen) is bestemd voor dotatie aan de bestemmingsreserve. Het verwacht rendement op basis waarvan de gedempte kostendekkende premie wordt berekend is 3,7% (2022: 3,6%). Rekening houdend met een opslag voor toeslagverlening van 1,9% (2022: 1,9%) bedraagt de rekenrente voor de gedempte kostendekkende premie 1,8% (2022: 1,7%). In 2023 bedraagt de rekenrente voor de inkoop van de nieuwe pensioenopbouw, gebaseerd op de rentetermijnstructuur 2,3% (2022: 0,7%). Dit verklaart waarom de kosten van de inkoop, ten bedrage van € 129 miljoen (2022: € 188 miljoen), lager zijn dan de daarvoor ontvangen premie van € 145 miljoen (2022: hoger dan de ontvangen premie van € 136 miljoen). De gedempte kostendekkende premie voor de opbouw van nieuwe pensioenrechten stijgt door de lagere rekenrente relatief meer dan de kosten voor inkoop. Hierdoor is de premiedekkingsgraad in 2023 gestegen naar 112% (2022: 72%).

De directe beleggingsopbrengsten worden herbelegd. De vermogensbeheerkosten zoals opgenomen in de tabel op de volgende pagina zijn direct gefactureerd aan het pensioenfonds. Dit betreft de kosten van het interne vermogensbeheer alsmede van een deel van de externe vermogensbeheerders. De vermogensbeheerkosten die niet direct worden gefactureerd (indirect verrekende kosten) zijn kosten van externe vermogensbeheerders die worden verrekend met de waardering per jaareinde en zijn verantwoord onder de indirecte beleggingsopbrengsten (waardeontwikkeling), zie ook toelichting (1) op pagina 48.

De verdeling van de beleggingsresultaten voor risico deelnemers over de beleggingscategorieën is gelijk aan de verdeling van de beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds. Beleggingsresultaten voor risico deelnemers zijn € 317.982 (2022: € -536.656).

Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds/deelnemers (10)

2023	Indirect	Direct	Kosten vermogens- beheer	Totaal
Vastgoedbeleggingen	-91	19	-6	-78
Aandelen	588	57	-13	632
Vastrentende waarden	109	185	-3	291
Derivaten	173	-5	-	168
Aan vermogensbeheer toegerekende algemene kosten	-	-	-3	-3
TOTAAL	779	256	-25	1.010

2022	Indirect	Direct	Kosten vermogens- beheer	Totaal
Vastgoedbeleggingen	69	17	-2	84
Aandelen	-606	62	-13	-557
Vastrentende waarden	-531	143	-6	-394
Derivaten	-685	21	-1	-665
Aan vermogensbeheer toegerekende algemene kosten	-	-	-3	-3
TOTAAL	-1.753	243	-25	-1.535

De volgende overzichten tonen de aansluiting van de in de jaarrekening verantwoorde vermogensbeheer- en transactiekosten met het kostenoverzicht in Bijlage 2C (pagina 113).

Vermogensbeheer- en transactiekosten voor risico pensioenfondsen/deelnemers

2023	Direct verrekenende kosten	Indirect verrekenende kosten	Totaal
Vermogensbeheerkosten intern (deel totale interne uitvoeringskosten)	6	-	6
Beheer vergoedingen aan externe vermogensbeheerders	12	19	31
Prestatieafhankelijke vergoedingen aan extern vermogensbeheerders	6	3	9
Bewaarloon en overige kosten	1	-	1
Transactiekosten	-	7	7
TOTAAL	25	29	54

2022	Direct verrekenende kosten	Indirect verrekenende kosten	Totaal
Vermogensbeheerkosten intern (deel totale interne uitvoeringskosten)	6	-	6
Beheer vergoedingen aan externe vermogensbeheerders	13	20	33
Prestatieafhankelijke vergoedingen aan extern vermogensbeheerders	4	6	10
Bewaarloon en overige kosten	1	-	1
Transactiekosten	1	8	9
TOTAAL	25	34	59

De verdeling van de vermogensbeheer en transactiekosten voor risico deelnemers is gelijk aan de verdeling voor risico pensioenfondsen. De vermogensbeheer en transactiekosten voor risico deelnemers zijn € 17.438 (2022: € 19.502).

Onttrekking voor pensioenuitkeringen en -uitvoeringskosten (11)

	2023	2022
Ouderdomspensioen	260	230
Nabestaandenpensioen	73	66
Invaliditeitspensioen	2	2
Afkopen	-	-
Pensioenuitvoeringskosten	7	6
TOTAAL	342	304

Saldo overdrachten van rechten (12)

	2023	2022
Inkomende waardeoverdrachten	12	15
Uitgaande waardeoverdrachten	-2	-3
Saldo overdrachten van rechten	10	12
Toevoeging voorziening pensioenverplichtingen	-10	-12
TOTAAL	-	-

Honorarium onafhankelijke accountant (in €)

	2023	2022
Controle van de jaarrekening en verslagstaten	113.292	106.879
Overige controleopdrachten	-	-
Fiscale adviesdiensten	-	-
Overige niet controle diensten	-	-
TOTAAL	113.292	106.879

Bovenstaande honoraria betreffen de werkzaamheden die voor het pensioenfonds zijn uitgevoerd door PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. zoals bedoeld in art. 1 Wta (Wet toezicht accountantsorganisaties) en de in rekening gebrachte honoraria van het gehele netwerk waartoe de accountantsorganisatie behoort.

Bezoldiging bestuurders (in €)

	2023	2022
Bestuur	121.957	113.005
Raad van Toezicht	56.875	56.875
TOTAAL	178.832	169.880

De bezoldiging van bestuurders is gebaseerd op onderstaande bedragen per jaar (exclusief BTW) volgens het beloningsbeleid van het pensioenfonds:

- Bestuursleden niet werkzaam voor de onderneming € 25.000, gebaseerd op 1 dag per week. Voor de (externe) voorzitter wordt uitgegaan van 1,5 dag per week;
- Pensioengerechtigde bestuursleden € 17.500;
- Bestuursleden die werkzaam zijn voor de onderneming worden in staat gesteld om een deel van hun werktijd aan het pensioenfonds te besteden. De onderneming vraagt hiervoor geen vergoeding. Dit geldt ook voor leden van het VO in dienst van de onderneming;
- Leden van de RvT € 17.500. De voorzitter ontvangt een toeslag van 25%;
- Leden van het VO namens de pensioengerechtigden ontvangen de maximale fiscale onkostenvergoeding van € 1.900 per jaar (2022: € 1.800);
- In geval van het voorzitterschap van een commissie, deelname aan een tweede commissie of sleutelfunctiehouderschap wordt deze vergoeding gezien de tijdsinzet met € 5.000 per jaar verhoogd (vanaf het moment van benoeming).

Voor bestuursleden die niet werkzaam zijn voor de onderneming is rekening gehouden met onder andere vergoedingenniveaus bij andere pensioenfonds en met vergoedingen die worden verstrekt in het kader van de SER-normen. Afhankelijk van arbeidsmarktomstandigheden kan voor externe of gepensioneerde bestuurders met deskundigheid sprake zijn van een toeslag.

De vergoedingen voor bestuursleden zijn sinds 2012 ongewijzigd. Op basis van een beknopte benchmark in 2023 worden de vergoedingen per 1 januari 2024 met 20% verhoogd, waarmee de vergoedingen weer marktconform zijn. De vergoeding voor de Raad van Toezicht zal in 2024 worden gezien.

Aantal personeelsleden

Bij het pensioenfonds zijn geen werknemers in dienst. De werkzaamheden worden verricht door werknemers die in dienst zijn van Tata Steel. De hieraan verbonden kosten bedragen € 6,5 miljoen (2022: € 6,5 miljoen) en zijn doorbelast aan het pensioenfonds.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen relevante gebeurtenissen na balansdatum.

RISICOPARAGRAAF

VEREIST EIGEN VERMOGEN

Voor blootstelling aan specifieke risico's eist de Pensioenwet dat het pensioenfonds een buffer aanhoudt, in de vorm van eigen vermogen. De hoogte van dit vereist eigen vermogen is vastgesteld op grond van het standaardmodel in het Besluit FTK en de Regeling Pensioenwet. Dit model kent eigen categorieën. Door toepassing van het standaardmodel op het risicoprofiel van het pensioenfonds bedroeg het vereiste eigen vermogen aan het einde van het boekjaar 24,4% van de verplichtingen. De tabel op de volgende pagina geeft een overzicht van de risicocomponenten die leiden tot het vereist eigen vermogen volgens de definities uit het standaardmodel.

In 2023 is het vereist eigen vermogen gestegen van € 1.749 miljoen naar € 1.971 miljoen. Deze stijging wordt per saldo veroorzaakt door de toename van het zakelijke waarden risico (S2), het valutarisico (S3) en het kredietrisico (S5) alsmede een stijging van het renterisico (S1). De vereiste dekkingsgraad wijzigt niet en blijft 124,4%.

In het standaardmodel heeft het pensioenfonds de vermogensisen voor het liquiditeitsrisico (S7), het concentratierisico (S8) en de niet-financiële risico's (S9) op nihil gezet. Dit is gebaseerd op de veronderstelling dat het pensioenfonds deze risico's dusdanig beheerst dat deze niet materieel zijn voor de vaststelling van het vereist eigen vermogen. Vanaf de volgende pagina worden de specifieke risico's toegelicht.

Het bestuur heeft de korte termijn risicohouding uitgedrukt in een bandbreedte van de feitelijk vereiste dekkingsgraad van 3,5 procentpunt rondom de strategisch vereiste dekkingsgraad. De op het strategisch beleggingsbeleid gebaseerde strategisch vereiste dekkingsgraad bedroeg 123,5% per eind 2023. De feitelijk vereiste dekkingsgraad van 124,4%, volgens de tabel op de volgende pagina, valt daarmee binnen de bandbreedte van 3,5 procentpunt. Om er voor te waken dat de feitelijk vereiste dekkingsgraad binnen die bandbreedte blijft hanteert het pensioenfonds een uitgebreide set aan beleggingsrichtlijnen. Dit betreft onder andere richtlijnen voor de renteafdekking en bandbreedtes waar omheen de feitelijke beleggingsportefeuille zich mag bewegen ten opzichte van de strategische beleggingsmix. De in het vervolg van deze risicoparagraaf vermelde posities voldoen aan de daarvoor gestelde richtlijnen.

Samenstelling vereist eigen vermogen (in miljoen €)

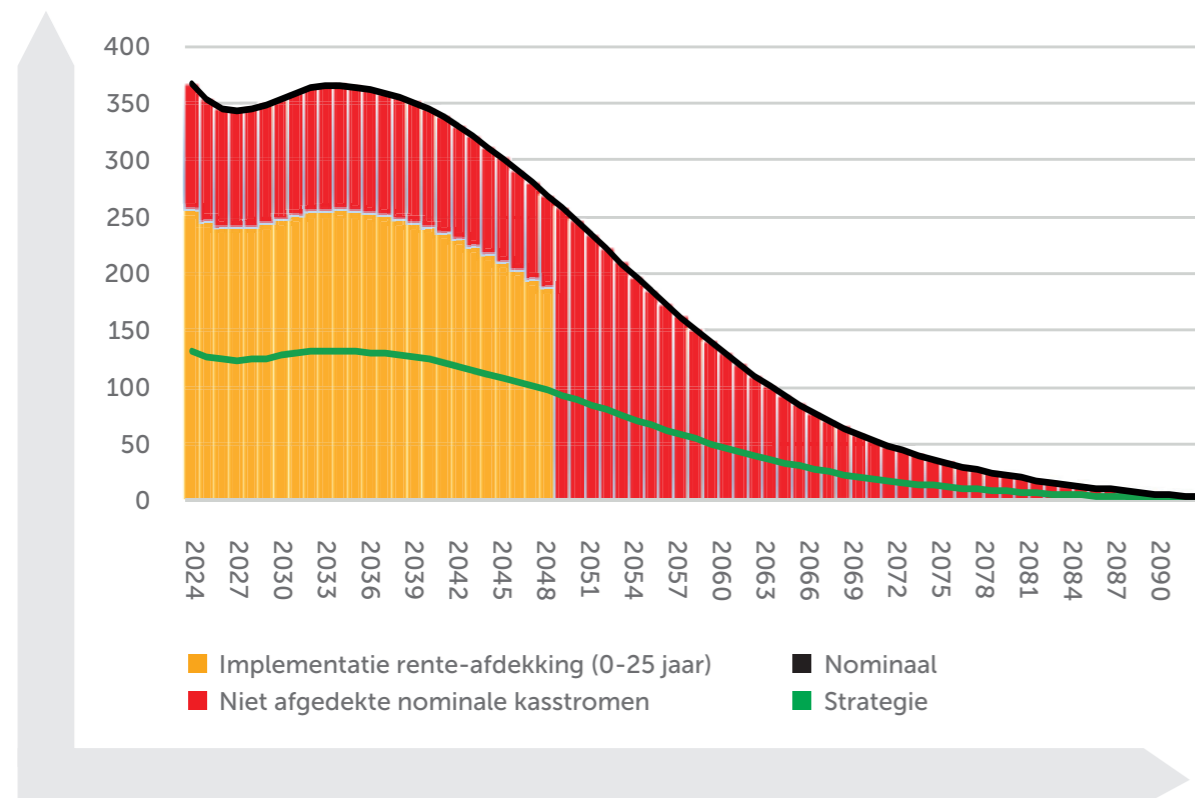
	31-12-2023		31-12-2022	
	€	%	€	%
S1 Rente en inflatierisico	470	5,8	464	6,5
S2 Zakelijke waarden risico	1.388	17,1	1.211	16,8
S3 Valutarisico	464	5,7	335	4,7
S4 Grondstoffenrisico	-	-	-	-
S5 Kredietrisico	430	5,3	390	5,4
S6 Verzekeringstechnisch risico	207	2,6	184	2,6
S7 Liquiditeitsrisico	-	-	-	-
S8 Concentratierisico	-	-	-	-
S9 Operationeel risico	-	-	-	-
S10 Actief beheer risico	122	1,5	115	1,6
SUBTOTAAL RISICO'S	3.081	38,0	2.699	37,6
Af: diversificatie-effect	1.110	13,6	950	13,2
VEREIST EIGEN VERMOGEN	1.971	24,4	1.749	24,4
Technische voorzieningen	8.094		7.163	
Als percentage technische voorzieningen	24,4		24,4	
Eigen vermogen	1.714		1.820	
Af: Vereist eigen vermogen	1.971		1.749	
RESERVE TEKORT/-OVERSCHOT	-257		71	
Als percentage technische voorzieningen	-3,2		1,0	

S1 RENTE- EN INFLATIERISICO

Het renterisico heeft betrekking op het verschil in rentegevoeligheid van de vastrentende waarden ten opzichte van de voorziening pensioenverplichtingen. Het pensioenfonds gebruikt naast kasgeld en obligaties, renteswaps om dit risico te beheersen. Het renteafdeckingsbeleid van het pensioenfonds is dynamisch en afhankelijk van de hoogte van de 20-jaars swaprente. In 2023 was de 20-jaars swaprente hoger dan 2,45% en lager dan 2,95% en was de strategische renteafdekking 36% van de pensioenverplichtingen (de totale pensioenkasstromen). Dit is ingevuld door circa 70% renteafdekking over de pensioenkasstromen van de eerste 25 jaren.

Door de gestegen rente is het rente- en inflatierisico gestegen. De S1 wordt berekend door middel van een relatieve (percentuele) renteschok. Bij een hogere rente betekent dit een hogere schok en dus een hogere waarde van de S1. Het inflatierisico wordt op dit moment niet expliciet afgedekt. Het onderwerp inflatierisico en de afdekking daarvan heeft de aandacht van het bestuur en wordt periodiek geëvalueerd. De onderstaande grafiek toont de renteafdekking eind 2023.

Renteafdekking ultimo 2023 (in miljoen €)

S2 ZAKELIJKE WAARDEN RISICO

Dit betreft het risico als gevolg van het blootstaan aan wijzigingen van het niveau en de volatiliteit in marktprijzen van financiële waarden. Fluctuaties in marktprijzen vormen vooral een risico als ze niet of slechts gedeeltelijk samenvallen met de fluctuaties in de waarde van de voorziening pensioenverplichtingen. De mate waarin de marktprijzen fluctueren, de volatiliteit, is dus een risicobron. Het marktrisico is beperkt door diversificatie aan te brengen naar beleggingscategorieën en stijlen en naar risicofactoren. In het beleggingsplan zijn de strategische gewichten inclusief bandbreedtes bepaald per beleggingscategorie. Een andere risicoreducerende maatregel is dat voornamelijk wordt belegd op gereguleerde markten waarbij transparante prijsvorming beschikbaar is.

Het zakelijke waarden risico is in 2023 gestegen. Dit wordt grotendeels veroorzaakt doordat het gewicht van aandelen ten opzichte van niet beursgenoteerd vastgoed iets is toegenomen.

In de tabel op de volgende pagina zijn de posities opgenomen op basis waarvan het rente- en inflatierisico (S1) en het zakelijke waarden risico (S2) is berekend. De hier verantwoorde posities in liquide middelen en overlopende activa en passiva zijn verantwoord onder de vermelde beleggingscategorieën omdat deze verband houden met beleggingstransacties behorende bij de desbetreffende beleggingscategorie. Deze posities zijn niet meegenomen in de berekening van S1 en S2, maar wel in de berekening van het kredietrisico S5.

De totalen sluiten aan op het totaal van de beleggingen volgens de balans op pagina 37. Voor nadere toelichting op de mutaties wordt verwezen naar het hoofdstuk Beleggingen (pagina 107).

Beleggingen S1 en S2 (in miljoen €)

	31-12-2023		31-12-2022	
	* Contract- omvang	Reële waarde	* Contract- omvang	Reële waarde
Vastgoedbeleggingen (S2)				
– Indirect niet-beursgenoteerd vastgoed		770		811
– Infrastructuur		7		10
TOTAAL		777		821
Aandelen (S2)				
– Europa		1.627		1.394
– Amerika		1.308		1.092
– Japan en Pacific		400		357
– Emerging markets		645		693
TOTAAL		3.980		3.536
Vastrentende waarden (S1)				
– Staatsobligaties (nominaal)		821		698
– Staatsobligaties (inflatiegerelateerd)		-		76
– Covered bonds		1.325		1.254
– Credits		1.575		1.438
– Hypotheken		782		778
– Liquide middelen en overlopende activa/passiva		407		392
TOTAAL		4.910		4.636
Derivaten (S1)				
– Total return swap	300	275	300	267
– Valutatermijncontracten (S2)	-917	24	-1.231	71
Totaal derivaten met een positieve waarde		299		338
– Renteswaps (Euribor)	1.796	-117	1.524	-321
– Inflatieswaps	-2	-25	-52	-21
Totaal derivaten met een negatieve waarde		-142		-342
TOTAAL		157		-4
TOTAAL BELEGGINGEN		9.824		8.989

* De contractomvang bij Derivaten geeft het bedrag aan van de onderliggende positie waarover het contract is afgesloten.

Onderstaande tabel laat de totalen zien op basis waarvan S1 en S2 zijn berekend.

Verdeling beleggingen (in miljoen €)

	31-12-2023	31-12-2022
Gerubriceerd onder S1 Rente en inflatierisico	5.043	4.561
Gerubriceerd onder S2 Zakelijke waarden risico	4.781	4.428
TOTAAL	9.824	8.989

S3 VALUTARISICO

Het valutarisico ontstaat als gevolg van onvoldoende afstemming tussen activa en passiva dan wel inkomsten en uitgaven op het gebied van vreemde valuta. De primaire doelstellingen van het pensioenfonds zijn het voldoen aan verplichtingen die in euro luiden. Wisselkoersschommelingen introduceren hier een additionele onzekerheid. Daarom moet het valutarisico beperkt blijven ten opzichte van totale beleggingsrisico. Het is echter niet verstandig om alle beleggingen in vreemde valuta af te dekken vanwege onzekerheid in de bepaling van de daadwerkelijke valutaexposure, kosten, additionele complexiteit (ten opzichte van materialiteit bij veel 'kleine' valuta's) en de diversificatie die valuta's in bepaalde omstandigheden geven. Blootstelling naar 'safe haven currencies' (USD, JPY en CHF) hebben in het verleden bescherming geboden in tijden van sterke onrust op financiële markten. Het pensioenfonds dekt daarom alleen het valutarisico op de USD ten dele af, vooral af door het afsluiten van valutatermijncontracten op de US dollar. In 2023 is op basis van een evaluatie van het valutarisico besloten om de afdekking iets te verlagen. Van het totaal belegd vermogen van € 9.824 miljoen (2022: € 8.989 miljoen) luidt omgerekend € 3.845 miljoen (2022: € 3.473 miljoen) in een andere valuta dan de euro.

De tabel op de volgende pagina geeft een overzicht van het valutarisico (netto positie) dat het pensioenfonds loopt ultimo 2023. Alle valutaposities groter dan € 50 miljoen staan apart gespecificeerd.

Netto valutapositie (in miljoen €)

	31-12-2023			31-12-2022		
	Reële waarde	Valuta derivaten	Netto positie	Reële waarde	Valuta derivaten	Netto positie
US dollar	2.133	-889	1.244	1.838	-1.203	635
Britse Pond	426	-28	398	363	-28	335
Deense kroon	86	-	86	85	-	85
Hong Kong dollar	160	-	160	197	-	197
Japanse Yen	262	-	262	223	-	223
Zweedse kroon	61	-	61	63	-	63
Zwitserse frank	200	-	200	170	-	170
Zuid-Koreaanse won	58	-	58	70	-	70
Taiwanese dollar	54	-	54	65	-	65
Indonesische rupiah	121	-	121	127	-	127
Australische dollar	93	-	93	84	-	84
Braziliaanse real *)	53	-	53	40	-	40
Overige valuta's	138	-	138	148	-	148
TOTAAL	3.845	-917	2.928	3.473	-1.231	2.242

* Valutapositie Braziliaanse real wordt in 2023 gerapporteerd, daarom zijn de vergelijkende cijfers 2022 bij Braziliaanse real nu zichtbaar gemaakt (van € 0 miljoen naar € 40 miljoen). De overige valuta's zijn ook aangepast (van € 188 miljoen naar € 148 miljoen).

S5 KREDIETRISICO

Dit is het risico dat een tegenpartij contractuele of andere overeengekomen verplichtingen (kredieten, vorderingen, ontvangen garanties) niet nakomt. De tabel op de volgende pagina geeft een overzicht van de kredietkwaliteit van de vastrentende waarden naar creditrating.

Kredietkwaliteit vastrentende waarden (Moody's rating – in miljoen €)

	31-12-2023		31-12-2022	
	Reële waarde	In %	Reële waarde	In %
Aaa	1.951	37,8	1.871	39,0
Aa1	390	7,5	313	6,5
Aa2	821	15,9	869	18,2
Aa3	129	2,5	97	2,0
A2	275	5,3	256	5,3
< Baa3	841	16,3	705	14,7
Geen rating	760	14,7	686	14,3
TOTAAL	5.167	100,0	4.797	100,0

In onderstaande tabel wordt getoond hoe het totaalbedrag, op basis waarvan het kredietrisico is berekend, is opgebouwd. De liquide middelen zijn belegd in geldmarktfondsen en vastrentende waarden met een Aaa-rating.

Beleggingen met kredietrisico (in miljoen €)

	31-12-2023	31-12-2022
Vastrentende waarden onder S1 (inclusief liquiditeiten en overlopende activa/passiva)	4.892	4.530
Total return swap	275	267
Credits, liquiditeiten en overlopende activa/passiva in beleggingsportefeuilles onder S2	-	-
TOTAAL	5.167	4.797

De beheersing van kredietrisico op tegenpartijen vindt plaats door middel van de volgende beheersmaatregelen:

- 1 Limietenstructuur: de limieten hebben betrekking op de kredietwaardigheidsklasse. De limieten worden dagelijks gemonitord en eventuele overschrijdingen worden in functiescheiding gerapporteerd.
- 2 Geaccordeerde tegenpartijen: het pensioenfonds hanteert een lijst met geaccordeerde solide tegenpartijen. Alleen op deze tegenpartijen mag kredietrisico gelopen worden uit hoofde van geldmarktbeleggingen en over the counter (OTC) derivaten.

- 3 Collateral management proces: om het kredietrisico te beheersen wordt voor OTC-producten op dagelijkse basis collateralgelden ontvangen of betaald. Met alle tegenpartijen van OTC-producten zijn ISDA-contracten aangegaan met een Credit Support Annex (CSA) waarin het collateral management is geregeld. De ontvangen collateralgelden belegt het pensioenfonds in geldmarktfondsen met een hoge kredietwaardigheid.

Het pensioenfonds neemt deel aan een zogenoemd 'securities lending program' via de custodian. Dit heeft impact op het kredietrisico. Hierbij ontvangt het pensioenfonds een vergoeding voor het tijdelijk uitlenen van effecten. Ultimo 2023 bedroeg de waarde van de uitgeleende effecten € 269 miljoen (2022: € 313 miljoen). Hiernaast is via beleggingsfondsen in aandelen ultimo 2023 € 22 miljoen (2022 € 42 miljoen) uitgeleend. Deze uitgeleende effecten zijn geheel gedekt door gestelde zekerheden vanuit de custodian en beleggingsfondsen.

S6 VERZEKERINGSTECHNISCH RISICO

Het verzekeringstechnisch risico omvat de risico's van negatieve resultaten op de actuariële kanssystemen. Het belangrijkste verzekeringstechnische risico is de ontwikkeling van de levensverwachting van de verzekerden. Ouderdoms en partnerpensioen worden levenslang uitgekeerd. Naarmate verzekerden langer leven zal de voorziening pensioenverplichtingen hoger uitvallen. Door toepassing van de Prognosetafel AG2022 met correcties op de sterftekansen op basis van ervaringssterfte is het langlevensrisico verdisconteerd in de technische voorzieningen. De hoogte van de S6 is bij een laag renteniveau zeer rentegevoelig. In 2023 steeg het bedrag van het vereist vermogen voor dit risico mee met de stijging van de Technische Voorziening. De onderliggende risico-elementen bleven met de relatief stabiele omvang en samenstelling van het fonds gelijk aan vorig jaar, waarmee het verzekeringstechnisch risico als percentage gelijke bleef.

S7 LIQUIDITEITSRISICO

Het liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen, waardoor het pensioenfonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen kan voldoen. De korte termijn liquiditeitsbehoefte is in belangrijke mate afhankelijk van de waardeontwikkeling van de derivaten. Van vrijwel alle derivatenposities wordt dagelijks het waardeverschil afgerekend in de vorm van collateralgelden.

Gevolg is dat de benodigde liquiditeit afhankelijk is van de richting waarin de markten zich ontwikkelen. Zo genereren renteswaps bij een stijgende rente grote liquiditeitsbehoeften. Bij de valutatermijncontracten leidt vooral een stijgende US dollar tot liquiditeitsbehoeften. Het pensioenfonds beheerst het liquiditeitsrisico door periodieke analyse van de liquiditeitsvraag onder verschillende scenario's af te zetten tegen de capaciteit om aan deze liquiditeitsvraag te voldoen. Bij het samenstellen van de beleggingsportefeuilles wordt rekening gehouden met de mogelijkheid om snel en zonder veel kosten aan de liquiditeitsvraag te kunnen voldoen. Het liquiditeitsrisico wordt maandelijks gerapporteerd aan het bestuur.

S8 CONCENTRATIERISICO

Het concentratierisico is het risico dat ontstaat doordat de beleggingen onvoldoende gediversifieerd zijn. Het risico kan zich voordoen door een relatief groot deel van het vermogen te beleggen in één specifieke vermogenstitel, één specifieke vermogensbeheerder, één specifiek product of één specifieke tegenpartij in derivatenposities. In de beleggingsrichtlijnen die het pensioenfonds hanteert zijn concentratielimieten opgenomen. Hierover wordt maandelijks en per kwartaal gerapporteerd. Overschrijding van de limieten kan leiden tot maatregelen die leiden tot opheffing van de overschrijding.

Belangen groter dan 5% van het totaal beleggingen

Ultimo 2023 zijn in de beleggingsportefeuille de volgende posten met een omvang van groter dan 5% van het totaal beleggingen aanwezig:

Concentratierisico (in miljoen € en %)

	31-12-2023		31-12-2022	
	Reële waarde	% balanstotaal	Reële waarde	% balanstotaal
Aandelen				
BlackRock	1.019	10,2	909	9,9
Comgest Asset Management	538	5,4	463	5,0
LSV Asset Management	557	5,6	491	5,3
Polen Capital *	377	3,8	-	-
Vastrentende waarden				
Polen Capital *	178	1,8	-	-

* De beleggingen, aandelen en vastrentende waarden bij Polen Capital zijn samen 5,6% van het balanstotaal.

S9 OPERATIONEEL RISICO

De niet-financiële risico's hebben betrekking op processen, systemen, integriteit, juridisch/compliance (contracten, compliance aan wet- en regelgeving), ICT (onder andere beveiliging en continuïteit) en het uitbestedingsrisico. Het pensioenfonds heeft deze risico's opgenomen in haar risicobeheerraamwerk. Er is een risicoanalyse verricht waarin de risico's zijn geïdentificeerd en beheersmaatregelen zijn benoemd en operationeel gemaakt. De beheersmaatregelen worden uitgevoerd en beoordeeld op effectiviteit. Dit proces wordt ondersteund met behulp van een daartoe ingerichte applicatie. Halfjaarlijks wordt gerapporteerd over de effectiviteit van de beheersing van de niet-financiële risico's inclusief de status van, eventuele zich voorgedane, operationele incidenten.

Vermogensbeheerprocessen

De beheersmaatregelen met betrekking tot het vermogensbeheer zijn erop gericht dat de implementatie van het beleggingsbeleid overeenstemt met de strategie en de risicohouding van het pensioenfonds, dat beleggingsmandaten binnen de beleggingsrichtlijnen worden beheerd, dat transacties marktconform en met geautoriseerde tegenpartijen worden afgesloten en dat transacties tijdig, juist en volledig worden afgewikkeld. Voorts zijn beheersmaatregelen ingericht opdat de beleggingen juist worden geadmistreerd en gewaardeerd.

Pensioenbeheerprocessen

Ten aanzien van het pensioenbeheer zijn beheersmaatregelen getroffen die moeten waarborgen dat de pensioenaanspraken en rechten juist, volledig en tijdig worden vastgelegd in de pensioenadministratie, dat de pensioenbetalingen juist, volledig en tijdig plaatsvinden, dat de pensioenpremies evenzo worden geïncasseerd en dat de pensioenverplichtingen juist worden gewaardeerd. Voorts zijn maatregelen genomen opdat het pensioenfonds haar verzekerden tijdig en adequaat informeert.

Rapportageprocessen

Het rapportageproces zorgt ervoor dat de rapportages voldoende inzicht verstrekken in de prestaties en risico's van het pensioenfonds. Doel is 'reporting the right things good'. Het bestuur houdt zicht op de realisatie van de plannen door maand en kwartaal-rapportages. Om te komen tot betrouwbare rapportages beschikt het pensioenfonds over een gestructureerd rapportageproces waarbij gebruik wordt gemaakt van verschillende informatiesystemen.

Integriteit

Integriteitsrisico's zijn gedefinieerd als het gevaar van aantasting van de reputatie van het pensioenfonds of het gevaar van aantasting van het vermogen of het resultaat van het pensioenfonds als gevolg van een ontoereikende naleving van wet- en regelgeving of hetgeen als maatschappelijk betamelijk geldt. Deze aantasting kan zich voordoen door

gedragingen van de organisatie zelf, haar medewerkers dan wel van de leiding van de organisatie, alsmede haar uitbestedingspartners en zakelijke relaties. Om deze risico's te beheersen voert het pensioenfonds periodiek een SIRA uit. In een cyclus van drie jaar worden alle SIRA-thema's geëvalueerd. De SIRA is de basis voor het vaststellen van het integriteitsbeleid van het pensioenfonds en het invoeren van passende beheersmaatregelen en procedures om de integriteitsrisico's van het pensioenfonds te beheersen. Daarnaast is ook de jaarlijkse awareness training gegeven aan bestuurders en medewerkers van het pensioenfonds. Daarin zijn onder andere de Gedragscode en enkele dilemma's rondom integriteit besproken. Met nieuwe bestuursleden en medewerkers wordt een introductie-gesprek gehouden over compliance en integriteit gerelateerde onderwerpen. Eén en ander heeft tot doel te zorgen voor een beheerste en integere bedrijfsvoering van het pensioenfonds, dat op haar beurt tot doel heeft het vertrouwen in het pensioenfonds en het financiële stelsel als geheel te waarborgen.

In het kader van de SIRA is in 2023 één workshop georganiseerd. In deze workshop heeft de uitvoeringsorganisatie specifiek aandacht besteed aan de risico's ten aanzien van het integriteitsthema witwassen. In de SIRA workshop zijn de risicoanalyses en bijbehorende al bestaande beheersmaatregelen beoordeeld en waar nodig geactualiseerd. De uitkomst hiervan is begin 2024 in het bestuur besproken.

Frauderisico beslaat zowel het pensioenfonds zelf als de partijen waaraan onze activiteiten zijn uitbesteed. Het risico wordt daarom ook meegenomen in de risicoanalyses van onze operationele en ondersteunende processen zoals uitbesteding en informatiebeveiliging. In het kader van het identificeren van fraude risico factoren is door het pensioenfonds in 2023 een self assessment op het thema fraude, corruptie en omkoping uitgevoerd. Hieruit zijn geen bijzonderheden naar voren gekomen.

In ons controleframework hebben we beheersingsmaatregelen opgenomen die zowel preventief, detectief als reactief van aard zijn.

Het pensioenfonds mitigeert en beheerst de integriteitsrisico's door zowel op organisatie als procesniveau beheersmaatregelen in te richten, waaronder een gedragscode, een incidentenregeling en een klokkenluidersregeling.

Juridisch en compliance

Het pensioenfonds wil minimaal voldoen aan bestaande wet en regelgeving. Het pensioenfonds beschikt over juridische expertise. Mogelijke veranderingen in wet- en regelgeving worden nauwlettend gevolgd. Overeenkomsten met derden worden schriftelijk aangegaan waarbij de contracten voldoende afdwingbaar moeten zijn en de aansprakelijkheid helder is afgebakend. Contracten worden vooraf beoordeeld. Voor vermogensbeheer mandaten wordt gebruik gemaakt van een gestandaardiseerde overeenkomst. Het bestuur wordt periodiek geïnformeerd via een compliancerapportage.

ICT

Data en informatie zijn een belangrijk bezit voor het pensioenfonds en essentieel voor de bedrijfsvoering. Risico's als beveiligingsinbreuken of een langdurige uitval van systemen kunnen leiden tot financiële schade bij deelnemers en/of reputatieschade bij Stichting Pensioenfonds Hoogovens. Het pensioenfonds onderscheidt vijf ICT-risico's. Dit zijn beschikbaarheid (continuïteit van de bedrijfsprocessen), integriteit en betrouwbaarheid (borging datakwaliteit), vertrouwelijkheid en toegankelijkheid (beveiliging data in systemen), aanpasbaarheid (wendbaarheid als omstandigheden wijzigen) en bewustzijn (is het pensioenfonds zich bewust van de ICT-risico's).

Om op een gestructureerde wijze invulling te geven aan zowel de eisen vanuit wet- en regelgeving als de (aanvullende) eisen vanuit de interne organisatie heeft het pensioenfonds een ICT-risicobeleid opgesteld. In het beleid zijn de control objectives van het DNB toetsingskader Informatiebeveiliging gedetailleerd uitgewerkt om zo op een passende wijze (proportioneel in uitleg van DNB) uitvoering te kunnen geven aan het waarborgen van de voortdurende beschikbaarheid, integriteit en beveiliging van de geautomatiseerde gegevens. Het ICT-risicobeleid wordt periodiek getoetst op actualiteit en effectiviteit waarbij in 2024 de implementatie van de nieuwe DORA-wetgeving een belangrijke rol zal spelen.

Uitbesteding

Dit is het risico dat de continuïteit, integriteit en/of kwaliteit van de aan derden uitbestede werkzaamheden dan wel de door deze derden ter beschikking gestelde apparatuur en personeel wordt geschaad.

Het bestuur heeft een uitbestedingsbeleid vastgesteld waarin de uitgangspunten omtrent uitbesteding zijn opgenomen. Het pensioenfonds besteedt diensten uit op het gebied van pensioenbeheer, vermogensbeheer (externe vermogensbeheerders, effectenbewaring en aanverwante dienstverlening) en ICT.

Selectie, aanstelling, monitoring en ontslag van uitbestedingsrelaties vindt uitsluitend plaats op basis van zakelijke gronden en via gestructureerde processen. Een due dilligence onderzoek en/of onderzoek naar de identiteit en reputatie van sleutelfiguren kan daar deel van uitmaken. De dienstverlening wordt schriftelijk overeengekomen, het kwaliteitsniveau wordt waar nodig geacht vastgelegd in een service level agreement (SLA). Er wordt periodiek getoetst en gerapporteerd over of de uitvoering plaatsvindt conform de afspraken. Het uitbestedingsbeleid wordt periodiek geactualiseerd.

S10 ACTIEF BEHEER RISICO

Het actief beheer risico is onderdeel van het nFTK en geldt in eerste instantie alleen voor het aandelenrisico. Het vereist eigen vermogen voor actief beheer wordt bepaald als het maximale verlies door actief beheer dat met een waarschijnlijkheid van 2,5% binnen een jaar kan optreden. De mate van actief beheer wordt gemeten als de afwijking tussen het rendement van de portefeuille en het rendement van de benchmark voor die portefeuille (in jargon is dit de tracking error). Alleen beleggingsportefeuilles met een tracking error groter dan 1% worden meegenomen in de berekening van S10. Ultimo 2023 was 26% (ultimo 2022: 26%) van de beleggingen in aandelen belegd in passieve fondsen.

IJmuiden, 4 juni 2024

Bestuur (ter vaststelling)

drs. B.A.A.M. (Toine) van der Stee, voorzitter

drs. A.J. (Aernout) van Citters RA CPE, plaatsvervangend voorzitter

W. (Wim) Faas

ir. E. (Ernst) Hoogenes

drs. R.E. (Erik) Hulshof-Bink RBA

J.H. (Josette) van Soest

Ing. S. (Stanley) Meles

STATUTAIRE REGELING BESTEMMING VAN HET RESULTAAT

De wijze waarop het resultaat (saldo van baten en lasten) van het boekjaar wordt verdeeld, is niet opgenomen in de statuten van de Stichting Pensioenfonds Hoogovens. Het bestuur heeft besloten dat het resultaat wordt verrekend met de algemene reserve.

ACTUARIËLE VERKLARING

Opdracht

Door Stichting Pensioenfonds Hoogovens te IJmuiden is aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2023.

Onafhankelijkheid

Als waarmede actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds Hoogovens, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds.

Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar.

Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 60,7 miljoen. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 4 miljoen te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de

uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

Op grond van overgangsrecht gelden genoemde artikelen, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden.

De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn toereikende technische voorzieningen vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar hoger dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikel 132 (vereist eigen vermogen). Hierbij merk ik op dat op grond van overgangsrecht de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet gelden, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden.

Bij de bepaling van de toeslagverlening per 1 januari 2024 is het fonds uitgegaan van een wijziging van de toeslagmaatstaf met terugwerkende kracht. Daardoor

is het fonds in de gelegenheid geweest een ruimere toeslag toe te kennen dan op grond van de gepubliceerde prijsinflatie mogelijk zou zijn geweest. Ik heb me ervan vergewist dat het fonds daarbij oog heeft gehad voor evenwichtige belangenafweging, en dat rekening is gehouden met de lagere toeslag die per 1 januari 2023 zou zijn toegekend indien ook toen rekening was gehouden met de wijziging van de maatstaf.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds Hoogovens is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen.

De vermogenspositie is naar mijn mening niet voldoende, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen.

Amsterdam, 4 juni 2024

drs. H. Zaghdoudi AAG
Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van Stichting Pensioenfonds Hoogovens

VERKLARING OVER DE JAARREKENING 2023

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van Stichting Pensioenfonds Hoogovens ('de stichting') een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de stichting op 31 december 2023 en van het resultaat over 2023 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek ('BW').

Wat we hebben gecontroleerd

Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2023 van Stichting Pensioenfonds Hoogovens te IJmuiden gecontroleerd.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2023;
- de staat van baten en lasten over 2023; en
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

Het stelsel voor financiële verslaggeving dat is gebruikt voor het opmaken van de jaarrekening is Titel 9 Boek 2 BW.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds Hoogovens zoals vereist in de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang, de Wet toezicht accountants-organisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Onze controleaanpak

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot de kernpunten, fraude en continuïteit, en de aangelegenheden daaruit, bepaald in de context van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. De informatie ter ondersteuning van ons oordeel, zoals onze bevindingen en observaties ten aanzien van individuele kernpunten, de controleaanpak frauderisico's en de controleaanpak continuïteit, moet in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Samenvatting en context

Stichting Pensioenfonds Hoogovens is een ondernemingspensioenfonds voor de (ex-) werknemers van Tata Steel Nederland B.V., Tata Steel IJmuiden B.V., Tata Steel Nederland Technology B.V., Tata Steel Nederland Services B.V. en Danieli Corus B.V. Het pensioenfonds is erop gericht om de pensioenovereenkomst zoals vastgelegd in het pensioenreglement uit te voeren onder de voorwaarden van de uitvoeringsovereenkomst. Het pensioenfonds heeft een uitvoeringsovereenkomst met de aangesloten werkgevers waarin de wederzijdse verhouding

is geregeld. In dit kader incasseert de stichting de door het bestuur vastgestelde pensioenpremies die worden afgedragen door werkgevers en werknemers. De premies worden ten behoeve van de deelnemers belegd. Na pensionering verzorgt de stichting de uitkering van het ouderdomspensioen. Ook is de stichting verantwoordelijk voor de uitkering van de nabestaanden- en wezenpensioenen. We hebben in het bijzonder aandacht besteed aan de gebieden die gerelateerd zijn aan de specifieke bedrijfsactiviteiten van de stichting.

De stichting heeft de uitvoering van de pensioenadministratie en de financiële administratie in eigen beheer en heeft de uitvoering van de beleggingsadministratie en de bewaring van de beleggingen uitbesteed aan een serviceorganisatie.

Als onderdeel van het ontwerpen van onze controleaanpak hebben wij de materialiteit bepaald en het risico van materiële afwijkingen in de jaarrekening geïdentificeerd en ingeschat. Wij besteden bijzondere aandacht aan die gebieden waar het bestuur belangrijke schattingen heeft gemaakt, bijvoorbeeld bij significante schattingen waarbij veronderstellingen over toekomstige gebeurtenissen worden gemaakt die inherent onzeker zijn. In de toelichting behorende tot de jaarrekening, in de paragraaf 'Schattingen en veronderstellingen' in combinatie met toelichting 1 'Beleggingen voor risico pensioenfonds/deelnemers' en 6 'Technische voorziening voor risico pensioenfonds', heeft de stichting de schattingsposten en de belangrijkste bronnen van schattingsonzekerheid uiteengezet. Vanwege de significante schattingsonzekerheid en het gerelateerde hogere inherente risico verbonden aan zowel de waardering van beleggingen op basis van niet in de markt waarneembare uitgangspunten als aan de technische voorziening, hebben wij deze aangemerkt als kernpunten zoals uiteengezet in de paragraaf 'De kernpunten van onze controle'.

De stichting heeft de potentiële impact van klimaatverandering op haar financiële positie beoordeeld. In het bestuursverslag, specifiek in de paragrafen 'Maatschappelijk verantwoord beleggen' en 'Risico-beheersing', heeft de stichting de risico's voortkomend uit de klimaatverandering nader toegelicht. Wij hebben de beoordeling van het management van de aan klimaat gerelateerde risico's besproken met het management en de organen belast met governance. Voorts hebben wij de potentiële impact op de financiële positie geëvalueerd. De aan klimaatgerelateerde risico's hebben een beperkte financiële impact op de financiële positie. De impact van de klimaatverandering op de stichting leidt niet tot een kernpunt in de controle.

Wij hebben ervoor gezorgd dat het controleteam over voldoende specialistische kennis en expertise beschikte die nodig zijn voor de controle van een pensioenfonds. Wij hebben daarom deskundigen op het gebied van waardering van beleggingen in ons team opgenomen.

De hoofdlijnen van onze controleaanpak waren als volgt:

Materialiteit
€ 80.940.000.

Reikwijdte van de controle

- De stichting heeft de uitvoering van de pensioenadministratie en de financiële administratie in eigen beheer en heeft de uitvoering van de beleggingsadministratie en de bewaring van de beleggingen uitbesteed aan een serviceorganisatie.
- Wij hebben gebruikgemaakt van ISAE 3402 Type II-rapportages (hierna: assurancerapportages) van de serviceorganisaties waar de stichting gebruik van maakt met betrekking tot de interne beheersing.
- Controle van de waardering van de technische voorzieningen in samenwerking met de certificerende actuaris, conform NBA Handreiking 1120.

Kernpunten

- De waardering van beleggingen gewaardeerd op basis van niet in de markt waarneembare uitgangspunten.
- De fondsspecifieke elementen in de waardering van de technische voorzieningen.

Materialiteit

De reikwijdte van onze controle wordt beïnvloed door het toepassen van materialiteit. Het begrip 'materieel' wordt toegelicht in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij bepalen, op basis van ons professionele oordeel, kwantitatieve grenzen voor materialiteit waaronder de materialiteit voor de jaarrekening als geheel, zoals uiteengezet in onderstaande tabel. Deze grenzen, evenals de kwalitatieve overwegingen daarbij, helpen ons om de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden voor de individuele posten en toelichtingen in de jaarrekening te bepalen en om het effect van onderkende afwijkingen, zowel individueel als gezamenlijk, op de jaarrekening als geheel en op ons oordeel, te evalueren.

Materialiteit
€ 80.940.000 (2022: € 71.630.000).

Hoe is de materialiteit bepaald
Wij bepalen de materialiteit op basis van ons professionele oordeel. Als basis voor deze oordeelsvorming gebruikten we 1% (2022: 1%) van de waarde van de technische voorzieningen per 31 december 2023.

De overwegingen voor de gekozen benchmark
Wij gebruikten de waarde van de technische voorzieningen als de primaire, in de sector algemeen toegepaste, benchmark, op basis van onze analyse van de gemeenschappelijke informatiebehoefte van gebruikers van de jaarrekening, voornamelijk het bestuur, de deelnemers en de toezichthouder (De Nederlandsche Bank). Op basis daarvan zijn wij van mening dat de post technische voorzieningen een weerspiegeling is van de omvang van het pensioenfonds.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met het bestuur overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 4.000.000 (2022: € 3.580.000) aan hen rapporteren evenals kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

De reikwijdte van onze controle

De stichting heeft de uitvoering van de pensioenadministratie en de financiële administratie in eigen beheer en heeft de uitvoering van de beleggingsadministratie en de bewaring van de beleggingen uitbesteed aan een serviceorganisatie. Wij hebben inzicht verkregen in de interne beheersingsomgeving van de stichting. Op basis van deze kennis hebben wij de interne beheersingsmaatregelen geïdentificeerd die in het kader van onze jaarrekeningcontrole van de stichting relevant zijn.

Vervolgens hebben wij van de serviceorganisatie die door de stichting wordt gebruikt twee door een onafhankelijke externe accountant gecertificeerde assurancerapportages verkregen met betrekking tot de opzet, implementatie en de effectieve werking van de interne beheersingsmaatregelen. De eerste gecertificeerde assurancerapportage bevat de interne beheersingsmaatregelen rondom de dienstverlening met betrekking tot de bewaring van de beleggingen over de periode 1 januari 2023 tot en met 31 december 2023. De tweede gecertificeerde assurance-rapportage bevat de interne beheersingsmaatregelen rondom IT over de periode 1 oktober 2022 tot en met 30 september 2023 en aanvullend is een 'bridgeletter' van de serviceorganisatie ontvangen voor de periode 1 oktober 2023 tot en met 29 februari 2024. Wij hebben de competentie, onafhankelijkheid en objectiviteit van de certificerende accountant beoordeeld. Daarnaast hebben wij de rapportages gelezen en geanalyseerd.

Als onderdeel van deze analyse zijn wij nagegaan of de interne beheersingsmaatregelen, die voor onze jaarrekeningcontrole van de stichting relevant zijn, ook zijn opgenomen in de rapportage en onderdeel zijn geweest van de werkzaamheden van de externe accountant. Vervolgens zijn wij nagegaan of op basis van onze professionele oordeelsvorming, de externe accountant toereikende werkzaamheden heeft uitgevoerd teneinde een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen over de opzet, implementatie en de effectieve werking van deze interne beheersingsmaatregelen. Ten slotte hebben wij de resultaten en eventuele gerapporteerde uitzonderingen geanalyseerd en meegewogen voor de impact op onze controleaanpak.

Wij hebben de certificerende actuaris controle-instructies gestuurd op basis van Standaard 620 en NBA-handreiking 1120 ten aanzien van de actuariële certificering met betrekking tot onder andere de consistentie, prudentie en actualiteit van schattingen ten aanzien van de technische voorzieningen en de

financiële positie, in overeenstemming met relevante wetgeving. Wij hebben geëvalueerd of de certificerend actuaris heeft voldaan aan onze instructies door onder andere kennis te nemen van zijn certificeringsrapport en besprekingen met de actuaris over de verrichte werkzaamheden en de bevindingen uit zijn certificeringsrapport.

Daarnaast hebben wij de adequaatheid van zijn werkzaamheden geëvalueerd. Ook hebben wij de competentie, capaciteiten en objectiviteit van de certificerend actuaris geëvalueerd. Wij verwijzen hiervoor naar het kernpunt fondsspecifieke elementen in de waardering van de technische voorzieningen.

Door bovengenoemde werkzaamheden zijn wij in staat geweest om voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de financiële informatie te verkrijgen als basis voor ons oordeel over de jaarrekening.

Controleaanpak frauderisico's

Wij hebben risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude geïdentificeerd en ingeschat. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in Stichting Pensioenfonds Hoogovens en haar omgeving en de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het bestuur inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort en de wijze waarop de Raad van Toezicht toezicht uitoefent alsmede de uitkomsten daarvan. Wij verwijzen naar de risico-paragraaf in de jaarrekening, waarin het bestuur haar frauderisicoanalyse toelicht en hierop reflecteert.

Wij hebben ten aanzien van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude de opzet en implementatie van de interne beheersing geëvalueerd, waaronder in het bijzonder de fraude-risicoanalyse, zoals opgenomen in de SIRA, evenals bijvoorbeeld de gedragscode, de klokkenluiders-

regeling en de incidentenregeling. Wij hebben de opzet en implementatie geëvalueerd, en voor zover wij dat noodzakelijk achtten voor onze controle, de werking getoetst van deze interne beheersmaatregelen.

Wij hebben om inlichtingen gevraagd bij de leden van het bestuur of zij op de hoogte zijn van feitelijke, vermeende of vermoede fraude. Hieruit volgden geen signalen van feitelijke, vermeende of vermoede fraude die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van frauderisico's, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa, omkoping en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van frauderisico's.

De door ons geïdentificeerde frauderisico's en uitgevoerde specifieke werkzaamheden zijn als volgt:

GEÏDENTIFICEERDE FRAUDERISICO'S

Doorbreken van de interne beheersingsmaatregelen
Inherent bevindt het management van een entiteit zich in een unieke positie om fraude te plegen, omdat het in staat is de administratieve vastleggingen te manipuleren en frauduleuze financiële overzichten op te stellen door interne beheersingsmaatregelen te doorbreken die anderszins effectief lijken te werken. Daarom besteden wij bij al onze controles aandacht aan het risico van het doorbreken van maatregelen van interne beheersing door het management of het bestuur in:

- journaalposten en andere aanpassingen die tijdens het opstellen van de jaarrekening zijn gemaakt;
- schattingen;
- significante transacties buiten het kader van de normale bedrijfsuitoefening.

ONZE CONTROLEWERKZAAMHEDEN EN OBSERVATIES

Wij hebben de opzet en implementatie geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing in de processen voor het genereren en verwerken van journaalposten. Daarnaast hebben wij de opzet en implementatie geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing voor het maken van schattingen en de werking van de maatregelen getoetst voor het maken van schattingen.

Tevens hebben wij inzicht verkregen in de assurance-rapportages van de serviceorganisatie voor de beleggingen, zoals beschreven in de paragraaf 'de reikwijdte van onze controle', en de hierin opgenomen interne beheersingsmaatregelen ten aanzien van toegangsbeveiliging in het IT-systeem. Wij hebben de werkzaamheden die de accountant van de serviceorganisatie heeft verricht, geëvalueerd.

Wij hebben journaalposten geselecteerd op basis van risicocriteria en hierop specifieke controlewerkzaamheden verricht. Wij hebben getoetst of de journaalposten en andere aanpassingen die tijdens het opstellen van de jaarrekening zijn aangebracht aanvaardbaar zijn. Wij zijn ook alert geweest op mogelijk significante transacties buiten de normale bedrijfsvoering van de stichting of die in een ander opzicht ongebruikelijk lijken in het licht van zowel ons inzicht in de stichting en de omgeving als andere tijdens de controle verkregen informatie.

Voor de werkzaamheden ten aanzien van de belangrijkste schattingen verwijzen wij naar de kernpunten van de controle ten aanzien van de waardering van beleggingen op basis van niet in de markt waarneembare uitgangspunten en de impact hiervan op het resultaat en fondsspecifieke elementen in de waardering van de technische voorzieningen.

Wij hebben geen significante transacties buiten het kader van de normale bedrijfsuitoefening geïdentificeerd.

Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude ten aanzien van het doorbreken van de interne beheersing door het bestuur.

Wij hebben in onze controle een element van onvoorspelbaarheid ingebouwd. Daarnaast zijn wij tijdens de controle alert gebleven op indicaties van fraude. Ook hebben wij kennisgenomen van correspondentie met toezichthouders en hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die een aanwijzing vormen voor fraude of het niet naleven van wet- en regelgeving. Indien daar sprake van was, hebben wij onze evaluatie van het risico van fraude en de gevolgen daarvan voor onze controlewerkzaamheden opnieuw geëvalueerd.

Controleaanpak continuïteit

Het bestuur heeft de jaarrekening opgemaakt uitgaande van de continuïteit van het geheel van de werkzaamheden van de stichting voor ten minste twaalf maanden vanaf de datum van opmaken van de jaarrekening.

Onze werkzaamheden om de continuïteitsbeoordeling van het bestuur te evalueren omvatten onder andere het verkrijgen van controle-informatie omtrent het continuïteitsrisico en de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling bij de vaststelling van bedragen en in de financiële overzichten opgenomen toelichtingen. Op basis van de verkregen controle-informatie hebben wij vastgesteld of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Daarnaast

hebben wij de correspondentie met relevante toezichthoudende instanties geïnspecteerd.

Pensioenfondsen zijn op grond van de wetgeving gehouden om een adequate vermogensdekking, vereist eigen vermogen, aan te houden. Het vereist eigen vermogen wordt op basis van het financieel toetsingskader bepaald. Als de dekkingsgraad van een pensioenfonds lager is dan het vereist eigen vermogen, moet een herstelplan worden opgesteld waaruit blijkt hoe het fonds het eigen vermogen op het vereiste niveau brengt.

Als het fonds niet kan voldoen aan het herstel zullen aanvullende maatregelen moeten worden getroffen. Daar waar nodig zullen de rechten van de (gewezen) deelnemers moeten worden aangepast zodat weer aan het vereist eigen vermogen wordt voldaan. Zoals opgenomen in toelichting 5 van de jaarrekening is er geen sprake van een situatie dat een herstelplan vereist is.

Onze controlewerkzaamheden hebben geen informatie opgeleverd die strijdig is met de veronderstellingen en aannames van het bestuur over de gehanteerde continuïteitsveronderstelling.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens de controle van de jaarrekening. Wij hebben het bestuur en de organen belast met governance voor de jaarrekening op de hoogte gebracht van de kernpunten. De kernpunten vormen geen volledige weergave van alle risico's en punten die wij tijdens onze controle hebben geïdentificeerd en hebben besproken. Wij hebben in deze paragraaf de kernpunten beschreven met daarbij een samenvatting van de op deze punten door ons uitgevoerde werkzaamheden.

KERNPUNTEN

De waardering van beleggingen gewaardeerd op basis van niet in de markt waarneembare uitgangspunten

Wij verwijzen naar toelichting (1) in de jaarrekening

Een deel van de beleggingen van het fonds is gewaardeerd op basis van niet in de markt waarneembare uitgangspunten. Zoals toegelicht in toelichting (1) in de jaarrekening, betreft dit beleggingen in derivaten met een waarde van € 275 miljoen debet en € 25 miljoen credit op de balans alsmede € 2.293 miljoen in beleggingsfondsen (vastgoed en vastrentende waarden).

De stichting heeft met de serviceorganisatie afspraken gemaakt over de waarderingmethodiek van beleggingen, die zijn vastgelegd in een waarderingshandboek.

De belangrijkste gehanteerde methoden en veronderstellingen voor het schatten van de reële waarde van derivaten zijn de te hanteren rentecurve, volatiliteit en inschatting van de kasstromen.

Het bestuur heeft de reële waarde van de beleggingsfondsen geschat op basis van, de meest recente voor het boekjaar betreffende, opgaven van de vermogensbeheerder. De betrouwbaarheid van de gebruikte opgaven wordt door het bestuur getoetst aan de hand van gecontroleerde jaarrekeningen van de fondsen waarin wordt belegd.

De gebruikte methode om de waarde te bepalen is onderhevig aan schattingen en oordeelsvorming en het risico komt voort uit beleggingsfondsen waarvoor niet tijdig een gecontroleerde jaarrekening kan worden verkregen en in dergelijke situaties wordt gebruik gemaakt van de door de vermogensbeheerder afgegeven niet gecontroleerde waarderingen.

Gezien de inherente onzekerheid van deze schattingen en de omvang van de schattingspost, hebben

wij dit als kernpunt van onze controle aangemerkt vanwege het verhoogde risico op afwijkingen als gevolg van fouten of fraude.

ONZE CONTROLEWERKZAAMHEDEN EN OBSERVATIES

Systeemgerichte werkzaamheden

Wij hebben door middel van de assurancerapportages van de accountant van de serviceorganisatie voldoende en geschikte controle-informatie verkregen omtrent de opzet, de implementatie en de werking van de interne beheersingsmaatregelen ten aanzien van de waardering van beleggingen op basis van niet in de markt waarneembare uitgangspunten.

Gegevensgerichte werkzaamheden

Daarnaast hebben wij de volgende gegevensgerichte werkzaamheden verricht:

- Evaluatie van het gehanteerde waarderingshandboek en de consistentie met de waardering in de jaarrekening aan de hand van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving.
- Wij hebben een onafhankelijke waardering van de derivaten (renteswaps, total return swap, inflatieswaps en valutatermijncontracten) laten uitvoeren met behulp van deskundigen op het gebied van waardering van beleggingen.
- Aansluiting van de waardering van de beleggingsfondsen in de beleggingsadministratie met de opgaven van de vermogensbeheerder of met de gecontroleerde jaarrekeningen van de fondsen waarin wordt belegd per 31 december 2023.
- Daar waar bij het opstellen van de jaarrekening geen gecontroleerde jaarrekeningen van beleggingsfondsen beschikbaar waren, hebben wij de waarderinginformatie die op dat moment aanwezig was geëvalueerd. Om de betrouwbaarheid van het schattingsproces te toetsen is een evaluatie van deze waarderinginformatie uitgevoerd op basis van nagekomen jaarrekeningen.

- Daar waar geen gecontroleerde jaarrekening beschikbaar was voor afronding van onze controle, hebben wij zogenaamde 'backtesting' uitgevoerd op de uitkomsten van schattingen in voorgaand jaar met beschikbare jaarrekeningen om de betrouwbaarheid van de schatting te evalueren.

Naar aanleiding van onze controle en de uitkomsten daarvan, hebben wij deze schattingspost beoordeeld op aanwijzingen van tendenties die mogelijk een risico vormen op een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude. Wij hebben geen dergelijke aanwijzingen geïdentificeerd.

Wij hebben kennisgenomen van de toelichtingen op de waardering van de beleggingen en deze getoetst aan de (toelichtings)vereisten uit de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving.

Bij de uitvoering van de bovenstaande werkzaamheden hebben wij geen significante bevindingen geconstateerd.

KERNPUNTEN

De fondsspecifieke elementen in de waardering van de technische voorzieningen

Wij verwijzen naar de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling en toelichting (6) in de jaarrekening

De actuariële waarderingsgrondslagen van de stichting bestaan voor een deel uit algemeen aanvaarde uitgangspunten, zoals de prognosetafel AG2022 en de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. Een ander deel van de grondslagen is fondsspecifiek en wordt door het bestuur vastgesteld op basis van fondsspecifiek onderzoek. De belangrijkste fondsspecifieke grondslagen betreffen de ervaringssterfte en de gehanteerde kostenopslag.

Onderdeel van de waarderingsgrondslag van de technische voorzieningen betreft een fondsspecifieke kostenopslag. De actualisering van deze fondsspecifieke kostenopslag vindt eens in de drie jaar plaats en dit heeft in 2023 plaatsgevonden. De stichting hanteert een opslag ter grootte van 2% van de voorziening voor pensioenverplichtingen ten behoeve van de dekking van toekomstige administratie- en excassokosten.

De actualisering van de fondsspecifieke ervaringssterfte vindt eens in de twee jaar plaats en heeft voor het laatst plaatsgevonden in 2022.

In onze controle hebben wij specifieke aandacht besteed aan de schattingselementen fondsspecifieke ervaringssterfte en de opslag voor toekomstige kosten, omdat dit significante schattingen zijn die door het bestuur worden gemaakt en die zelfstandig een materiële impact op de hoogte van de technische voorzieningen kunnen hebben, bestaat een inherent risico op afwijkingen als gevolg van fouten of fraude. Daarom is dit aangemerkt als een kernpunt in onze controle.

ONZE CONTROLEWERKZAAMHEDEN EN OBSERVATIES**Systeemgerichte werkzaamheden**

Wij hebben de opzet en de implementatie van de relevante interne beheersingsmaatregelen ten aanzien van de waardering van de technische voorzieningen geëvalueerd en de effectieve werking, voor zover relevant voor onze controle, getoetst.

Gegevensgerichte werkzaamheden

Daarnaast, hebben wij de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Toetsen van de gebruikte actuariële (fondsspecifieke) grondslagen op consistentie en de evaluatie hiervan aan de hand van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving.
- Evaluatie van onderliggende documentatie van het uitgevoerde grondslagonderzoek ten aanzien van de fondsspecifieke ervaringssterfte en de fondsspecifieke kostenopslag en het bespreken daarvan met de certificerend actuaris.
- Evaluatie van de uitkomsten van de actuariële analyse over 2023 waaronder ook de fondsspecifieke grondslagen. Dit hebben wij gedaan door het evalueren van deze actuariële resultaten op plausibiliteit, waarbij de omvang van de actuariële resultaten een indicatie geeft ten aanzien van de evenwichtigheid van de gebruikte actuariële veronderstellingen. De uitkomsten van de actuariële analyse hebben wij besproken met de certificerend actuaris.
- Aansluiten van de relevante actuariële toelichtingen in de jaarrekening van het pensioenfonds met de uitkomsten van de actuariële analyse.
- De certificerend actuaris heeft bij de technische voorzieningen aan de hand van de administratieve basisgegevens ('pensioenaanspraken') een actuariële verklaring afgegeven. De door de actuaris gehanteerde basisgegevens hebben wij aangesloten op de basisgegevens die bekend zijn

vanuit onze controlewerkzaamheden bij het pensioenfonds.

- Kennisnemen van het certificeringsrapport en de afgegeven actuariële verklaring, en dit met de certificerend actuaris besproken. De certificerend actuaris heeft in zijn verklaring aangegeven dat de stichting voldoet aan de relevante artikelen van de Pensioenwet.

Op basis van de uitgevoerde controlewerkzaamheden en de verkregen controle-informatie hebben wij geëvalueerd of er bij deze schatting indicaties waren voor mogelijke tendenties bij het management. Wij hebben dergelijke indicaties niet aangetroffen. Daarnaast hebben we vastgesteld dat de toelichtingen toereikend en in overeenstemming zijn met het stelsel van financiële verslaggeving.

Bij de uitvoering van de bovenstaande werkzaamheden hebben wij geen significante bevindingen geconstateerd.

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Het jaarverslag omvat ook andere informatie. Dat betreft alle informatie in het jaarverslag anders dan de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

VERKLARING BETREFFENDE OVERIGE DOOR WET- EN REGELGEVING GESTELDE VEREISTEN

Onze benoeming

Wij zijn op 18 juli 2017 benoemd als externe accountant van Stichting Pensioenfonds Hoogovens door het bestuur. Wij zijn nu voor een onafgebroken periode van zeven jaar accountant van de stichting waarvan dit het tweede jaar is dat de stichting classificeert als een organisatie van openbaar belang.

Geen verboden diensten

Wij hebben, naar ons beste weten en overtuiging, geen verboden diensten geleverd, als bedoeld in artikel 5, lid 1 van de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang.

Geleverde diensten

De diensten die wij, in aanvulling op de controle van de jaarrekening, hebben geleverd aan de stichting, in de periode waarop onze wettelijke controle betrekking heeft, zijn toegelicht in de toelichting 'Honorarium onafhankelijke accountant' van de jaarrekening. In 2023 zijn geen diensten verleend in aanvulling op de controle van de jaarrekening.

VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING EN DE ACCOUNTANTS-CONTROLE

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de organen belast met governance voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor:

- het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW; en voor
- een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van het genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De organen belast met governance voor de jaarrekening zijn verantwoordelijk voor het uitvoeren van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze doelstellingen zijn een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen over de vraag of de jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of van fouten en een controleverklaring uit te brengen waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid en is geen garantie dat een controle die overeenkomstig de controlestandaarden is uitgevoerd altijd een afwijking van materieel belang ontdekt wanneer hier sprake van is.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Amsterdam, 4 juni 2024

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Origineel getekend door drs. M. Ferwerda RA

BIJLAGE BIJ ONZE CONTROLEVERKLARING

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

De verantwoordelijkheden van de accountant voor de controle van de jaarrekening

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van

schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.

- Het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Ook op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de organen belast met governance onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing. In dit kader geven wij ook een verklaring aan de organen belast met governance op grond van artikel 11 van de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang. De in die aanvullende verklaring verstrekte informatie is consistent met ons oordeel in deze controleverklaring.

Wij bevestigen aan de organen belast met governance dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met hen over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen die zijn getroffen om de geïdentificeerde bedreigingen weg te nemen en onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen, vanuit alle zaken die wij met de organen belast met governance hebben besproken, die aangelegenheden die het meest significant waren bij de controle van de jaarrekening van de huidige periode en derhalve kernpunten van de controle zijn. Wij beschrijven deze zaken in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of wanneer wij, in buitengewoon zeldzame omstandigheden, bepalen dat een aangelegenheid niet in de controleverklaring zou moeten worden gecommuniceerd omdat redelijkerwijs verwacht wordt dat de nadelige gevolgen van dergelijke communicatie groter zijn dan de voordelen voor het maatschappelijk verkeer.

A PERSONALIA

Situatie per 31 mei 2024

Bestuur

voorzitter

drs. B.A.A.M. (Toine) van der Stee * sinds 2024

namens werkgever

drs. A.J. (Aernout) van Citters RA CPE, plaatsvervangend voorzitter * sinds 2017
W. (Wim) Faas sinds 2020
J.H. (Josette) van Soest sinds 2017

namens werknemers

Ing. S. (Stanley) Meles sinds 2022
Vacature

namens pensioengerechtigden

drs. R.E. (Erik) Hulshof-Bink RBA sinds 2020
ir. E. (Ernst) Hoogenes sinds 2023

* leden agenda-overleg

Balans- en beleggingscommissie

Erik Hulshof-Bink, voorzitter
Aernout van Citters
drs. (Gerard) Roelofs MBA RBA FRM sinds 2021

Financiële commissie

Wim Faas, voorzitter
Stanley Meles

Geschillen- en klachtencommissie

Stanley Meles, voorzitter
Aernout van Citters
Ernst Hoogenes

Raad van Toezicht

drs. M.E.A. (Marlies) van Boom, voorzitter sinds 2016
mr. P.J.M. (Pierre) Akkermans sinds 2019
W.J.J. (Willeke) Ong RA sinds 2022

Verantwoordingsorgaan

Namens werkgever

ir. S.I. (Simone) Vooijs, voorzitter sinds 2019
ir. V. (Vincent) Ritman sinds 2021
ir. A. (Annemarie) Schouw sinds 2016

Namens werknemers

J. (Johan) Boezewinkel sinds 2016
W. (Willem) de Groot sinds 2021
M. (Marcel) van Zelst sinds 2020

Namens pensioengerechtigden

drs. R.B.P. (Rob) de Brouwer sinds 2020
drs. P.R. (Piet) Geukes sinds 2016
M.A.G.E. (Mieke) Jansen sinds 2020
J.T. (Jan) de Ridder sinds 2020
R. (Robin) Zwiers sinds 2018

Directeur

mr. drs. J.J. (Hans) van de Velde

Afdelingshoofden

dr. ir. J. (Jelle) Beenen, Directeur Beleggingen
drs. R.F. (Richard) den Bult RA RE, Pensioenen
drs. P.G. (Piet) van der Graaff MBA,
Secretariaat & Juridische Zaken
P.G. (Fred) Stevenson QC, Finance & Control

Accountant

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Actuaris

Willis Towers Watson

Sleutelfunctiehouders

drs. H. (Hamadi) Zaghdoudi AAG, Actuariële functie
sinds 2022

J.P.C (Hans) van Eerden RA, Interne Auditfunctie
sinds 2019

J.H. (Josette) van Soest, Risicobeheerfunctie
sinds 2022

B RELEVANTE NEVENFUNCTIES

Situatie per 1 januari 2024

Bestuur

De heer B.A.A.M. van der Stee, voorzitter

- Voorzitter bestuur SP UWV
- Voorzitter beleggingsadviescommissie DELA

De heer A.J. van Citters

- Managing Director Tata Steel Nederland Services BV
- Bestuursvoorzitter Tata Steel Belgium Services NV
- Bestuurslid Stichting Wenckebachfonds
- Lid raad van bestuur ICC Nederland
- Voorzitter bestuur FME regio noord-west

De heer W. Faas

- Director Group Finance Tata Steel Nederland

De heer R.E. Hulshof-Bink

- Adviseur beleggingscommissie Stichting Pensioenfonds Essity
- Uitvoerend bestuurder PNO Media

De heer S. Meles

- Shift Manager Tata Steel IJmuiden BV
- Lid Pensioenwerkgroep gezamenlijke vakverenigingen Tata Steel IJmuiden BV

Mevrouw J.H. van Soest

- ABN Amro Sustainable Finance Regulations Programme/Hoofd ESG Regulations Knowledge Centre

De heer E. Hoogenes

- Bestuurslid VVE woongebouw Joseph te Alkmaar

Raad van Toezicht

De heer P.J.M. Akkermans

- Voorzitter Visitatiecommissie pensioenfonds Huntsman
- Compliance officer Stichting Pensioenfonds Essity

Mevrouw M.E.A. van Boom, voorzitter

- Lid Auditcommissie St. Pf. Voor Huisartsen
- Voorzitter St. Beheer KPMG Deferred Payments
- Niet uitvoerend bestuurder PME Pensioenfonds Horeca & Catering

Mevrouw W.J.J. Ong

- Lid RvT Pf. Sabic
- Lid RvT ROC Mondriaan
- Voorzitter RvT Bpf Bakkersbedrijf
- Lid geschillencommissie Klachteninstituut Financiële Dienstverlening

C BESTUURS-AANGELEGENHEDEN

Situatie per 4 juni 2024

GOVERNANCE STICHTING PENSIOENFONDS HOOGOEVENS

In bijlage 1A is de actuele samenstelling van de organen bij het pensioenfonds opgenomen. Hieronder volgt de toelichting waarin de wijzigingen in de personele samenstelling sinds het vorige jaarverslag zijn opgenomen.

Bestuur

Samenstelling bestuur en commissies

Het Jaarverslag 2022 is op 23 mei 2023 afgerond. Na deze datum zijn tot en met mei 2024 de volgende wijzigingen in de samenstelling van het bestuur opgetreden:

- De heer ir. E. Hoogenes is per 25 juli 2023 toegetreden tot het bestuur (geleding pensioengerechtigden), als opvolger van mevrouw dr. M. Nip-Westendorp;
- Mevrouw P.M. van Zijtveld-Stam is per 20 december 2023 geen lid meer van het bestuur, opvolging is in gang gezet;
- Per 1 januari 2024 is de heer drs. B.A.A.M. van der Stee benoemd als voorzitter SPH, hij volgt de heer drs. J. Bouma op.

In de commissiesamenstelling zijn er de volgende aanpassingen:

- De heer S. Meles is per 22 juni 2023 lid van de FC;
- Per 23 april 2024 is de heer. S. Meles benoemd tot voorzitter van de Geschillen- en klachtencommissie. Per die datum zijn de heren A.J. van Citters en E. Hoogenes lid van deze commissie.

Inhoudelijke focus van het bestuur

Het bestuur heeft in 2023 tien keer vergaderd. Daarnaast is een aantal achtergrondbijeenkomsten gehouden. Veel onderwerpen zijn voorbereid in stuurgroepen en de commissies, als onderdeel van het reguliere proces. In 2023 heeft het bestuur onder meer aandacht besteed aan de volgende onderwerpen:

- Maatschappelijk verantwoord beleggen;
- Wet toekomst pensioenen;
- Toeslagverlening;
- Evaluatie bestuursmodel;
- Actualisatie diverse onderwerpen op het terrein van governance (waaronder de profielschets en het beloningsbeleid).

Ook heeft het bestuur het jaarverslag vastgesteld en verantwoording afgenomen van de uitvoeringsorganisatie, de drie sleutelfunctiehouders en de compliance officer. Hieruit zijn geen bijzonderheden gebleken en op basis hiervan is het bestuur van mening dat er sprake is geweest van de beoogde integrale en beheerste bedrijfsvoering.

Verantwoordingsorgaan (VO)**Samenstelling VO**

Er zijn in 2023 geen wijzigingen in de samenstelling van het VO opgetreden. In 2023 en 2024 zijn diverse leden herbenoemd. In het tweede kwartaal van 2024 vinden verkiezingen voor de geleding pensioengerechtigden plaats. Naar aanleiding van een verzoek van benoemende partijen zijn de per ultimo 2023 zittende leden van het VO in 2024 voor een tweede maal herbenoembaar voor een periode van maximaal vier jaar.

Inhoudelijke focus VO

Het bestuur en het VO overleggen elk kwartaal. Het VO is in 2023 op verschillende manieren betrokken geweest bij de belangrijkste onderwerpen voor het bestuur. Dat gebeurde onder meer in de periodieke

overleggen met het bestuur en via achtergrondbijeenkomsten van het VO zelf (soms in aanwezigheid van enkele bestuursleden en MT-leden van de uitvoeringsorganisatie). Het VO adviseerde over de uitvoeringsovereenkomst, de premievaststelling, de geschillen- en klachtenregeling, de profielschets Raad van Toezicht, de benoeming van de bestuursvoorzitter van het pensioenfonds en het beloningsbeleid voor de governanceorganen.

Raad van Toezicht (RvT)**Samenstelling RvT**

De samenstelling van de Raad van Toezicht is in 2023 niet gewijzigd. De Raad van Toezicht heeft in 2023 de profielschets opnieuw vastgesteld.

Activiteiten RvT

Elk kwartaal heeft de RvT regulier overleg met (een delegatie van) het bestuur. Eén van de onderwerpen is de opvolging van de aanbevelingen van de RvT. De activiteiten van de RvT zijn opgenomen in een toezichtplan, de RvT heeft dit onder meer met het bestuur gedeeld. In Q4 2023 heeft de RvT een zelfevaluatie uitgevoerd. In 2023 zijn besluiten van het bestuur over het jaarverslag, de profielschets van het bestuur en het beloningsbeleid ter goedkeuring aan de RvT voorgelegd.

De uitvoeringsorganisatie

De medewerkers van de uitvoeringsorganisatie zijn in dienst van Tata Steel Nederland Services (TSN) en gedetacheerd bij het pensioenfonds. De personeelskosten worden bij het pensioenfonds in rekening gebracht. Voor het personeel van het pensioenfonds geldt een evenwichtig beloningsbeleid dat gespiegeld wordt aan het beleid van Tata Steel Nederland. Van de beloningen, waarvan een (beperkt) deel in de vorm van een variabele uitkering kan worden toegekend, gaan geen prikkels uit die afbreuk doen aan de verplichting van het pensioenfonds om zich in te

zetten voor de belangen van zijn verzekerden en andere stakeholders, of andere op het pensioenfonds rustende zorgvuldigheidsbeginselen.

Overkoepelende onderwerpen**Beloningsbeleid en onkostenvergoedingen**

Het bestuur van Pensioenfonds Hoogovens ontvangt alleen vaste beloningen of vergoedingen voor haar werkzaamheden, geen variabele vergoedingen of bonussen. Er zijn daarom voor de bestuurders geen prikkels die aan kunnen zetten tot onzorgvuldig handelen, bijvoorbeeld met betrekking tot duurzaamheid en beleggingen. Het beloningsbeleid van Pensioenfonds Hoogovens voldoet aan de code pensioenfonds.

De paritaire leden van het bestuur namens de onderneming en de actieven (werknemers) ontvangen geen reguliere vergoeding voor hun werkzaamheden ten behoeve van Stichting Pensioenfonds Hoogovens. Bestuurders in dienst van TSN tot een bepaalde functiegroep ontvangen een pro rata aanvulling op hun salaris. Gezien het tijdsbeslag ontvangen de leden namens pensioengerechtigden een vergoeding. De externe leden van het bestuur ontvangen een vaste vergoeding gerelateerd aan het verwachte tijdsbeslag. De leden van de RvT ontvangen een vaste vergoeding. Hierbij is rekening gehouden met andere vergoedingenniveaus bij andere pensioenfonds. De vijf leden van het VO namens pensioengerechtigden ontvangen een onkostenvergoeding

Compliance en integriteit

Voor de verbonden personen en insiders is de gedragscode SPH van toepassing. Deze is gebaseerd op de modelgedragscode van de Pensioenfederatie. Een overzicht van nevenfuncties van de leden van het bestuur en de RvT is als bijlage 1B bij dit jaarverslag opgenomen. Het pensioenfonds beschikt over een zogenaamde Incidentenregeling, waarin is vastgelegd welke stappen gevolgd worden als het vermoeden

bestaat dat sprake is van een incident binnen het pensioenfonds. Onze compliance-officer is verbonden aan het Nederlands Compliance Instituut (NCI). Uit de jaarrapportage van de compliance officer zijn geen bijzonderheden naar voren gekomen ten aanzien van de naleving van de gedragscode. Ook zijn er geen meldingen van incidenten geweest.

OOB-status

Sinds 1 januari 2022 wordt het pensioenfonds aangemerkt als organisatie van openbaar belang (OOB), omdat het pensioenfonds op twee opeenvolgende balansdata een beheerd vermogen van meer dan € 10 miljard heeft. De status van OOB stelt met name strengere eisen ten aanzien van de kwaliteitsbeheersing en onafhankelijkheid van de accountant bij de controle van de jaarrekening van het fonds. Het pensioenfonds heeft in 2022 deze gevolgen geëvalueerd en opgevolgd.

De Financiële Commissie (FC) adviseert het bestuur over de aantoonbare integere bedrijfsvoering en verzorgt tevens de coördinatie van het jaarwerk. Hieronder wordt o.a. begrepen:

- de relatie met de externe accountant en externe certificerende actuaire, waaronder in het bijzonder zijn onafhankelijkheid, de opdrachtformulering, zijn jaarlijkse controleplannen en eventuele niet controlewerkzaamheden voor het pensioenfonds;
- De naleving van aanbevelingen en opvolging van opmerkingen van de externe accountant, de externe certificerende actuaire, de Raad van Toezicht alsmede van de sleutelfunctiehouders internal audit en actuaire;
- Verantwoordingsrapportages van de uitvoeringsorganisatie ten aanzien van de interne beheersing.

Daarnaast monitort de FC de volgende taken die door de uitvoeringsorganisatie worden uitgevoerd, waaronder de financiële informatieverschaffing door het pensioenfonds, de beleggingsadministratie, grondslagen voor waardering van activa en passiva,

toepassing en beoordeling van effecten van nieuwe regels, inzicht in de behandeling van ‘schatting-posten’ in de jaarrekening, prognoses en het werk van de externe accountant terzake.

Met betrekking tot de externe financiële verslaggeving is door het bestuur met een hoge mate van zekerheid vastgesteld dat de interne risicobeheersing en controlesystemen in 2023 zodanig hebben gewerkt dat de financiële verslaggeving, gebaseerd op de aanname dat SPH zijn activiteiten kan voortzetten met het oog op de langere termijn, over 2023 geen onjuistheden van materieel belang bevat.

Aanpassingen in formele stukken en overig

De statuten zijn in 2023 aangepast. Als onderdeel van het reguliere proces is in 2023 een groot aantal fondsdocumenten herzien, waaronder het Pensioenreglement 2015, de ABTN en het Beleggingsplan. De twee uitvoeringsovereenkomsten (met Tata Steel Nederland BV en Danieli Corus BV) zijn in 2023 één keer aangepast.

De Geschillen- en klachtencommissie heeft in 2023 geen klacht/verzoek ontvangen vanuit deelnemers of pensioengerechtigden inzake de toepassing van het pensioenreglement. De geschillen- en klachtenregeling is in 2023 aangepast uit hoofde van de WTP. Het pensioenfonds is sinds 1 januari 2024 aangesloten bij de Geschilleninstantie Pensioenfonds (GIP).

Net als voorgaande jaren heeft ons pensioenfonds ook dit jaar geen dwangsommen of boetes opgelegd gekregen.

D TOEPASSING CODE PENSIOENFONDSEN

Code pensioenfonds

Het bestuur heeft een overzicht van de opvolging van de bepalingen conform Code pensioenfonds besproken. Dit overzicht is ook verstrekt aan de RvT. Het merendeel van de bepalingen wordt door Stichting Pensioenfonds Hoogovens nageleefd (‘pas toe’). In onderstaand overzicht is de actuele stand van zaken opgenomen met betrekking tot de bepalingen waarvoor geldt ‘leg uit’ (op basis van de bestaande Code pensioenfonds).

Nr. 21

Klokkenluidersregeling per dienstverlener

Er is op dit gebied geen specifiek beleid richting partijen waaraan wordt uitbesteed. Bij selecties van partijen wordt dit als één van de (vele) criteria meegenomen. Wij gaan er van uit dat externe partijen hierover beschikken.

Nr. 33

Diversiteit, deelaspect leeftijd

Diversiteit naar leeftijd is een van de prioriteiten van het opvolgingsplatform voor bestuur en VO, omdat beide gremia op dit moment geen leden onder de 40 jaar kennen. Het valt echter niet aan te geven op welke termijn dit wel zal lukken.

Nr. 35

Diversiteit, competentievisie VO

Het Opgvolgingsplatform draagt (mede) zorg voor het leveren van VO-leden en het beschikbaar stellen van opleidingsfaciliteiten.

Nr. 36

Specifieke profielschets voor iedere bestuursfunctie

Er is een algemene profielschets voor de leden van het bestuur en specifieke elementen voor het

Toepassing Code pensioenfonds bij Stichting Pensioenfonds Hoogovens 2023

Thema	Leg uit	Toegepast
1 Vertrouwen waarmaken	–	Nr. 1 tot en met 9 (alle bepalingen)
2 Verantwoordelijkheid nemen	–	Nr. 10 tot en met 14 (alle bepalingen)
3 Integer handelen	Nr. 21 Klokkenluidersregeling bij leveranciers	Nr. 15 tot en met 20 en 22
4 Kwaliteit nastreven	–	23 tot en met 28 (alle bepalingen)
5 Zorgvuldig benoemen	Nr. 33 Diversiteit/leeftijd Nr. 35 Competentievisie VO Nr. 36 Profielschets per bestuurslid Nr. 39 Benoeming en ontslag	29 tot en met 32, 34, 37, 38 en 40
6 Gepast belonen	–	Nr. 41 tot en met 45 (alle bepalingen)
7 Toezicht houden en inspraak waarborgen	–	Nr. 46 tot en met 57 (alle bepalingen)
8 Transparantie bevorderen	–	Nr. 58 tot en met 65 (alle bepalingen)

merendeel van de functies. Dit weerspiegelt de integrale verantwoordelijkheid van de leden van het bestuur. Het bestuur heeft in 2023 de profielschets aangepast en een overzicht van taakgebieden per bestuurder opgesteld.

Nr. 39

Benoeming leden VO

Bestuur en Raad van Toezicht hebben de mogelijkheid om in geval van disfunctioneren bestuurders te ontslaan. De leden van het VO (geledingen werkgever/actieven) worden benoemd door de betreffende partijen. De leden van het VO kunnen worden ontslagen door de benoemende partijen en

het VO. Deze afwijking wordt door achterbannen onderschreven.

Verder kent de Code pensioenfonds een aantal zogenaamde rapportagenormen, die bij Stichting Pensioenfonds Hoogovens bijna allemaal worden toegepast. Alleen bij bepaling 33 is de naleving niet volledig.

BIJLAGE 2 **DETAILUITWERKINGEN**

Rapportagenormen Code pensioenfondsen

Norm	Verkorte omschrijving	Vindplaats of toelichting
5	Afleggen van verantwoording en evenwichtige afweging van belangen.	Zie onder meer de bijdrage van het VO en de Raad van Toezicht in dit jaarverslag. Voorts wordt minimaal twee keer per jaar een achterbannenoverleg georganiseerd.
31	Complementariteit van organen, afspiegeling en continuïteit.	De drie organen bij Stichting Pensioenfonds Hoogovens zijn divers samengesteld (kennis, competenties en professioneel gedrag). Aan de hand van de profielschets wordt door de voordragende partijen en in het bijzonder het Opvolgingsplatform hiermee rekening gehouden.
33	Diversiteit van de organen.	De organen zijn divers samengesteld met elk één of meer vrouwelijke leden (VO: 3 van de 11, bestuur 1 van de 7 per ultimo 2023). Diversiteit naar leeftijd is één van de prioriteiten van het opvolgingsplatform, bestuur en VO. Het bestuur en het VO hebben op dit moment geen leden onder de 40 jaar.
35	Competentievisie VO.	Het VO beschikt niet over een competentievisie.
47	Intern toezicht past deze Code toe.	Zie de bijdrage van de Raad van Toezicht in dit jaarverslag.
58	Inzicht in missie/visie/strategie.	Opgenomen op pagina 10 van dit jaarverslag.
62	Overwegingen inzake verantwoord beleggen.	Zie met name pagina 20 tot en met pagina 22 van dit jaarverslag.
64	Rapportage over naleving interne gedragscode, code pensioenfondsen en de evaluatie van het functioneren van het bestuur.	Zie bijlage 1C en onderhavige paragraaf van dit jaarverslag.
65	Klachten en geschillen.	Geschillen- en klachtenregeling opgenomen op de website van het pensioenfonds. Zie voorts bijlage 1C.

A **ACTUARIËLE ANALYSE: ONTWIKKELING EIGEN VERMOGEN**

In 2023 is een resultaat behaald van € -106 miljoen. Hierdoor daalde het eigen vermogen van € 1.820 miljoen naar € 1.714 miljoen. Onderstaande tabel toont de ontwikkeling in 2023 en 2022 van het eigen vermogen naar oorzaken. Onder de tabel wordt dit verder toegelicht.

Ontwikkeling eigen vermogen ten behoeve van de dekkingsgraad (in miljoen €)

	2023	2022
Stand eigen vermogen per 1 januari	1.820	2.176
Beleggingen en rente pensioenverplichtingen		
– Beleggingsresultaten	1.010	-1.535
– Rentetoevoeging en wijziging rente pensioenverplichtingen	-488	2.629
Beleggingen en rente pensioenverplichtingen	522	1.094
Ontvangen premie pensioenopbouw voor risico pensioenfonds		
– Ontvangen premie	145	136
– Pensioenopbouw voor risico pensioenfonds	-129	-188
Resultaat op premie	16	-52
Bestemmingsreserve (premie- en toeslagendepot)		
– Ontvangen premie	2	4
– Beleggingsresultaat	-	-
Dotatie aan bestemmingsreserve	2	4
Toeslagen		
– Voorwaardelijke toeslagen	-646	-1.338
– Toeslagen uit bestemmingsreserve	-	-6
Toeslagen	-646	-1.344
Overige resultaten		
– Overige actuariële resultaten	1	-61
– Overige baten	1	1
Overige resultaten	2	-60
Saldo van baten en lasten	-104	-358
Stand eigen vermogen per 31 december	1.716	1.818
Mutatie bestemmingsreserve	-2	2
Stand eigen vermogen 31 december t.b.v. dekkingsgraad	1.714	1.820

Resultaat op beleggingen en rekenrente pensioenverplichtingen

In 2023 behaalden we een positief beleggingsresultaat van € 1.010 miljoen. Het netto beleggingsrendement (na kosten) kwam uit op 11,3%. Aandelen en credits hebben met € 787 miljoen bijgedragen aan dit rendement. Op vastgoed en infrastructuur werd door afwaarderingen in de vastgoedmarkt een negatief resultaat behaald van € 78 miljoen.

Het resultaat op de matching beleggingen kwam, uit op een positief resultaat van € 301 miljoen. Het pensioenfonds waardeert de pensioenverplichtingen met de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur (RTS). De hieruit voortvloeiende gemiddelde rente (rekenrente) in 2023 daalde met 0,3% naar 2,3%. De waarde van de pensioenverplichtingen steeg daardoor met € 256 miljoen. Inclusief de rente-toevoeging van € 232 miljoen is dit resultaat in totaal € -488 miljoen.

Resultaat op premie

In 2023 bedroeg de actuariële benodigde premie voor de inkoop van nieuwe pensioenopbouw € 129 miljoen. De daarvoor bestemde premie kwam uit op € 145 miljoen. De rekenrente voor de inkoop van nieuwe pensioenopbouw is gebaseerd op de verwachte toekomstige kasstromen van actieve deelnemers en is voor 2023 berekend op 2,3%. De ontvangen premie voor nieuwe pensioenopbouw is een gedempte kostendeckende premie op basis van een verwacht rendement van 3,7%. Rekening houdend met een opslag voor toeslagverlening van 1,9% leidt dit tot een rekenrente van 1,8%. Het verschil in rekenrente, 2,3% versus 1,8%, verklaart waarom de kosten van de inkoop van de nieuwe pensioenopbouw ten bedrage van € 129 miljoen, lager zijn dan de daarvoor bestemde premie van € 145 miljoen.

Sociale partners hebben voor het jaar 2023 besloten de pensioenpremie op jaarbasis vast te stellen op 28,5% van de pensioengrondslag. In 2023 is op basis daarvan € 147 miljoen aan premie ontvangen. De op basis van verwacht rendement gedempte kostendeckende premie voor de opbouw van pensioen in 2023 bedroeg 28,2% en komt overeen met een bedrag van € 145 miljoen. Het verschil van € 2 miljoen met de ontvangen premie van € 147 miljoen is gedoteerd aan de bestemmingsreserve.

Toeslagen

Eind december 2022 bedroeg onze beleidsdekkingsgraad 128,6%. Dankzij de sterke financiële positie van het fonds en de versoepelde normen voor toeslagverlening vanuit de Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) zijn de pensioenen per 1 januari 2023 met 7,73% verhoogd. Per saldo was daarmee de totale prijsstijging voor de periode van oktober 2020 tot en met oktober 2022 volledig in de pensioenen verwerkt. Voorafgaand aan deze besluiten is zorgvuldig gekeken of de effecten evenwichtig uitpakken voor alle deelnemersgroepen.

In de eerste maanden van het jaar kwam voor het eerst sinds lange tijd de beleidsdekkingsgraad boven de TBI-grens. Dit is de grens waarboven inhaalindexatie kan worden toegepast. Hierdoor kon per 1 juni 2023 een bescheiden inhaalindexatie van 2% van de achterstand worden toegekend. Dat kwam, afhankelijk van de achterstand per persoon, uit op een toeslagverlening tussen de 0% en 0,42% per persoon.

Per 1 januari 2024 zijn de pensioenrechten en uitkeringen onder de verlengde duur van de AMvB verhoogd met 8,34%, dat is gelijk aan de CAO-loonstijgingen van Tata Steel IJmuiden waarmee de achterstanden niet verder zijn opgelopen. Zonder toepassing van de AMvB had slechts 4,23% kunnen worden toegekend.

De toeslagverlening per 1 januari 2024 is verwerkt in het verslagjaar 2023, omdat het besluit hierover in 2023 is genomen.

Overige resultaten

Het overige actuariële resultaat op langlevens en flexibilisering was per saldo € 1 miljoen. De feitelijke pensioenuitvoeringskosten kwamen uit op € 5 miljoen terwijl € 7 miljoen is vrijgevallen uit de voorziening pensioenverplichtingen. Daarnaast was er een resultaat van afgerond € -1 miljoen op overdracht van rechten.

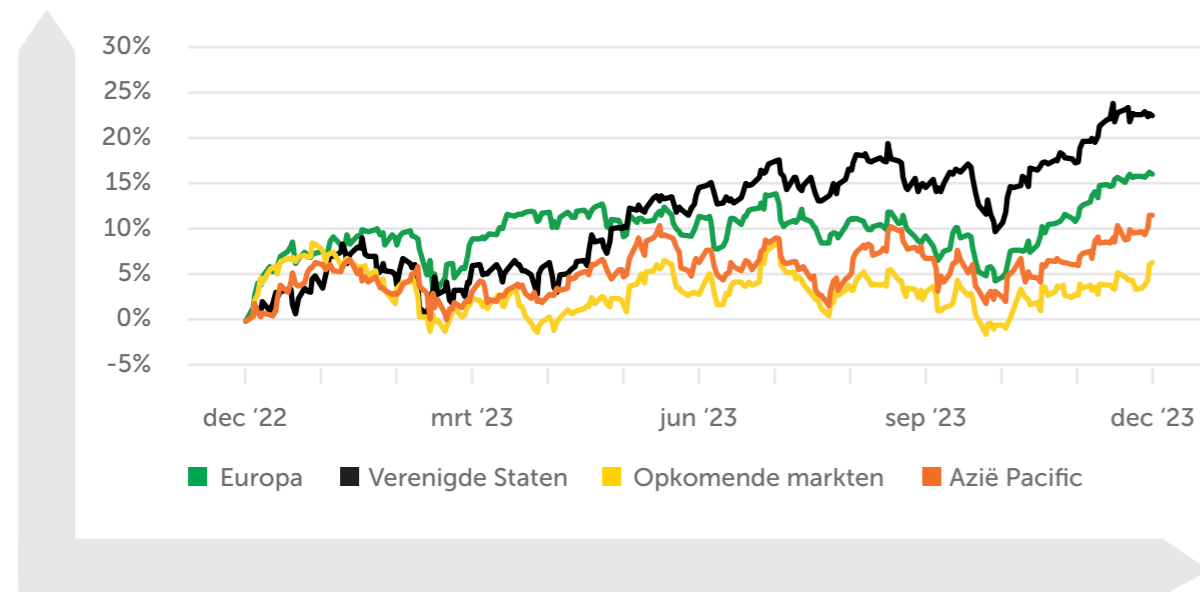
B BELEGGINGEN

Beleggingsomgeving 2023

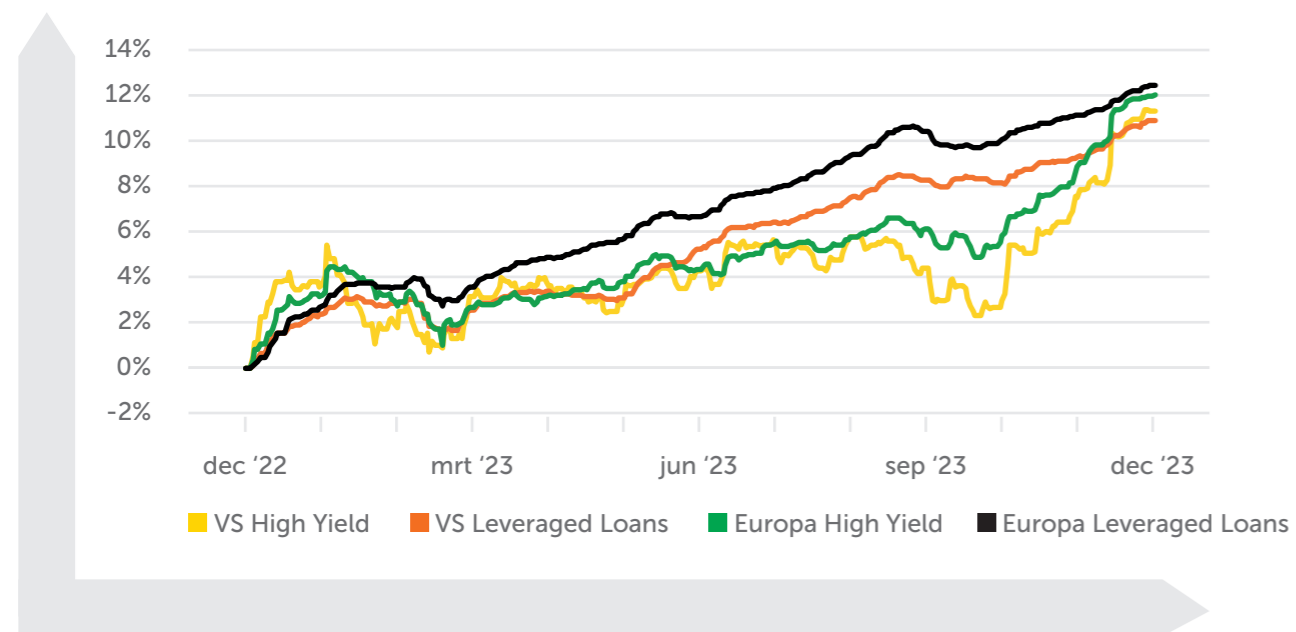
Begin 2023 werd voor ontwikkelde markten rekening gehouden met een recessie. Echter, vooral in de Verenigde Staten groeide de economie sterker dan verwacht. Deze veerkracht was te danken aan flinke consumentenbestedingen plus een zeer stimulerend begrotingsbeleid. In de eurozone kwam de groei tot stilstand. Doordat Europa zwaarder leunt op cyclische bedrijfstakken dan de VS, was het gevoeliger voor de wereldwijde inzinking in de industriële sector. Bovendien leed de Europese industrie onder energieprijzen die weliswaar lager lagen dan in 2022, maar nog steeds hoger waren dan voor de oorlog in Oekraïne en bovendien hoger dan in de rest van de wereld. In China versnelde de groei door een einde aan de lockdown-maatregelen, maar door de aanhoudende crisis op de vastgoedmarkt keerde de groei niet terug naar het tempo van weleer.

Zowel in de Verenigde Staten als in Europa verhoogden centrale banken de korte rente om de inflatie in te tomen. In het najaar steeg ook de lange rente omdat centrale banken aangaven dat zij de korte rente nog enige tijd hoog zouden houden. Maar nadat de Amerikaanse centrale bank hierop terugkwam volgde juist een snelle daling van de lange rente, zoals te zien in de hiernavolgende grafieken.

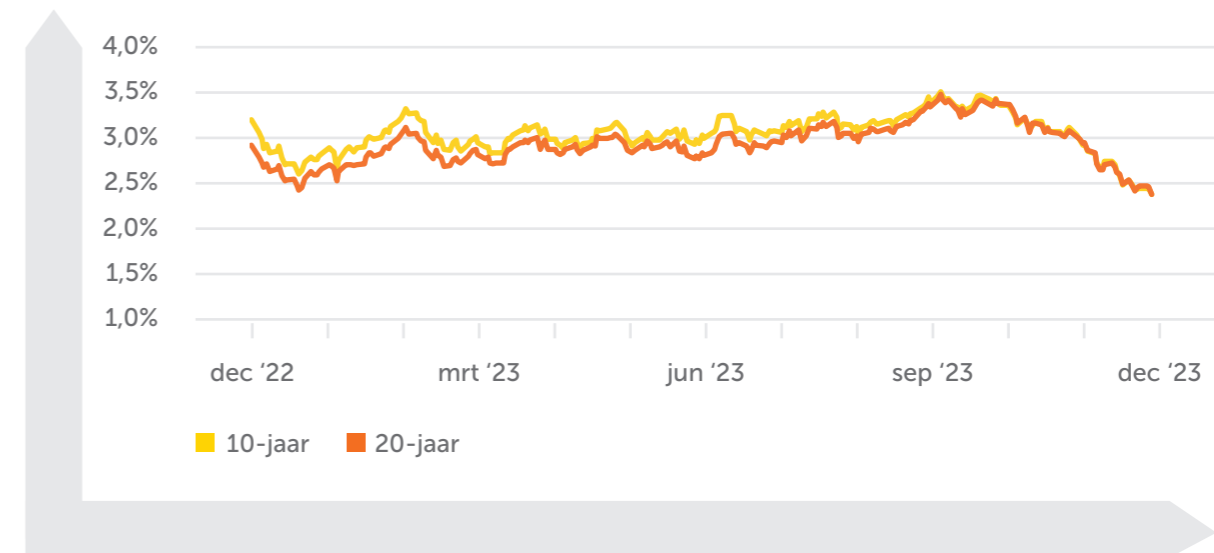
Ontwikkeling MSCI aandelenindices (cumulatief in €)

Ontwikkeling credits Europa en US (cumulatief rendement gehedged naar €)

Europese 10- en 20-jaars swaprentes

Doordat de dreiging van een Amerikaanse recessie verdween terwijl de inflatie afnam, ontstond een positieve omgeving voor aandelenmarkten. Bovendien stimuleerden doorbraken in kunstmatige intelligentie de langetermijnverwachtingen over winst- en productiviteitsgroei. Aandelen van toonaangevende bedrijven in de technologiesector boekten hierdoor spectaculaire koersstijgingen. Amerikaanse aandelen presteerden het best. Terwijl de meeste aandelenmarkten flinke rendementen bijschreven, leden China en Hongkong verlies. Credits leverden eveneens een hoog rendement op. Dit kwam doordat de rente op hoogrentende bedrijfsobligaties daalde, wat koerswinst betekent, terwijl het verlies door wanbetalingen beperkt bleef.

Vastgoed was de enige beleggingscategorie waarop het fonds in 2023 een verlies incasseerde. Alle vastgoedsectoren hebben sinds de tweede helft van 2022 flinke afwaarderingen laten zien doordat de rente dat jaar sterk toenam. De verwachting is dat de waarderingen van vastgoed rond medio 2024 zullen

stabiliseren, uitgezonderd kantoren waar men nog langere tijd druk op prijzen verwacht.

Karakteristieken portefeuilles

Vastrentende waarden portefeuille

De vastrentende waarden portefeuille kent drie belangrijke functies:

- afdekking van het renterisico (matching);
- zorgdragen voor een liquiditeitsbuffer;
- diversificatie met de rest van de beleggingsmix.

Hiertoe wordt belegd in:

- staatsleningen;
- covered bonds;
- Nederlandse woninghypotheken;
- kasgeld (beperkt).

De eerste drie categorieën kenmerken zich door een hoge rentegevoeligheid en een laag kredietrisico en spelen een belangrijke rol in de afdekking van het renterisico.

Kasgeld vervult vooral een rol als liquiditeitsbuffer. Covered bonds zijn door banken uitgegeven leningen die door onderpandsvoorwaarden een laag krediet risico kennen. Om de afdekking in grootte en precisie op het gewenste niveau te krijgen wordt in aanvulling op bovenstaande beleggingen gebruik gemaakt van rentederivaten, zogenaamde renteswaps.

Het pensioenfonds hanteert een dynamische rentestafel waarbij bij een hoger percentage van de rentegevoeligheid wordt afgedekt naar mate het renteniveau hoger ligt. De afdekkingspercentages variëren tussen 16% en 48%. Op basis van de stafel is de renteaafdekking in oktober verhoogd van 36% naar 40%. Aan het eind van het jaar zakte de afdekking terug naar 36% doordat de toeslagverlening de waarde van de pensioenverplichtingen verhoogde.

De afdekking van het renterisico vindt plaats in looptijden tot 25 jaar. Redenen hiervoor zijn onder meer de beperkte liquiditeit en de asymmetrische vraag-aanbod verhoudingen in looptijden boven 25 jaar. De verwachting is dat renteaafdekking in het nieuwe pensioenstelsel evenmin in langere looptijden dan 25 jaar zal plaatsvinden.

Aandelenportefeuille

De aandelenportefeuille kent een wereldwijde spreiding. De strategische regioverdeling is te zien in de tabel hieronder.

Strategische regioverdeling van aandelenportefeuille

2023

Europa	40%
Verenigde Staten	35%
Opkomende markten	15%
Pacific (inclusief Japan)	10%

In het beheer van de aandelenportefeuille wordt enerzijds gebruikgemaakt van passieve indexfondsen, anderzijds bestaat de portefeuille uit enkele actieve mandaten. De passieve indexfondsen richten zich op het efficiënt nabootsen van de regiobenchmarks van de aandelenportefeuille. De actieve mandaten bestaan uit op lange termijn georiënteerde managers met portefeuilles die zich veelal kenmerken door een beperkt aantal bedrijven en door weinig transacties. Een gedeelte van de Europese aandelen wordt intern beheerd. De actieve portefeuilles kunnen ieder voor zich behoorlijk verschillen van de benchmark. Op totaal portefeuilleniveau moet de mix van passieve fondsen en een combinatie van actieve managers ervoor zorgen dat de aandelenportefeuille op de lange termijn een hoger rendement behaalt dan de benchmark, maar zich daarbij wel grotendeels ontwikkelt in lijn met de benchmark: de zogenaamde 'tracking error' van de totale aandelenportefeuille blijft beperkt tot minder dan 2%.

Creditportefeuille

De creditportefeuille richt zich primair op het genereren van rendement door het krijgen van een vergoeding voor het bewust nemen van kredietrisico. Andere soorten van risico mogen slechts een zeer secundaire rol spelen. Dit betekent onder andere dat er voor obligaties en leningen met een hoge kredietwaardigheid geen plaats is in de creditportefeuille, omdat bij deze instrumenten de nominale renterisicocomponent te groot is in vergelijking met de kredietrisicocomponent. De focus ligt bij de creditportefeuille dus precies omgekeerd dan bij de vastrentendewaardenportefeuille die zich richt op hoge gevoeligheid naar nominale rente en een zeer beperkt kredietrisico.

Voor de creditportefeuille wordt een benchmark gehanteerd die bestaat uit 50% high yield bonds en 50% bank loans, met een regionale verdeling van 60% Verenigde Staten (VS) en 40% Europa. High yield bestaat uit obligaties die rechtstreeks door (zeer

grote) bedrijven worden uitgegeven en die publiek verhandelbaar zijn. High yield bonds kennen wel een nominale rentecomponent, maar de kredietrisico-component is veel hoger vanwege de lagere kredietwaardigheid van de uitgevende bedrijven. Bank loans zijn leningen die door banken gestructureerd worden voor bedrijven en geplaatst worden bij beleggers. Aantrekkelijk is dat de vergoeding de vorm heeft van een variabele korte nominale rente plus een kredietopslag. Hierdoor is de nominale rentecomponent praktisch nul, geheel in lijn met de strategische doelstelling van de creditportefeuille.

Naast high yield bonds en bank loans kunnen andere (sub-investment grade) creditbeleggingen deel uit maken van de daadwerkelijke creditportefeuille, zolang dit past binnen de strategie van de creditportefeuille en het bestuur daar expliciet goedkeuring voor heeft verleend. Het bestuur heeft, onder andere, toestemming gegeven om in direct lending aan small en mid cap ondernemingen in Europa te beleggen.

De creditportefeuille bestaat geheel uit extern beheerde mandaten.

Vastgoed en infrastructuur portefeuille

Met de vastgoedportefeuille wordt een strategisch risicoprofiel nagestreefd dat tussen vastrentende waarden en aandelen ligt, waarbij het rendement voornamelijk uit (stabiele) inkomstenstromen, voortkomend uit (tastbare) objecten, bestaat. De portefeuille belegt voor ongeveer 40% in logistiek en 43% in living, waarvan 26% traditionele huurwoningen en 16% healthcare. De benchmark voor de vastgoedportefeuille is de INREV ODCE-Index. Deze bestaat uit gediversifieerde Pan-Europese core vastgoedfondsen met minder dan 40% leverage.

De infrastructuurportefeuille wordt afgebouwd. In 2023 is één van de twee resterende fondsen geliquideerd. Het resterende fonds in de portefeuille bevat nog één asset die verkocht moet worden. De waarde hiervan bedraagt slechts 1% van de totale beleggingen in vastgoed en infrastructuur.

Rendementen portefeuilles

Vastrentende waarden

De swapoverlay is integraal onderdeel van de vastrentende waardenportefeuille. De benchmark voor de portefeuille is samengesteld uit zogenaamde iBoxx indices voor het fysieke gedeelte van de portefeuille en een specifieke uitvoeringsbenchmark voor de renteswaps. De vastrentende waardenportefeuille heeft in 2023 10,1% rendement behaald. Dat was 0,2 procentpunt minder dan het rendement op de samengestelde benchmark. De underperformance ontstond doordat het rendement op Nederlandse woninghypotheken achterbleef bij de benchmark. Dit komt doordat de hypotheekrente altijd met enige vertraging reageert op veranderingen in de risicovrije rente. Aangezien de risicovrije rente aan het eind van het jaar daalde veroorzaakte deze vertraagde reactie op korte termijn een underperformance die mettertijd weer zal worden goedgemaakt.

Aandelen

De aandelenportefeuille als geheel leverde in 2023 een winst op van 18,5%, wat 2,1 procentpunt meer is dan het rendement op de benchmark. De outperformance werd vooral bereikt in de Europese aandelenportefeuille, hoewel ook de portefeuille in opkomende markten beduidend beter presteerde dan de benchmark. In Azië Pacific werd een lichte outperformance behaald. Alleen in de Verenigde Staten was sprake van underperformance. Het rendement op Amerikaanse aandelen kwam uit op 19,9%, vergeleken met 23,6% voor de benchmark.

Credits

Met een rendement van 9,4% was 2023 een goed jaar voor de creditportefeuille. In relatieve zin bleef het resultaat 2,4 procentpunt achter bij de benchmark. De reden is dat de liquide markten (high yield obligaties en leveraged loans) zo goed presteerden dat de Europese direct lending portefeuille dit niet kon bijhouden. Daarnaast nemen de wanbetalingsverliezen op de direct lending portefeuille toe naarmate deze portefeuille ouder wordt. Deze ontwikkeling ligt binnen de lijn van onze verwachting.

Vastgoed en infrastructuur

De vastgoedportefeuille incasseerde door afwaarderingen een verlies van 9,5%. De afwaarderingen volgen met enige vertraging op de rentestijging in 2022. De mate en de snelheid van afwaarderingen verschilden per sector en land. In de meest liquide vastgoedsegmenten (veelal logistieke objecten en woningen) in de meest liquide markten (zoals het Verenigd Koninkrijk en Duitsland) vonden het eerst afwaarderingen plaats. De bezettingsgraden en de groei van netto huurinkomsten bleven in de meeste sectoren goed, doordat er overwegend nog steeds sprake is van historisch lage leegstandpercentages.

Per saldo boekten alle vastgoedfondsen waarin SPH belegt een negatief resultaat, behalve het Altera winkelfonds. Het rendement op de benchmark bedroeg minus 6,7%. Gezien het illiquide karakter is het voor vastgoed beleggingen niet mogelijk om benchmarks nauw te volgen. Bovendien zijn beschikbare benchmarks minder representatief voor de werkelijke portefeuille. Jaar op jaar zullen er daarom in het algemeen grotere afwijkingen met de benchmark zijn dan bij de meer liquide beleggingscategorieën.

Corporate Governance: stemgedrag

We zijn actief betrokken bij de ondernemingen waarvan we aandelen in de portefeuille hebben. Er is in 2023 bij 99% van de voorstellen op aandeelhoudersvergaderingen gestemd. Hierbij worden we ondersteund door stemrapporten van internationaal opererende dienstverleners. Mede aan de hand hiervan wordt gestemd over de voorstellen vanuit het management van de ondernemingen. Bij 16% van alle stemmingen werd er op één of meerdere onderdelen afwijkend van aanbevelingen van het management gestemd. Het bestuur heeft een expliciet stembeleid vastgesteld, dat op de website is gepubliceerd. Op de website zijn vanaf het tweede kwartaal uitgebreide stemrapportages met alle uitgebrachte stemmen te vinden: (www.pfhoogovens.nl/over-ons/stewardship//)

C KOSTEN

Totale uitvoeringskosten

De totale (interne) uitvoeringskosten van het pensioenfonds bedroegen in 2023 € 11,1 miljoen (2022: € 11,2 miljoen). De daling door het wegvallen van de eenmalige projectkosten in het kader van de verhuizing van het pensioenfonds in 2022 werd grotendeels teniet gedaan door diverse externe factoren zoals MVB-beleid, het nieuwe pensioenstelsel en kosten van toezichhouders. De kosten gerelateerd aan WTP waren in 2023 nog beperkt, maar deze zullen in 2024 toenemen. Van de totale uitvoeringskosten heeft € 5,1 miljoen (2022: € 4,9 miljoen) betrekking op pensioenbeheer en € 6,0 miljoen (2022: € 6,3 miljoen) op vermogensbeheer. Kosten worden zoveel als mogelijk direct toegerekend aan pensioenbeheer respectievelijk vermogensbeheer. Indien geen directe toerekening mogelijk is vindt toerekening plaats op basis van een pro rato schatting. Dit geldt voor de zogenoemde algemene kosten die betrekking hebben op de kosten van het bestuur, toezicht en overige algemene kosten. Deze bedroegen in 2023 € 3,9 miljoen (2022: € 3,9 miljoen). Hiervan is € 2,9 miljoen (2022: € 2,7 miljoen) toegerekend aan vermogensbeheer.

Pensioenuitvoeringskosten

De pensioenuitvoeringskosten bestaan uit kosten van de pensioenadministratie, de communicatie aan verzekeren, controle en advieskosten alsmede bestuurs- en toezichtkosten. Volgens de Aanbevelingen Uitvoeringskosten van de Pensioenfederatie (hierna: Aanbevelingen) worden de pensioenuitvoeringskosten uitgedrukt in een bedrag per deelnemer waarbij het aantal deelnemers bestaat uit het totaal aantal actieve deelnemers en pensioengerechtigden.

Vooraf aan de pensioenuitvoeringskosten per deelnemer kleefde het nadeel dat deze in hoge mate wordt bepaald door het aantal deelnemers in plaats van dat deze worden gerelateerd aan het belegd vermogen (per deelnemer). De uitgangspositie van een pensioenfonds is vaak een (historisch) gegeven. Pensioenfondsen hebben geen invloed op de schaalgrootte omdat zij geen invloed hebben op het aantal deelnemers. Een ander voorbeeld is dat de complexiteit van een pensioenregeling toeneemt als de sociale partners overgangsregelingen hebben afgesproken voor oude rechten. Pensioenfondsen hebben ook geen invloed op het aantal deelnemersmutaties. Deze kunnen in sommige sectoren hoger liggen dan in andere sectoren. Daarnaast zet een pensioenfonds in op een bepaald serviceniveau gebaseerd op de karakteristieken en wensen van het deelnemersbestand. Deze factoren tezamen bepalen in belangrijke mate het kostenniveau van een pensioenfonds.

Ons pensioenfonds voert één pensioenregeling uit. Het niet naast elkaar bestaan van meerdere pensioen- en overgangsregelingen vermindert de complexiteit van de uitvoering en verlaagt daarmee de pensioenuitvoeringskosten. Minder complexiteit betekent ook dat de administratie beter te automatiseren is, hetgeen binnen onze pensioenadministratie in hoge mate is gerealiseerd.

De communicatiekosten worden beïnvloed door ons streven naar duidelijke en begrijpelijke communicatie richting de verzekerden, waarbij deze zoveel mogelijk wordt afgestemd op hun persoonlijke situatie. Tevens zijn de laatste jaren stappen gezet om de communicatie steeds verder te digitaliseren. Automatisering van processen en digitalisering zijn instrumenten die het verzekerden gemakkelijker maakt om te communiceren met het pensioenfonds en die op termijn kostenbesparingen opleveren.

Zoals uit onderstaande tabel blijkt zijn, ten opzichte van 2022, de pensioenuitvoeringskosten nagenoeg gelijk gebleven (in miljoen €).

Pensioenuitvoeringskosten (in miljoen €)

	2023	2022
Pensioenadministratie	3,2	3,3
Pensioencommunicatie	0,3	0,2
Controle en advies	0,2	0,1
Algemene kosten: bestuur, toezicht en overige (na toerekening)	1,4	1,3
Totaal	5,1	4,9

Vermogensbeheer- en transactiekosten (in miljoen €)

	2023	2022
Vermogensbeheerkosten intern (deel totale interne uitvoeringskosten)	6	6
Beheer vergoedingen aan externe vermogensbeheerders	31	33
Prestatieafhankelijke vergoedingen aan externe vermogensbeheerders	9	10
Bewaarloon en overige kosten	1	1
Totaal vermogensbeheerkosten (exclusief transactiekosten)	47	50
Transactiekosten	7	9
Totaal	54	59

Vermogensbeheerkosten

In 2023 zijn de vermogensbeheerkosten (exclusief transactiekosten) uitgekomen op een bedrag van € 47 miljoen (2022: € 50 miljoen). Ten opzichte van 2022 daalden de beheerkosten van externe vermogensbeheerders. Ook daalden de prestatieafhankelijke vergoedingen aan externe vermogensbeheerders, met name bij vastgoed. Uitgedrukt in een percentage van het gemiddeld belegd vermogen daalden de kosten voor vermogensbeheer bij een vrijwel gelijkblijvend gemiddeld belegd vermogen van 0,52% naar 0,47%.

De samenstelling van de beleggingsportefeuille is van invloed op het kostenniveau. Voor minder liquide beleggingen zijn de beheerskosten doorgaans wat hoger, maar daar staan dan hogere rendementen tegenover. Bij de beleggingen maken we een afweging tussen de driehoek rendement, risico en kosten binnen de grenzen van de vooraf vastgestelde risicohouding. Daarbij zijn wij ons bewust van de noodzaak om het belegd vermogen zo kosten efficiënt als mogelijk te beheren. Het gedeeltelijk intern beheer van vastrentende waarden en aandelen draagt bij aan lage kosten. Hiernaast helpt het feit dat

een gedeelte van de aandelenportefeuille belegd wordt in passieve indexfondsen, met zeer lage beheervergoedingen. De beoordeling van de door externe partijen verlangde beheervergoeding vormt een belangrijk onderdeel van het selectie en evaluatieproces. De beloning van een externe partij bestaat uit een vaste vergoeding of een vaste vergoeding in combinatie met een prestatieafhankelijke vergoeding. Vaste vergoedingen genieten doorgaans de voorkeur omdat deze niet aanmoedigen tot het nemen van onverantwoorde risico's. Echter, onder de juiste voorwaarden en juiste omstandigheden kunnen met externe partijen prestatieafhankelijke vergoedingen worden overeengekomen als dat leidt tot een kosten-efficiëntere uitvoering. Gespreide betaling van de prestatieafhankelijke vergoedingen, het instellen van een high water mark * of het beperken van de maximaal te bereiken vergoeding zijn voorbeelden van kostenbeperkende voorwaarden die worden opgenomen in contracten met externe partijen.

Kostenniveaus worden periodiek geëvalueerd op marktconformiteit. Te hoge beheervergoedingen kunnen een reden zijn om het contract met een externe partij te beëindigen of een potentiële partij niet te selecteren.

Transactiekosten

De gehanteerde beleggingsstrategieën kenmerken zich veelal door een lange termijn benadering met relatief weinig transacties. Dit houdt de transactiekosten laag. De transactiekosten daalden door lagere transactievolumes in 2023 naar een bedrag van € 7 miljoen (2022: € 9 miljoen). Als percentage van het belegd vermogen daalden de transactiekosten naar 0,07% (2022: 0,08%).

* Een high water mark zorgt ervoor dat er alleen een rendement gerelateerde vergoeding wordt uitbetaald bij additionele netto cumulatieve meerwaarde door de externe partij.

Bij de toelichting op de staat van baten en lasten (pagina 60) is de aansluiting gemaakt tussen hoe de vermogensbeheer en transactiekosten zijn verwerkt in de jaarrekening en hoe die in de tabel op de vorige pagina zijn opgenomen.

D PENSIOENEN, COMMUNICATIE EN SERVICEVERLENING

Onderstaande tabel geeft inzicht in de karakteristieken van de kasstromen per het einde van het boekjaar.

De contante waarde is berekend door de kasstromen contant te maken met de rentetermijnstructuur van DNB per ultimo 2022 en 2023. De contante waarde van de kasstromen van de opgebouwde pensioenen is gelijk aan de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds.

De opgebouwde nominale pensioenkasstromen van € 12.072 miljoen (zie grafiek op pagina 117 bovenaan) worden gedekt door een belegd vermogen voor risico van het pensioenfonds van € 9.821 miljoen. Hierdoor is er per eind 2023 een tekort van € 2.248 miljoen aan vermogen ten opzichte van wat nodig is

om de toegezegde nominale uitkeringen te betalen. Uitgedrukt in een beleggingsrendement en per jaar is dit 1,1% rendement wat nodig is om de toegezegde uitkeringen in de toekomst te betalen. Dit is aanzienlijk lager dan de verwachte rendementen waar het pensioenfonds van uitgaat bij de beleidsontwikkeling. Voor de komende jaren bedraagt het verwacht rendement op basis van het strategisch beleggingsbeleid ongeveer 4,5% per jaar.

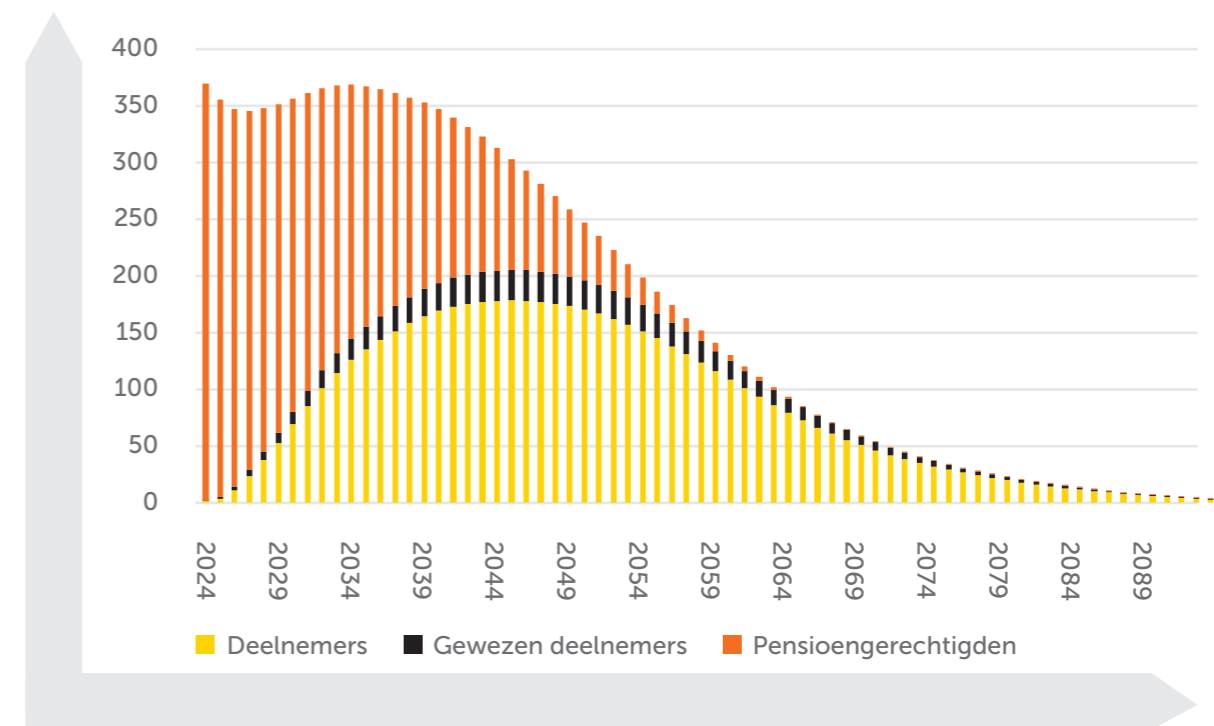
De contante waarde van de pensioenverplichtingen is berekend met de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur (zie grafiek op pagina 117 onderaan). Hieruit volgt een gemiddeld gewogen rentevoet van 2,34% per jaar.

Kasstromen en contante waarde einde boekjaar (in miljoen €)

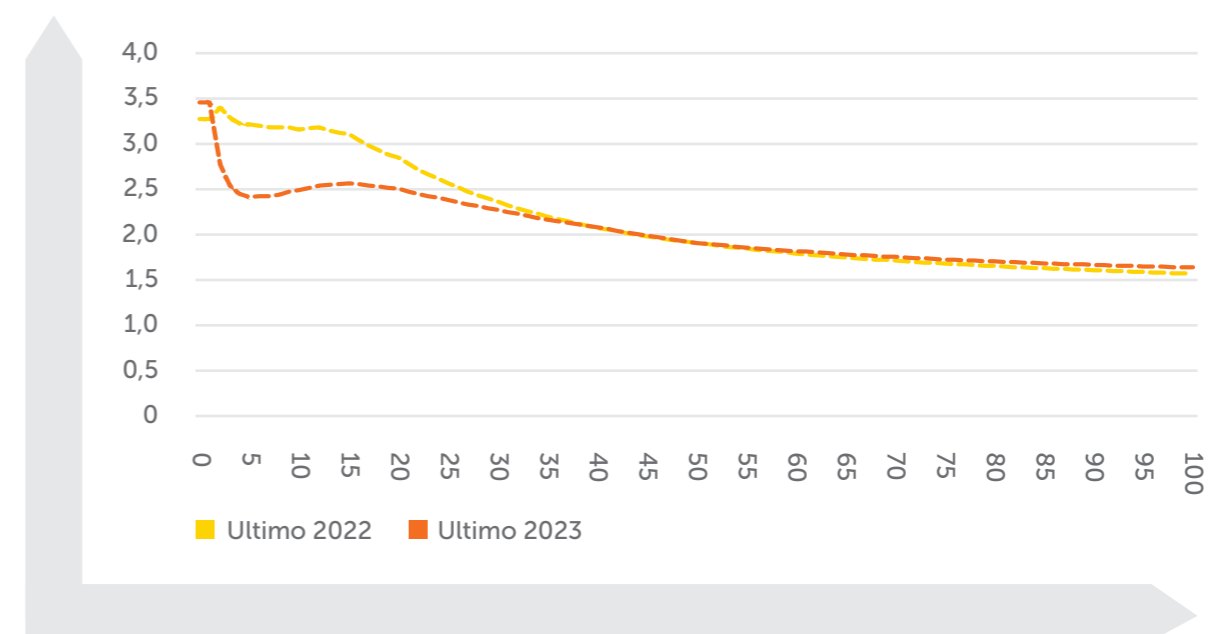
	2023			2022		
	Kasstroom	Contante waarde	VPV (in %)	Kasstroom	Contante waarde	VPV (in %)
Actieve deelnemers	5.761	3.317	41	5.440	2.992	42
Gewezen deelnemers	884	510	6	806	447	6
Pensioengerechtigden	5.427	4.264	53	4.950	3.721	52
Totaal pensioenverplichtingen	12.072	8.091	100	11.196	7.160	100

Kenmerken	Gemiddelde rentevoet (in %)	Duration (in jaren)	Gemiddelde rentevoet (in %)	Duration (in jaren)
Actieve deelnemers	2,3	23	2,5	23
Gewezen deelnemers	2,3	23	2,5	23
Pensioengerechtigden	2,5	9	3,0	9
Totaal pensioenverplichtingen	2,3	16	2,6	16

Verwachte jaarkasstromen per einde boekjaar (in miljoen €)

Rentetermijnstructuur (RTS) per boekjaar (in %)

Ontwikkeling aantal verzekerden in 2023

	Actieve deelnemers	Gewezen deelnemers	Ouderdomspensioen *	Partnerpensioen	Wezenpensioen
Stand einde vorig boekjaar	10.003	3.890	9.225	5.124	65
Toetredingen	868	-	-	-	-
Einde deelnemerschap	-425	425	-	-	-21
Waardeoverdracht	-	-18	-	-	-
Ingang pensioen	-237	-215	452	339	21
Overlijden	-15	-11	-439	-358	-
Afkoop en andere oorzaken	-	-44	-24	-25	-1
Saldo mutaties	191	137	-11	-44	-1
Stand einde boekjaar	10.194	4.027	9.214	5.080	64

* Exclusief 2 deeltijdgepensioneerden en 146 deelnemers aan Generatiepact.

Verdeling deelnemers naar leeftijdscategorie

Leeftijdscategorie in jaren	2023		2022	
	Aantal	%	Aantal	%
20-29	1.600	15,7	1.588	15,9
30-39	2.390	23,4	2.204	22,0
40-49	1.733	17,0	1.688	16,9
50-59	2.600	25,5	2.723	27,2
60-65	1.787	17,6	1.742	17,4
66-67	84	0,8	58	0,6
	10.194	100,0	10.003	100,0
Gemiddelde leeftijd		45,1		45,3
Gemiddelde pensioenleeftijd *		65,7		65,3

* De gemiddelde leeftijd waarop deelnemers het ouderdomspensioen laten ingaan.

Communicatie

We informeren onze deelnemers en pensioengerechtigden actief over hun pensioen en over ontwikkelingen bij het pensioenfonds.

Publieksjaarverslag, nieuwsbrief en pensioenoverzicht

De deelnemers en de pensioengerechtigden ontvangen het publieksjaarverslag met informatie over de gang van zaken bij het pensioenfonds alsmede over de belangrijkste feiten en cijfers. In januari 2024 brachten we een nieuwsbrief uit met een uitgebreide toelichting op het besluit om per 1 januari 2024 (over 2023) toeslagen te verlenen. Daarnaast is onder andere aandacht besteed aan de financiële situatie van het pensioenfonds, de beleggingsportefeuille en het nieuwe pensioenstelsel.

De deelnemers en pensioengerechtigden ontvangen jaarlijks het, wettelijk voorgeschreven, Uniform Pensioenoverzicht (UPO).

Steeds meer digitale communicatie

Met behulp van digitale communicatie willen we de deelnemer en pensioengerechtigde effectiever bereiken. Mede daarom is gekozen om in te zetten op digitale communicatie, tenzij daar bezwaar tegen wordt gemaakt. We realiseren ons dat er voldoende aandacht moet zijn voor deelnemers en pensioengerechtigden die geen toegang hebben tot digitale middelen of dit niet wensen. Zij blijven op de traditionele manier schriftelijke communicatie ontvangen. Telefonisch contact en andere vormen van persoonlijk contact blijven ook belangrijk. We vinden op het individu toegespitste dienstverlening van groot belang.

Deelnemers verwachten informatie die op hun persoonlijke situatie van toepassing is. Die informatie moet begrijpelijk zijn, juist gedoseerd (niet te veel, niet te weinig) en aansluiten op hun beleving en kennis. Digitale communicatie maakt het eenvoudiger

om inzicht te geven in persoonlijke keuzes en mensen te begeleiden bij het maken van deze keuzes.

Website

We houden onze website (www.pfhoogovens.nl) actueel. Er worden regelmatig nieuwsberichten gepubliceerd over actualiteiten. De website geeft elke maand informatie over onze financiële positie. Informatie over het stemgedrag van het pensioenfonds tijdens aandeelhoudersvergaderingen wordt elk kwartaal gepubliceerd.

Door in te loggen met DigiD komt de deelnemer of pensioengerechtigde in de persoonlijke mijnomgeving. Binnen deze omgeving vindt men gegevens zoals het UPO. De mijnomgeving biedt de mogelijkheid om processen vergaand te automatiseren en te personaliseren. Men kan in de mijnomgeving bijvoorbeeld zelf het correspondentieadres of emailadres wijzigen. Dit wordt direct, zonder menselijke tussenkomst, in het administratiesysteem verwerkt. De verzekerde vindt binnen 'Mijn Pensioen' de status van de mutatie terug.

Pensioenplanner

Werknemers en oud werknemers hebben in 'Mijn Pensioen' de mogelijkheid om met behulp van een online pensioenplanner de gevolgen van individuele keuzes zoals het eerder met pensioen gaan of deeltijdpensionering inzichtelijk te maken. De pensioenplanner geeft de mogelijkheid om ook de netto maandbedragen te berekenen inclusief de AOW. Hierdoor ontstaat inzicht in de bestedingsmogelijkheden na pensionering.

Brochures

We beschikken over een pakket brochures voor belangrijke gebeurtenissen. De brochures, het pensioenreglement en de statuten zijn tevens digitaal beschikbaar via de website van het pensioenfonds.

In contact met de doelgroep

Pensioenfonds Hoogovens zoekt waar mogelijk de dialoog met de deelnemers en pensioengerechtigden op, in persoonlijke contacten, tijdens voorlichtingsbijeenkomsten en in evaluaties.

Persoonlijke contacten

De medewerkers van de informatiebalie in het kantoor van het pensioenfonds en de telefonische helpdesk onderhouden de persoonlijke contacten met (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden. Alle deelnemers en pensioengerechtigden kunnen het pensioenfonds persoonlijk benaderen met vragen. We hechten veel waarde aan deze persoonlijke benadering. Het blijkt dat dit erg op prijs wordt gesteld.

In de collectieve regeling bestaan er alleen bij pensioeningang individuele keuzemogelijkheden. Iedere deelnemer heeft voor de pensioendatum de mogelijkheid om een persoonlijk keuzebegeleidingsgesprek aan te gaan over zijn of haar individuele pensioensituatie. Tijdens dit gesprek worden met de deelnemer onder andere de keuzes doorgenomen die bij pensionering kunnen of moeten worden gemaakt. Hierdoor draagt het pensioenfonds eraan bij dat deelnemers weloverwogen keuzes kunnen maken. In 2023 zijn ruim 250 pensioneringsgesprekken gevoerd. Dit betreft ruim de helft (58%) van de personen die in 2023 met pensioen gingen. Naast de keuzebegeleidingsgesprekken worden er op afspraak ook (algemene) individuele informatiegesprekken gevoerd. In 2023 waren dit er ruim 100. Het totale aantal gevoerde telefoongesprekken in het afgelopen jaar kwam uit op 5.371.

Voorlichtingsbijeenkomsten

Op verzoek geven we voorlichting over pensioen-aangelegenheden tijdens het werkoverleg van afdelingen van Tata Steel in IJmuiden. Vanuit het medewerkersplatform van Tata Steel in IJmuiden wordt daarnaast om de maand een pensioen-voorlichting georganiseerd. Het pensioenfonds heeft in 2023 negen keer een (digitale) pensioen-voorlichting aan groepen werknemers gegeven. De voorlichtingen duren gemiddeld 1,5 uur.

E RISICOBEBEER

In dit hoofdstuk geven we een beschrijving van de verschillende risico's, onze risicobereidheid, de mogelijke impact van risico's op de financiële positie, de beheersingsmaatregelen die wij inzetten en hoe risicomanagement is verankerd in onze organisatie.

Risico's

De beheersingscategorieën vormen het fundament voor goed risicobeheer en omvatten maatregelen om risico's te beheersen. Organisatie en management omvatten de inrichting en bemensing van de organisatie en de daarbij behorende processen met betrekking tot onder andere besturing, strategie vorming en het vaststellen van de risicohouding van het fonds. Het solvabiliteitsbeheer betreft het premie-, toeslagen- en beleggingsbeleid als basis voor de beheersing van de strategische en financiële risico's.

Strategische risico's

Bij de strategische risico's gaat het om ontwikkelingen in de externe omgeving van het fonds. Dit zijn onder andere de macro-economische omgeving, veranderende wet- en regelgeving en ontwikkelingen bij de sponsor. Bij het bepalen en uitvoeren van de strategie maken we keuzes waarvan het succes mede afhankelijk is van deze niet beïnvloedbare omgevingsrisico's.

Financiële risico's

Financiële risico's bevinden zich voornamelijk in de beleggingsportefeuille, zoals het risico op een dalende rente en een daling van de waarde van de aandelen, vastgoed en creditportefeuille. Een stijgende levensverwachting is ook een financieel risico. Er worden actief financiële risico's genomen om de ambitie van een betaalbaar en koopkrachtig pensioen te kunnen bereiken. Er worden dus beleggingsrisico's genomen om voldoende rendement te behalen, rekening houdend met de

Wij onderscheiden de volgende beheersings- en risicocategorieën**Beheersingscategorieën**

Organisatie
Management
Solvabiliteitsbeheer

Risicocategorieën**Strategische risico's**

Sponsorrisico
Reputatierisico
Veranderende wet- en regelgeving
ESG-risico bij beleggingen
Macro-economische omgeving
Systeemrisico financiële markten

Financiële risico's

Solvabiliteitsrisico
Rente- en inflatierisico
Zakelijke waardenrisico
Valutarisico
Grondstoffenrisico
Kredietrisico
Verzekeringstechnisch risico
Liquiditeitsrisico
Concentratierisico
Actief beheer risico

Niet-financiële risico's

Opertioneel (processen)
– Pensioenbeheer
– Vermogensbeheer
– Betrouwbaarheid informatievoorziening
Datakwaliteit
Integriteit
Compliance en juridisch
ICT
Uitbesteding

collectieve risicohouding van de deelnemers en pensioengerechtigden van het pensioenfonds.

Niet financiële risico's

De niet-financiële risico's betreffen operationele risico's in het vermogens- en pensioenbeheer, de interne en externe verslaggeving en risico's inzake datakwaliteit, compliance, integriteit, ICT en uitbesteding. Niet-financiële risico's ontstaan als gevolg van falende of inadequate processen, mensen en systemen of als gevolg van externe gebeurtenissen. Wij willen voorkomen dat als gevolg van operationele fouten onverwachte kosten (verliezen) optreden die impact hebben op de dekkingsgraad, onze reputatie of het vertrouwen van onze deelnemers en pensioengerechtigden. Ten aanzien van informatiebeveiliging en cybersecurity willen wij voldoen aan de beheersmaatregelen zoals die zijn opgenomen in het toetsingskader van De Nederlandsche Bank. Een ander belangrijk niet-financieel risico is het risico dat we niet voldoen aan wet- en regelgeving (compliance).

Risicobereidheid

Risicobereidheid is een belangrijke bouwsteen van het risicoraamwerk. Het maakt expliciet hoeveel risico we bereid zijn aan te gaan om onze ambities te realiseren. Onze risicobereidheid is op hoofdlijnen geformuleerd met als doel een gezamenlijk beeld te hebben bij het gewenste risicoprofiel van het pensioenfonds. Het biedt houvast bij discussies over risico's, zoals bij risicoanalyses. De ambities en bijbehorende strategieën moeten in lijn zijn met de mate van de risicobereidheid. De risicobereidheid hangt af van veel elementen zoals de financiële risicohouding van de sociale partners, het beschikbare vermogen, de interne normen en waarden binnen het fonds maar ook van toezichthouders (wet- en regelgeving) en van wat maatschappelijk als aanvaardbaar wordt gezien. In 2021 hebben we onze risicobereidheid vastgesteld en hierin heeft geen wijziging plaatsgevonden.

De risicobereidheid is te zien in de tabel op de volgende pagina.

Bij een lage risicobereidheid zijn we nauwelijks bereid onzekerheid te accepteren. Het beleid is dan gericht op de beheersing en het voorkomen van het risico. Van een gemiddelde risicobereidheid is sprake wanneer we bereid zijn onzekerheid te accepteren als de potentiële voordelen groter zijn dan de potentiële nadelen. Daarbij is het beleid gericht op beheersing van het risico, waarbij de kosten en baten van beheersmaatregelen afgewogen worden. Bij een hoge risicobereidheid is het fonds bereid (actief) risico aan te gaan en een hoge mate van onzekerheid te accepteren. Het beleid is gericht op het beheersen van verliezen en het bewaken van de (rest)risico's. De naleving van de risicobereidheid wordt gemonitord aan de hand van diverse risico-indicatoren, zodat tijdig handelen mogelijk is.

Voor financiële risico's is een gemiddeld tot hoge risicobereidheid aanwezig. Dat betekent dat actief financiële risico's worden genomen om onze ambitie van een betaalbaar en koopkrachtig pensioen te kunnen bereiken. We hebben in het kader van de Haalbaarheidstoets de volgende lange termijn risicotolerantie vastgesteld met betrekking tot het pensioenresultaat:

- Ondergrens 1: Vanuit de situatie waarbij de dekkingsgraad gelijk is aan het vereist eigen vermogen dient de mediaan van het pensioenresultaat tenminste gelijk te zijn aan 103%.
- Ondergrens 2: Vanuit de feitelijke dekkingsgraad dient de mediaan van het pensioenresultaat tenminste gelijk te zijn aan 96%.
- Ondergrens 3: Vanuit de feitelijke dekkingsgraad dient de maximale afwijking ten opzichte van de mediaan in het geval van een 'slechtweer scenario' 35% te bedragen.

Risicobereidheid

Risicocategorie	Risicohouding	Toelichting (principe)
Strategische risico's	Laag/gemiddeld	Op strategisch niveau wordt steeds afgewogen of er een 'upside' te onderkennen is, die het de moeite waard maakt om het risico aan te gaan. Risico's die aantoonbaar kunnen bijdragen aan het behalen van de ambities van het fonds, kunnen worden genomen met een kans op restrisico, na beheersmaatregelen.
Financiële risico's	Gemiddeld/hog	Wanneer uit financiële risico's positieve rendement te verwachten zijn, geldt voor het fonds een hoge risicobereidheid. Het nemen van dergelijke risico's is een bewuste keuze. Wanneer daarentegen geen positief rendement tegenover het nemen van een risico staat, is de risicobereidheid gemiddeld. Dit geldt bijvoorbeeld ten aanzien van financiële risico's als het liquiditeits- en tegenpartijrisico. Het fonds heeft een beperkte bereidheid tot beleggingen met een negatieve sociaal-maatschappelijke impact.
Uitvoeringsrisico's	Laag/gemiddeld	Het fonds heeft de ambitie laagdrempelig te zijn en een hoog serviceniveau na te streven. Dit is ook verbonden met het zelfadministrerende karakter van het pensioenfonds. Deze organisatievorm brengt specifieke kansen en risico's met zich mee. De grens voor het accepteren van een restrisico bepaalt het fonds door de baten van het mitigeren van het restrisico kritisch af te wegen tegen de (meer)kosten.
Integriteitsrisico's	Laag	Ten aanzien van het bewust niet naleven van (on-)geschreven regels van integere bedrijfsvoering accepteert het pensioenfonds geen risico's. Te allen tijde is het doel volledig te voldoen aan (on-)geschreven regels die zien op een beheerste en integere bedrijfsvoering. Hieronder vallen, maar niet uitsluitend wet- en regelgeving, de Code Pensioenfonds en het fondseigen integriteitsbeleid.

De korte termijn risicohouding hebben we uitgedrukt in een bandbreedte van de feitelijk vereiste dekkingsgraad van 3,5 procentpunt rondom de strategisch vereiste dekkingsgraad. De op het strategisch beleggingsbeleid gebaseerde strategisch vereiste dekkingsgraad bedroeg eind 2023 123,5%, terwijl de feitelijk vereiste dekkingsgraad op basis van de werkelijke portefeuille uitkwam op 124,4%.

Impact van risico's op financiële positie

De omgevings- en de financiële risico's zijn onze belangrijkste risico's. Als deze zich voordoen is er een directe impact op de dekkingsgraad en daarmee op de mate waarin we kunnen voldoen aan onze ambitie van een betaalbaar en koopkrachtig pensioen.

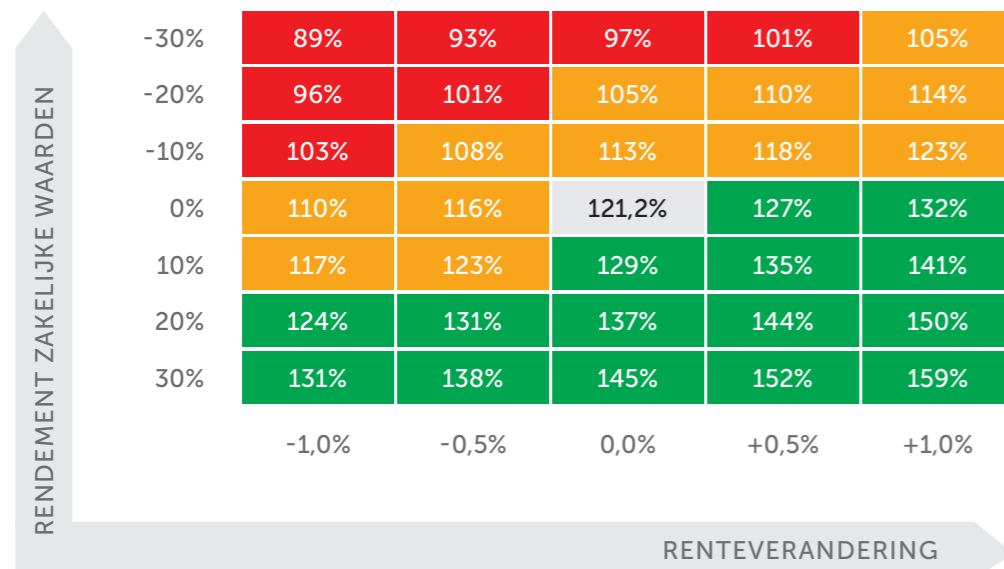
We streven naar een solide financiële uitgangspositie voor de deelnemer en het daarbij behalen van een maximaal pensioenresultaat. Dat betekent dat korte termijn risico's voor de dekkingsgraad kunnen worden geaccepteerd ten behoeve van resultaat op langere

termijn. Hierbij maken we zorgvuldige afwegingen tussen korte en lang termijn risico's waarbij wordt geborgd dat de belangen van alle deelnemers evenwichtig worden afgewogen. Het renterisico en het rendement op zakelijke waarden in dit verband zijn twee belangrijke risicofactoren.

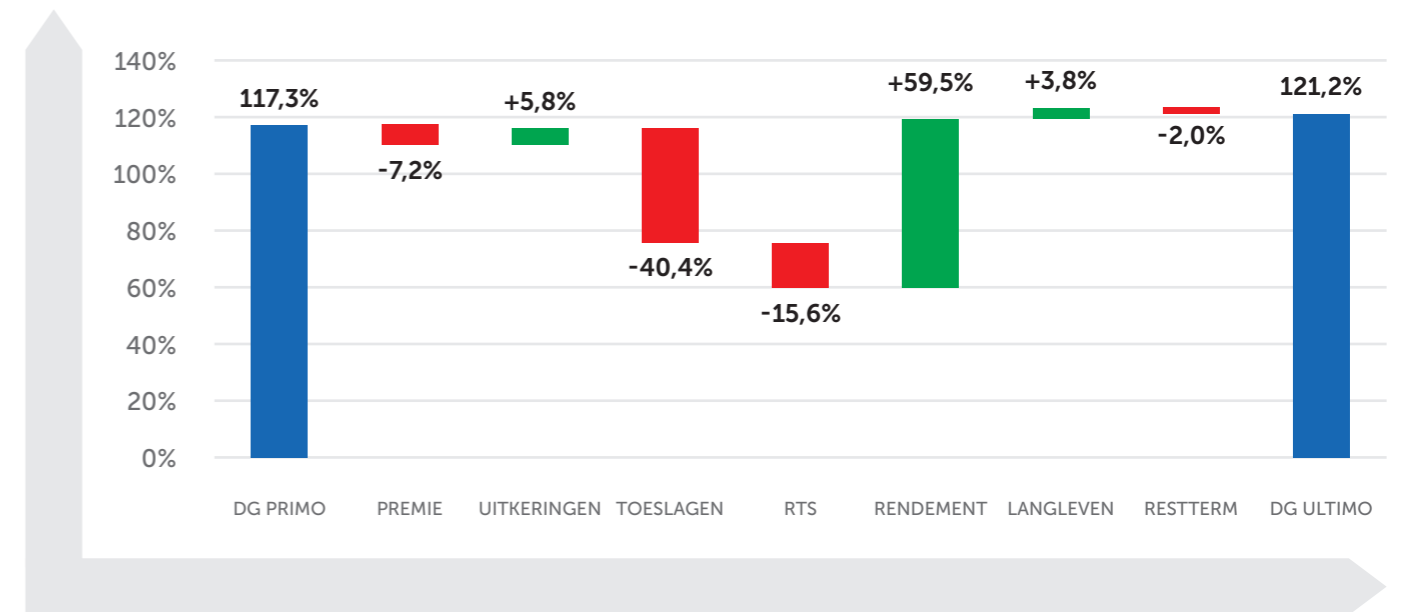
De tabel hierna geeft inzicht in de korte termijn ex-ante gevoeligheid van de dekkingsgraad voor renteveranderingen en het rendement op zakelijke waarden (indien deze zich van het ene op het andere moment zouden voordoen) per einde 2023, uitgaande van het huidige beleggingsbeleid en de dekkingsgraad per ultimo 2023.

Uit de tabel blijkt dat een half procent stijging van de marktrente leidt tot een stijging van de dekkingsgraad tot 127%, bij een stabiele waarde van de zakelijke waardenportefeuille. Een waardeverandering van de zakelijke waarden van plus of min 10% heeft een effect van ongeveer 8 à 9 dekkingsgraadpunten.

Korte termijn gevoeligheid van de actuele dekkingsgraad

Lange termijn ontwikkeling dekkingsgraad naar oorzaken

Bovenstaande grafiek geeft een beeld van hoe de financiële risico's de ontwikkeling van onze dekkingsgraad in de periode 2014 tot en met 2023 hebben beïnvloed. De kolommen geven de oorzaken van de ontwikkeling van de dekkingsgraad weer.

De grafiek laat zien dat de ontwikkeling van de dekkingsgraad over de afgelopen 10 jaar vooral is bepaald door het rendement, het renterisico (rentetermijnstructuur), en de toeslagen, waarvan het grootste deel in 2022 en 2023 werd toegekend. De dalende rente zorgde er in eerdere jaren voor dat de pensioenverplichtingen steeds hoger moesten worden gewaardeerd. In 2022 werd dat grotendeels weer teruggedraaid door de gestegen rente. Mede hierdoor konden in 2022 en 2023 de pensioenen fors worden verhoogd.

Maatregelen ter beheersing van de voornaamste risico's en onzekerheden

Strategische risico's

Het behalen van onze strategische doelstellingen is onderhevig aan risico's. Deze strategische risico's worden halfjaarlijks gemonitord aan de hand van een Integrale Risico Management (IRM) rapportage. Daarnaast evalueert het bestuur de strategische risico's door middel van het periodiek uitvoeren van een strategische risicoanalyse, diverse scenario-analyses en ad hoc risicoanalyses op de actuele strategische risico's. Het integrale risicomangement sluit aan bij de strategische doelen.

Externe en interne ontwikkelingen worden actief gevolgd. Dit kan resulteren in het starten van nieuwe strategische projecten, zoals die voor de voorbereiding van de implementatie van het nieuwe pensioencontract. Om voldoende open te staan voor de buitenwereld worden regelmatig externe deskundigen gevraagd naar hun visie op de ontwikkelingen in de

pensioenwereld. Ook is het pensioenfonds vertegenwoordigd in verschillende externe gremia zoals de Pensioenfederatie.

Macro-economische omgeving

Wij beperken de impact van de risico's op financiële markten door een goede spreiding van de beleggingen en door het periodiek beoordelen van het effect van bepaalde scenario's en stress testen. In 2023 hebben we de jaarlijkse klimaatrisicoanalyse uitgevoerd waarbij diverse (stress-)scenario's zijn geïdentificeerd en beoordeeld. Onze beleggingsportefeuille is gespreid over verschillende beleggingscategorieën, landen en sectoren. De liquiditeit van de balans maakt het mogelijk dat ook extreme scenario's kunnen worden doorstaan zonder dat aanpassingen op het meest ongunstige moment noodzakelijk zijn waardoor de herstelkracht permanent verloren zou kunnen gaan.

Financiële risico's

Periodiek bepalen we, in afstemming met vertegenwoordigers van werkgevers, werknemers en pensioengerechtigden (de achterbannen), de risicohouding in het kader van een evaluatie van de financiële opzet. Hierbij wordt gebruik gemaakt van een ALM-studie. Een ALM-studie geeft een kwantitatief inzicht in de gevolgen van beleidskeuzes (pensioenresultaat, kans op korten, hoogte van de premie) voor verschillende groepen belanghebbenden. Het doel van de ALM-studie is om te komen tot een geactualiseerd beleggingsbeleid, premiebeleid en indexatie/kortingsbeleid dat evenwichtig is en recht doet aan de belangen van deelnemers en pensioengerechtigden. Bij de uiteindelijke afwegingen spelen daarom ook kwalitatieve criteria een belangrijke rol.

In de beleggingsportefeuille wordt naast liquide beleggingen ook deels geïnvesteerd in illiquide beleggingen. Toevoeging van deze beleggingen aan de beleggingsmix biedt meer beleggingsmogelijkheden, lagere waarderingsvolatiliteit en een hoger

rendement door de illiquiditeitspremie. Hiermee kan een beter risicorendementsprofiel van de portefeuille gerealiseerd worden. Wij hebben een liquiditeitsbeleid om ervoor te zorgen dat acute betalingsverplichtingen ten alle tijden voldaan kunnen worden. Minder liquide beleggingen in de portefeuille vormen naast dit korte termijn betalingsrisico echter ook een meer strategisch en lange termijn risico en daarom wordt aandacht besteed aan het bepalen van de benodigde liquiditeit vanuit een lange termijn balansperspectief. Zowel het huidige als strategische percentage liquiditeit in de portefeuille is voldoende voor de stuurbaarheid en aanpasbaarheid van de portefeuille op de middellange termijn, ook in de situatie van een gesloten fonds scenario.

Niet financiële risico's

Hiervoor wordt verwezen naar de risicoparagraaf in de jaarrekening op pagina 74.

Verankering van het risicomanagement

We hebben een onafhankelijk risicomanagement ingericht dat is gebaseerd op een model met vier linies (lijnen) met verschillende verantwoordelijkheden. Dit model bevordert 'checks and balances' en 'countervailing power' door middel van adequate functiescheidingen.

De eerste lijn wordt gevormd door het lijnmanagement van de afdelingen Pensioenbeheer, Vermogensbeheer en Finance & Control. Deze afdelingen zijn primair verantwoordelijk voor het identificeren en beheersen van de risico's die voorkomen uit hun activiteiten.

De tweede lijn bestaat uit de risicomanagement functie, de compliance officer en de actuariële functie. De risicomanagement functie heeft een adviserende rol ten aanzien van alle risico's, een voorbereidende rol inzake het integrale risicomanagement inclusief het strategische

risicomanagement en beheert en houdt toezicht op de uitvoering van het risicobeleid. De risicomanagement functie heeft tevens een onafhankelijke controlerende en adviserende rol richting de eerste lijn en het bestuur. De compliance officer is verantwoordelijk voor het systematisch analyseren van integriteitsrisico's en het op basis daarvan mede uitvoeren van het door het bestuur opgestelde integriteitsbeleid. Het bestuur wordt actief geïnformeerd over (voorgenomen) wijzigingen in wet- en regelgeving, onder andere door de compliance officer. De actuariële functie is onder meer belast met het houden van toezicht op de berekening van de technische voorzieningen.

De derde lijn betreft de interne auditfunctie. Deze functie voert onderzoeken (audits) uit binnen de organisatie van het pensioenfonds. De belangrijkste taak is het periodiek evalueren van de adequaatheid en doeltreffendheid van de interne controlemechanismen en andere procedures en maatregelen ter waarborging van de beheerste en integere uitvoering van het pensioenfonds, inclusief uitbestede werkzaamheden en het functioneren van het eerste- en tweedelijns risicomanagement. Tot slot bestaat de vierde lijn uit controle achteraf of processen en procedures zijn gevolgd. Dit geschiedt door de externe accountant in het kader van haar controle op het jaarverslag en de jaarrekening. Daarnaast heeft de externe actuaris een controlerende rol ten aanzien van het vaststellen van de technische voorziening pensioenverplichtingen.

Het bestuur is eindverantwoordelijk voor alle risico's en wordt over de beheersing van de risico's geadviseerd door diverse bestuurscommissies. Het VO geeft jaarlijks een oordeel over het handelen van het bestuur inzake het gevoerde beleid en beleidskeuzes voor de toekomst. De Raad van Toezicht beoordeelt de wijze waarop het pensioenfonds door middel van beleids- en bestuursprocedures en processen wordt aangestuurd, alsmede de wijze

waarop door het bestuur wordt omgegaan met de risico's op de langere termijn.

Het toezicht door DNB en de Autoriteit Financiële Markten (AFM) bestaat uit toetsing op de naleving van relevante wet en regelgeving.

Sleutelfunctiehouders

De risicomanagementfunctie, de actuariële functie en de interne auditfunctie zijn sinds de implementatie van de IORP II wetgeving bestempeld als sleutelfuncties. Sleutelfuncties hebben als doel countervailing power (tegenwicht) te bieden ten opzichte van de onderdelen die belast zijn met de uitvoerende werkzaamheden, dit in het kader van beheerste en integere bedrijfsvoering. Iedere sleutelfunctie kent een houder, dat is de persoon die eindverantwoordelijk is voor het functioneren van de sleutelfunctie.

Het sleutelfunctiehouderschap risicobeheer is belegd bij een bestuurslid met het expertprofiel risicomanagement. Hierdoor is het mogelijk om één van de bestuursleden de rol als (interne) 'challenger' te geven voor strategische risico's en die daarmee countervailing power kan uitoefenen richting het bestuur. De sleutelfunctiehouder risicobeheer kan op verzoek worden ondersteund door de afdeling risicomanagement, andere onderdelen van de uitvoeringsorganisatie of externe deskundigen.

De certificerende actuaris is de houder van de actuariële functie en een onafhankelijke externe auditor is de sleutelfunctiehouder internal audit. Om de onafhankelijkheid en statuur van de sleutelfuncties te borgen, heeft het bestuur voor alle sleutelfuncties charters opgesteld waarin de taken en verantwoordelijkheden zijn vastgelegd. Alle sleutelfunctiehouders rapporteren onafhankelijk en rechtstreeks aan het bestuur en beschikken over een escalatielijns naar de Raad van Toezicht.

In 2023 is besloten om in 2024 de sleutelfunctie internal audit te beleggen bij de sponsor, waarbij afspraken zijn gemaakt om de onafhankelijkheid te kunnen waarborgen.

Bestuurscommissies

Het bestuur laat zich gevraagd en ongevraagd adviseren door diverse bestuurscommissies, ook ten aanzien van het risicomanagement. We hebben de volgende commissies ingericht:

- Balans en beleggingscommissie (BBC);
- Financiële Commissie (FC);
- Geschillen- en klachtencommissie.

Bij de BBC ligt de focus op de bestuurlijke aansturing en controle van de uitvoering van het balansmanagement en beleggingsbeleid. De BBC bespreekt periodieke risicorapportages over de ontwikkeling van de financiële risico's en de prestaties van de interne en externe vermogensbeheerders.

De FC monitort de financiële informatieverschaffing door het pensioenfonds waaronder grondslagen voor waardering van activa en passiva en de monitoring en evaluatie van dienstverlening en beleid. Tevens stelt de FC beleidsdocumenten vast met een focus op beheerste en integere bedrijfsvoering.

De Geschillen- en klachtencommissie behandelt klachten en geschillen van (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden inzake de pensioenregeling.

BIJLAGE 3 BEGRIPPEN

ABTN

In de Actuariële en bedrijfstechnische nota ligt vast op welke wijze het pensioenfonds is georganiseerd en hoe invulling wordt gegeven aan het beleid gericht op het behalen van de (wettelijke) doelstellingen.

ALM-studie

Een ALM-studie is een hulpmiddel bij strategische besluitvorming door inzicht te geven in hoe de belangrijkste risicofactoren voor de balans van een pensioenfonds doorwerken. Daarnaast geven ALM-analyses inzicht in de mate waarin het strategisch beleid in staat is om de strategische doelstellingen te realiseren.

Beleidsdekkingsgraad

De beleidsdekkingsgraad geeft de gemiddelde stand van de actuele dekkingsgraad over de laatste twaalf maanden weer.

Beleggingsresultaten

De directe en indirecte opbrengsten uit het belegd vermogen.

Benchmark

Een maatstaf, bijvoorbeeld een beursindex of rentecurve, waarmee door het pensioenfonds behaalde rendementen kunnen worden vergeleken.

Cao-verhoging

De procentuele en structurele wijzigingen van de lonen conform de cao van de sociale eenheid IJmuiden.

Collateral

Ontvangen of verstrekte zekerheden ter dekking van verplichtingen die voortkomen uit bepaalde beleggingstransacties.

Consumentenprijsindex

Maatstaf die de stijging van de consumentenprijzen (prijsinflatie) in Nederland weergeeft (niet geschoond voor belasting-effecten).

Dekkingsgraad

De verhouding tussen enerzijds de nominale voorziening pensioenverplichtingen plus het eigen vermogen en anderzijds de nominale voorziening pensioenverplichtingen, uitgedrukt in een percentage.

Derivaten

Van effecten afgeleide beleggingsproducten, zoals futures, opties en swaps.

Diversificatie-effect

Het effect dat het totale risico kleiner is dan de som van de afzonderlijke risico's doordat de betreffende gebeurtenissen slechts zelden tegelijk optreden.

DNB

De Nederlandsche Bank.

Duration

Duration is de kasstroom gewogen looptijd van een verzameling van toekomstige kasstromen uitgedrukt in jaren.

Eigen vermogen

De netto bezittingen van het pensioenfonds minus de voorziening pensioenverplichtingen. Het eigen vermogen is de buffer van het pensioenfonds om negatieve ontwikkelingen op te vangen.

Ervaringssterfte

Ervaringssterfte is de verhouding in de verwachte sterfte tussen enerzijds de pensioenfondspopulatie en anderzijds de gehele Nederlandse bevolking. Het is in feite een verzamelnaam voor alles wat een verschil in sterfterisico tussen de beide groepen kan veroorzaken. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan kenmerken als opleiding, beroep, inkomen, medische historie en persoonlijke leefstijl. Als gevolg van de ervaringssterfte kan het noodzakelijk zijn dat er een correctie wordt toegepast op de bevolkingssterftekansen in de overlevingstafels.

ESG

ESG staat voor Environmental, Social, Governance. Het betreft een concept om de duurzaamheids- en maatschappelijke impact van bedrijven en organisaties te beoordelen op basis van duurzame ontwikkelingsdoelen zoals opgesteld door de Verenigde Naties.

Feitelijke premie

De premie die in rekening is gebracht.

Financieel Toetsingskader (FTK)

Het FTK is het onderdeel van de Pensioenwet waarin de wettelijke financiële eisen aan pensioenfondsen zijn vastgelegd.

Gedempte kostendekkende premie

De kostendekkende premie wordt berekend met een rendement afgeleid van het op de lange termijn verwachte reële rendement.

Groeivoet van de verplichtingen

De rentetoevoeging en waardeverandering van de voorziening pensioenverplichtingen in het boekjaar berekend op basis van de rentetermijnstructuur zoals door DNB gepubliceerd, uitgedrukt in een percentage van de gemiddelde voorziening pensioenverplichtingen. Het is daarmee een maatstaf om het rendement op beleggingen te toetsen. Het pensioenfonds streeft ernaar op langere termijn een rendement op beleggingen te behalen dat ruim 2% hoger ligt dan de groeivoet van de verplichtingen. Dit overrendement kan worden gebruikt voor toeslagverlening, de financiering van onder andere de kosten van langlevens of reservevorming.

Inflatiegerelateerde obligaties

Obligaties waarvan de couponbetaling en de hoofdsom worden gecorrigeerd voor inflatie.

IORP-II

Europese richtlijn voor pensioenfondsen en premie-instellingen. De bepalingen uit IORP-II zijn van kracht in de Nederlandse wetgeving en pensioenfondsen moeten aan deze regelgeving voldoen.

Jaarinkoop

De verhoging van de opgebouwde pensioenaanspraken als gevolg van de toename van de opgebouwde pensioenjaren in het boekjaar van een deelnemer.

Kostendekkende premie

Op grond van de Pensioenwet vastgestelde premie die actuariel benodigd is in verband met de inkoop van pensioenverplichtingen, op basis van een nominale marktrente in enig jaar, inclusief de opslag voor het in stand houden van het vereist eigen vermogen en de opslag nodig voor uitvoeringskosten.

Kritische dekkingsgraad

De kritische dekkingsgraad is de beleidsdekkingsgraad waarbij het pensioenfonds niet door middel van een herstelplan kan aantonen dat zij in staat is binnen een termijn van 10 jaar te voldoen aan het vereist eigen vermogen.

Looninflatie

De procentuele en structurele wijzigingen van de lonen conform de cao van Tata Steel IJmuiden in een kalenderjaar.

Matching

Het proces waarbij de verwachte kasstromen die voortvloeien uit het pensioenvermogen worden afgestemd met de verwachte kasstromen uit hoofde van toekomstige uitkeringen.

Minimaal vereist eigen vermogen

Het minimaal vereist eigen vermogen is de ondergrens van het eigen vermogen. Indien het pensioenfonds een eigen vermogen heeft dat lager ligt dan het minimaal vereist eigen vermogen (er is dan sprake van een dekkingstekort), dan moet het DNB hierover onverwijld informeren en een korte termijn herstelplan opstellen. Een langdurig dekkingstekort kan ertoe leiden dat het pensioenfonds pensioenaanspraken en -rechten moet korten.

Minimaal vereiste dekkingsgraad

De dekkingsgraad die hoort bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Mismatchrisico

De kans dat het rendement op beleggingen lager is dan de groeivoet van de verplichtingen. Voor dit risico dient het pensioenfonds buffers aan te houden in de vorm van een vereist eigen vermogen. Het pensioenfonds verwacht dat het nemen van mismatchrisico leidt tot overrendement waardoor invulling kan worden gegeven aan de ambities van het pensioenfonds.

Opvolgingsplatform

Samenwerkingsverband binnen Tata Steel Nederland ten behoeve van tijdige beschikbaarheid van geschikte kandidaten voor het VO en het bestuur.

OTC

Over the counter. Engelse term voor onderhandse (dat wil zeggen buiten een effectenbeurs om) handel in effecten, derivaten, valuta's of andere financiële producten.

Overlevingstafel

Geeft aan wat de overlevingskansen zijn per leeftijd van mannen en vrouwen in Nederland. Wordt gebruikt bij de berekening van de kasstromen van de opgebouwde pensioenen.

Overrendement

Verschil tussen het rendement op beleggingen en de groeivoet van de verplichtingen. Het overrendement kan worden gebruikt om toeslagen te verlenen of reserves te vormen.

Pensioengevend salaris

Dat deel van het salaris waarover pensioen wordt opgebouwd.

Pensioenresultaat

Pensioenuitkeringen zoals geïndexeerd en gekort conform pensioenfondsbeleid/ pensioenuitkeringen (bij volledige pensioenopbouw) geïndexeerd volgens ambitie/prijsinflatie.

Premiedekkingsgraad

De feitelijke premie verminderd met de opslag voor uitvoeringskosten in het boekjaar gedeeld door de toename van de voorziening pensioenverplichtingen als gevolg van de aangroei van onvoorwaardelijke toegekende pensioenaanspraken van deelnemers in het boekjaar uitgedrukt in een percentage.

Reële dekkingsgraad

De reële dekkingsgraad is gelijk aan de beleidsdekkingsgraad per ultimo verslagjaar gedeeld door de TBI-dekkingsgraad (waarbij de pensioenen volledig meestijgen met de prijsinflatie) per ultimo verslagjaar.

Rendement op beleggingen

De beleggingsresultaten uitgedrukt in een percentage van het gemiddeld belegd vermogen.

Renteswap

Overeenkomst tot ruil van rentestromen of renterisico's met een andere partij. Het pensioenfonds gebruikt renteswaps om de rentegevoeligheid van de beleggingen af te stemmen op de rentegevoeligheid van de voorziening pensioenverplichtingen.

Rentetermijnstructuur

Rentepercentage per looptijd. Wordt gebruikt bij het berekenen van de voorziening pensioenverplichtingen om te anticiperen op toekomstige opbrengsten uit beleggingen. Voor het vaststellen van de voorziening pensioenverplichtingen gebruikt het pensioenfonds de rentetermijnstructuur die door DNB is gepubliceerd.

Resultaat op beleggingen

Verschil tussen de beleggingsresultaten en de benodigde rentetoevoeging plus de waardeverandering als gevolg van verandering van de rentetermijnstructuur van de voorziening pensioenverplichtingen.

Rijpingsgraad

De rijpingsgraad geeft een indicatie voor de mate van vergrijzing van het pensioenfonds en komt overeen met het aandeel van de pensioengerechtigden in de totale voorziening pensioenverplichtingen.

Sleutelfunctie

Sleutelfuncties bieden countervailing power ten opzichte van de onderdelen die belast zijn met de uitvoerende werkzaamheden, dit in het kader van beheerste en integere bedrijfsvoering. Bij de inrichting van sleutelfuncties geldt het wettelijke vereiste dat het pensioenfonds of de premiepensioeninstelling waarborgt dat de houders van sleutelfuncties, alsmede de overige personen betrokken bij het uitoefenen van de sleutelfuncties in staat worden gesteld hun taken op een objectieve, eerlijke en onafhankelijke manier te vervullen.

Sleutelfunctiehouder

Functionaris die eindverantwoordelijk is voor de sleutelfunctie.

Solvabiliteit

Het vermogen van het pensioenfonds om op langere termijn aan de pensioenverplichtingen te kunnen voldoen.

Swapoverlay

Swapoverlay is het gebruik van renteswaps om de duratie voortkomend uit de fysieke vastrentende waardenportefeuille aan te vullen tot het duratieniveau dat voor de renteafdekking vereist is.

TBI-dekkingsgraad

De TBI-dekkingsgraad is de beleidsdekkingsgraad vanaf welke volledig mag worden gemaakt met het inhalen van niet toegekende toeslagen. TBI staat voor 'toekomstbestendige indexatie (toeslag verlening)'.

Termijncontract

Een overeenkomst waarbij de koper zich verplicht op een bepaalde datum een vermogenstitel van de verkoper te kopen tegen een vooraf vastgestelde prijs.

Toeslagen

Verhogingen van de pensioenen van deelnemers, pensioengerechtigden en gewezen deelnemers met de loon- of prijsinflatie.

Total return swap

Overeenkomst tot ruil van verschillende typen rendementen of risico's met een andere partij. Het pensioenfonds gebruikt total return swaps (TRS) voornamelijk om het rendement op obligaties te ruilen voor variabele rente (zoals Euribor) plus een opslag.

Vereist eigen vermogen

Het vereist eigen vermogen is het eigen vermogen waarover een pensioenfonds ten minste moet beschikken. De omvang van het vereist eigen vermogen is afhankelijk van het risicoprofiel van het pensioenfonds. Hoe meer mismatchrisico het pensioenfonds neemt, des te meer eigen vermogen vereist is als buffer voor dit risico. Indien een pensioenfonds een eigen vermogen heeft dat lager is dan het vereist eigen vermogen (er is dan sprake van een reservetekort), dan moet het een langetermijnherstelplan indienen bij DNB.

Vereiste dekkingsgraad

De dekkingsgraad die hoort bij het vereist eigen vermogen.

Voorziening pensioenverplichtingen

De kasstromen van de opgebouwde pensioenaanspraken en rechten contant gemaakt tegen een rentetermijnstructuur.

Waardeoverdracht

Het overdragen van de waarde van verkregen pensioenaanspraken door de pensioenuitvoerder van de oude werkgever aan de pensioenuitvoerder van de nieuwe werkgever, die voor deze waarde nieuwe pensioenaanspraken toekent.

WTP

Wet Toekomst Pensioenen. De wet die op 1 juli 2023 in werking is getreden om het Nederlandse Pensioenstelsel te herzien. Op die datum is een overgangsfase van enkele jaren gestart waarin eerst werkgevers en werknemers met elkaar afspraken gaan maken over het aanpassen van hun pensioenregeling en daarna pensioenuitvoerders deze afspraken gaan uitvoeren. Op de website is hierover meer informatie te vinden.

Colofon

© Juni 2024

Stichting Pensioenfonds Hoogovens

Bezoekadres

Wenckebachstraat 1
1951 JZ Velsen-Noord

Postadres

Postbus 10000
1970 CA IJmuiden

(0251) 49 10 83

www.pfhoogovens.nl